

**PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA MESTA
NÁMESTOVO
2026+**

Obsah

Úvod	2
1. Analytická časť.....	3
1.1 Základné charakteristiky.....	3
1.2 Demografia.....	5
1.3 Hospodárstvo.....	9
1.4 Občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra	12
1.5 Technická infraštruktúra	15
1.6 Kultúra, šport, cestovný ruch	18
1.7 Príroda a životné prostredie	23
1.8 Samospráva a rozpočet.....	28
1.9 SWOT ANALÝZA	31
2. Strategická časť PHSR Námestovo 2026+	35
2.1 Rozvojová vízia mesta Námestovo	35
2.2 Komplementárnosť PHSR s nadradenými stratégiami a politikami	35
3. Programová časť PHSR Námestovo 2026+	39
3.1 Rozvojová stratégia PHSR mesta Námestovo 2026+ v štruktúrovanej podobe.....	40
3.2 Prehľad opatrení a projektových aktivít podľa oblastí.....	42
3.3 Ukazovatele úspešnosti naplňovania stratégie.....	51
4. Realizačná časť PHSR Námestovo 2026+	57
4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR	57
4.2 Systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR	57
4.3 Akčné plány PHSR.....	59
4.4 Riziká realizácie PHSR a opatrenia na ich manažment	59
4.5 Udržateľnosť realizácie PHSR	60
5. Finančná časť	61
5.1 Hlavné externé zdroje financovania projektových aktivít	61
Záver.....	67
Akčný plán PHSR 2026 - 2028.....	68
Dlhodobý investičný plán 2029+	70

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta je spolu s územným plánom základným a kľúčovým dokumentom riadenia samosprávy. Predstavuje strategický nástroj rozvoja územia, ktorý vychádza z poznania aktuálnej situácie a identifikovaných potrieb obyvateľov, podnikateľských subjektov, záujmových skupín a ďalších aktérov pôsobiacich v území. Na základe analytických zistení formuluje víziu budúceho smerovania mesta a určuje súbor opatrení, činností a projektov potrebných na jej naplnenie.

PHSR sa spracováva spravidla na obdobie siedmich rokov s dlhodobým výhľadom na 10 až 14 rokov. Jeho úlohou je systematicky analyzovať rozvojový potenciál mesta a definovať realistické rozvojové priority spolu s investičnými a neinvestičnými aktivitami, ktoré majú zabezpečené zdrojové krytie. Dokument vytvára rámec strategického plánovania, ktorého naplnenie je zárukou, že PHSR nebude iba rozsiahlym popisným zoznamom zámerov bez reálnej uskutočniteľnosti, ale stane sa skutočným rozvojovým nástrojom podporujúcim zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov a udržateľný sociálno-ekonomický rast mesta.

Spracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je ukotvené v legislatíve Slovenskej republiky, najmä v zákone č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý stanovuje povinnosť obcí a miest pripravovať strategické dokumenty v súlade s princípmi viacúrovňového riadenia a partnerstva. Dokument zároveň rešpektuje metodické usmernenia Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR), ktoré kladú dôraz na merateľnosť cieľov, väzbu na rozpočtové plánovanie, monitorovanie ukazovateľov a implementačný rámec.

PHSR mesta Námestovo je zároveň spracovaný v súlade so strategickými prioritami Európskej únie a predstavuje základný nástroj pre využívanie zdrojov z fondov EÚ, najmä v rámci Programu Slovensko 2021 – 2027, integrovaných územných investícií a ďalších mechanizmov podpory regionálneho rozvoja. Dokument reflektuje aktuálne smerovanie EÚ na roky 2024 – 2029, ktoré zdôrazňuje potrebu udržateľnej prosperity, zelenej a digitálnej transformácie, zvyšovania odolnosti územia a posilňovania kvality života obyvateľov. Strategické plánovanie mesta sa tak stáva priamym nástrojom pre riešenie budúcich výziev v oblasti klimateckej adaptácie, modernizácie infraštruktúry, bezpečnosti, digitalizácie a sociálnej stability.

Hlavička dokumentu PHSR

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Námestovo 2026+
Územné vymedzenie:	Mesto Námestovo (Žilinský kraj, okres Námestovo)
Územný plán mesta schválený:	Áno
Dátum schválenia PHSR:	
Publikovaný verejne:	www.namestovo.sk

1. ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 Základné charakteristiky

Poloha

Mesto Námestovo, ako subregionálne sídelné centrum, patrí podľa veľkosti do kategórie malých miest s počtom obyvateľov 5000 - 9999, zároveň je okresným mestom okresu Námestovo. Nachádza sa v severnej časti Slovenskej republiky, v Žilinskom samosprávnom kraji, na území regiónu Orava. Predstavuje významné administratívne, hospodárske a obslužné centrum okresu Námestovo a zároveň subregionálne centrum pre širšie územie hornej Oravy. Poloha mesta v blízkosti štátnej hranice s Poľskou republikou vytvára predpoklady pre rozvoj cezhraničnej spolupráce, cestovného ruchu a regionálnych partnerstiev.

Územie mesta je situované v hornatom prostredí, v bezprostrednej blízkosti Oravskej priehrady, ktorá je jedným z najvýznamnejších prírodných a rekreačných prvkov regiónu. Tento geografický a krajinný potenciál ovplyvňuje rozvojové možnosti mesta najmä v oblastiach cestovného ruchu, športu, rekreácie, environmentálnych opatrení a adaptácie na klimatické zmeny.

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má mesto strategickú polohu ako centrum spájajúce jednotlivé obce okresu a regiónu Oravy. Dopravná infraštruktúra je zároveň jednou z rozhodujúcich podmienok ďalšieho hospodárskeho rozvoja a mobility obyvateľstva. V rámci územia mesta sa postupne zvyšuje význam udržateľnej dopravy, najmä cyklodopravy a ekologických foriem mobility, ktoré sú v súlade s prioritami Európskej únie v oblasti zelenej transformácie.

Mesto disponuje rozvinutou základnou technickou a sociálnou infraštruktúrou, ktorá zabezpečuje služby nielen pre vlastných obyvateľov, ale aj pre okolité obce. Nachádzajú sa tu zariadenia školstva, zdravotníctva, sociálnych služieb, kultúry a športu, čím Námestovo plní funkciu prirodzeného centra služieb v regióne.

V súlade s aktuálnymi európskymi prioritami na roky 2024 – 2029 je potrebné aby sa územný rozvoj mesta orientoval na podporu udržateľnej prosperity, posilňovanie odolnosti infraštruktúry, ochranu prírodných zdrojov a modernizáciu verejnej správy. Dôležitým rámcom budúceho rozvoja je aj zvyšovanie pripravenosti mesta na nové výzvy, ako sú extrémny počasie, energetická bezpečnosť, digitalizácia služieb a ochrana kritickej infraštruktúry.

Administratívne a územné začlenenie:

Názov mesta:	Námestovo
Názov okresu:	Námestovo
Názov kraja:	Žilinský
Štatút:	mesto
Kód obce/mesta:	509868

Kód katastrálneho územia:

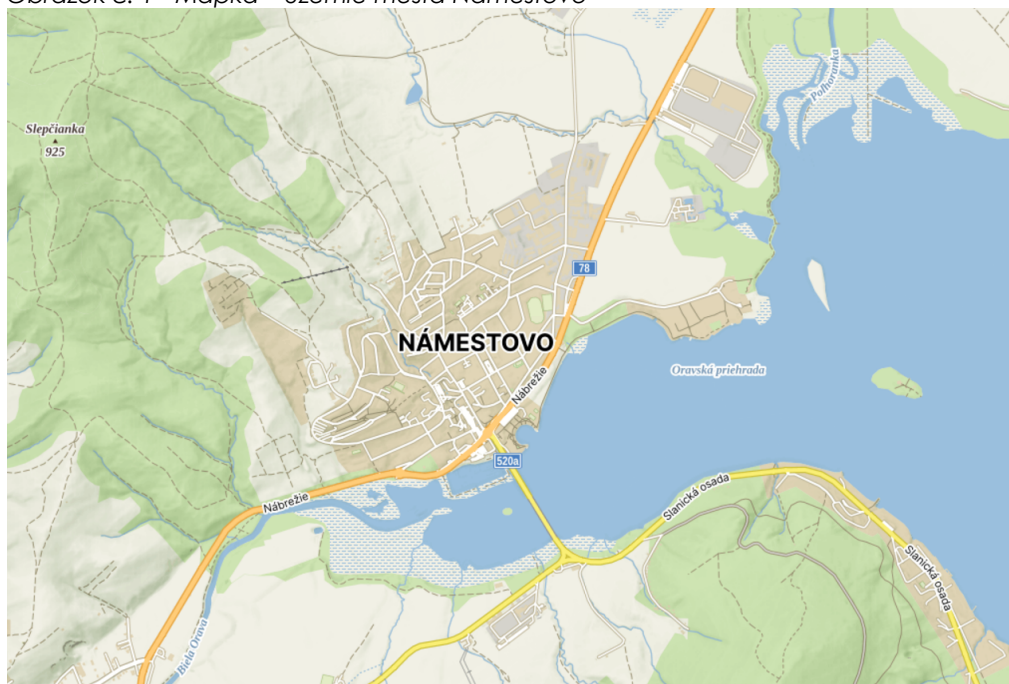
- 839345 Námestovo
- 839361 Námestovské Písko
- 839353 Slanica

Tabuľka 1 - Výmera územia mesta Námestovo (v m²)

Výmera územia mesta Námestovo (v m ²)	
Celková výmera územia obce	44 445 189
Polnohospodárska pôda - spolu	10 962 586
Orná pôda	2 201 473
Záhrada	345 170
Trvalé trávne porasty	8 415 943
Nepolnohospodárska plocha - spolu	33 482 603
Lesný pozemok	21 131 766
Vodná plocha	8 896 772
Zastavané plochy a nádvorie	1 876 446
Ostatná plocha	1 577 619

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2023

Obrázok č. 1 - Mapa – územie mesta Námestovo

Zdroj: <https://mapa-mapy.info/sk/>

História mesta Námestovo

Mesto Námestovo vzniklo ako valašsko-sedliacka osada, pričom prvá písomná zmienka o ňom pochádza z roku 1558. Súvislejšie osídľovanie severnej časti Oravy sa začalo od polovice 16. storočia, keď noví majitelia Oravského hradu – Turzovci – iniciovali intenzívnu kolonizáciu územia a zakladanie nových obcí, medzi ktoré patrilo aj Námestovo.

Už na začiatku 17. storočia sa Námestovo stalo nielen kultovým a spoločenským centrom pre okolité obce, ale postupne sa formovalo aj ako významné hospodárske stredisko tejto časti Oravy. Výhodná poloha mesta bola rozhodujúcim faktorom jeho ďalšieho vývoja, vďaka čomu sa Námestovo postupne etablovalo ako regionálne trhové centrum. V roku 1776 vydala Mária Terézia obci mestské trhové privilégia, čím povýšila Námestovo na mestečko. Na základe rozhodnutia uhorskej rady z roku 1777 sa zároveň stalo sídlom okresu.

Od obdobia osídľovania až približne do polovice 20. storočia sa obyvatelia živil predovšetkým tradičnými formami hospodárstva, najmä chovom dobytka, poľnohospodárstvom a remeslami, ako garbiarstvo, kožušníctvo, pltníctvo, remenárstvo či drevárstvo. Významný zlom v hospodárskom rozvoji mesta nastal po druhej svetovej vojne, keď začalo obdobie industrializácie a budovania priemyselných podnikov. V 50. a 60. rokoch 20. storočia boli založené viaceré významné inštitúcie a podniky: v roku 1954 vzniklo Gymnázium A. Bernoláka, v roku 1955 bol zriadený Okresný priemyselný kombinát, z ktorého sa neskôr vyvinuli ŽŤS Námestovo. V roku 1959 vznikol Okresný stavebný podnik pre poľnohospodársku a miestnu výstavbu. V roku 1962 bola dokončená a uvedená do prevádzky textilná továreň Makyta a o niekoľko rokov neskôr boli vybudované odborné učilišťa zamerané na odevníctvo a strojárstvo. V roku 1972 vznikol spoločný poľnohospodársky podnik AGROSTAV a od roku 1973 začal svoju činnosť závod TESLA Námestovo.

Hydrografické a územné pomery regiónu výrazne ovplyvnilo aj vybudovanie Oravskej priehrady, ktorá bola napustená v roku 1953. Táto vodná nádrž sa stala jedným z najvýznamnejších prírodných, hospodárskych a rekreačných prvkov regiónu a zásadne ovplyvnila ďalší rozvoj mesta. S rozvojom priemyslu a rastom zamestnanosti začala v meste aj intenzívna bytová výstavba, ktorá zaznamenala najväčší rozmach najmä v 70. a 80. rokoch 20. storočia, keď bolo postavených približne 785 bytov. Výstavba sídliska Brehy si zároveň vyžiadala rozšírenie občianskej vybavenosti, čo viedlo k vybudovaniu novej základnej školy v roku 1996. Bytový rozvoj pokračoval aj v novodobom období – do roku 2023 pribudlo v meste ďalších približne 620 nových bytov, čo potvrdzuje jeho dynamický urbanizačný rast.

1.2 Demografia

Demografický vývoj predstavuje jeden z kľúčových faktorov ovplyvňujúcich dlhodobý rozvoj mesta Námestovo. Zmeny v počte obyvateľov, vekovej štruktúre a migračných pohyboch majú priamy dopad na plánovanie verejných služieb, školstva, sociálnej infraštruktúry, bytovej politiky aj miestneho trhu práce.

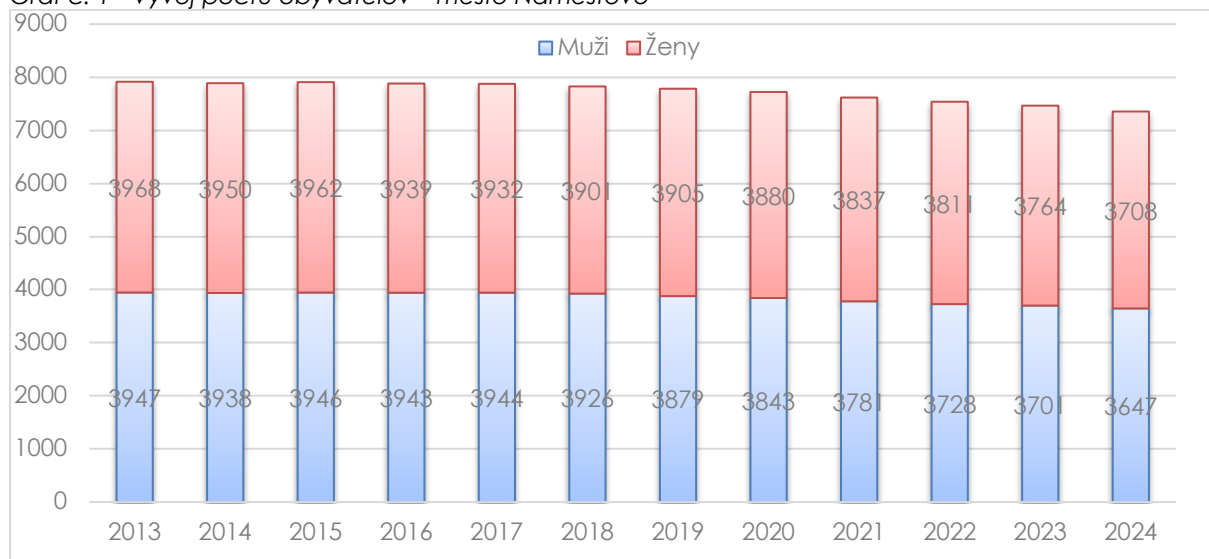
Podľa údajov Štatistického úradu SR (DATAcube) zaznamenáva mesto Námestovo v poslednom desaťročí postupný pokles počtu obyvateľov. Kým v roku 2013 malo mesto 7 915 obyvateľov, v roku 2024 je evidovaných 7 355 obyvateľov, čo predstavuje úbytok o 560 obyvateľov (-7,1 %).

Tabuľka 2 - Mesto Námestovo – Počet obyvateľov podľa pohlavia

Námestovo	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Muži	3947	3938	3946	3943	3944	3926	3879	3843	3781	3728	3701	3647
Ženy	3968	3950	3962	3939	3932	3901	3905	3880	3837	3811	3764	3708
Spolu	7915	7888	7908	7882	7876	7827	7784	7723	7618	7539	7465	7355

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf č. 1 - Vývoj počtu obyvateľov – mesto Námestovo

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z údajov vyplýva, že pokles je kontinuálny najmä po roku 2018. Priemerné tempo úbytku predstavuje približne 50 obyvateľov ročne. Pokles sa prejavuje rovnomerne u mužov aj u žien. Tieto demografické trendy predstavujú strategické výzvy pre mesto v oblasti stabilizácie obyvateľstva, podpory bývania pre mladé rodiny, posilňovania sociálnych a zdravotných služieb a zvyšovania kvality života. Demografická analýza tvorí kľúčový podklad pre strategické ciele PHSR v oblastiach verejných služieb, mobility, ekonomickej stability a udržateľného rozvoja.

Veková štruktúra obyvateľstva

Veková štruktúra obyvateľstva predstavuje jeden z najvýznamnejších demografických ukazovateľov, pretože ovplyvňuje plánovanie verejných služieb, školstva, sociálnej infraštruktúry, trhu práce a celkovú udržateľnosť rozvoja mesta. Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva mesta Námestovo medzi rokmi 2013 a 2024 poukazuje na výrazné zmeny v zastúpení jednotlivých vekových skupín a potvrdzuje dlhodobý trend demografického starnutia.

Rozdelenie obyvateľstva do agregovaných vekových skupín:

- predproduktívny vek (0 – 14 rokov),
- produktívny vek (15 – 64),
- poproduktívny vek (65+).

Tabuľka 3 - Veková štruktúra obyvateľstva mesta Námestovo – porovnanie 2013 - 2024

Veková štruktúra obyvateľstva (rok 2024)					
Muži		Ženy		Spolu	
Predproduktívny vek (0 – 14 rokov)	599	Predproduktívny vek (0 – 14 rokov)	575	Celkom (muži + ženy):	1 174
Produktívny vek (15 – 64 rokov)	2551	Produktívny vek (15 – 64 rokov)	2388		4 939
Poproduktívny vek (65+)	497	Poproduktívny vek (65+)	745		1 242
Spolu:	3 647	Spolu	3 708		7 355

Veková štruktúra obyvateľstva (rok 2013)					
Muži		Ženy		Spolu	
Predproduktívny vek (0 – 14 rokov)	731	Predproduktívny vek (0 – 14 rokov)	658	Celkom (muži + ženy):	1 389
Produktívny vek (15 – 64 rokov)	2956	Produktívny vek (15 – 64 rokov)	2917		5 873
Poproduktívny vek (65+)	260	Poproduktívny vek (65+)	393		653
Spolu:	3 947	Spolu	3 958		7 915

Zdroj: Štatistický úrad SR

V predproduktívnej vekovej skupine (0 – 14 rokov) došlo v sledovanom období k poklesu počtu obyvateľov z 1 389 osôb v roku 2013 na 1 174 osôb v roku 2024, čo predstavuje úbytok o 215 detí, teda približne o 15 %. Tento vývoj naznačuje znižovanie pôrodnosti a zároveň možný odchod mladých rodín do iných lokalít. Pokles detskej populácie môže mať v budúcnosti dopad na stabilitu školských kapacít, ako aj na celkovú generačnú obnovu obyvateľstva.

Najvýraznejší úbytok nastal v produktívnom veku (15 – 64 rokov), ktorý tvorí základ miestnej ekonomiky a pracovnej sily. Počet obyvateľov v tejto skupine klesol z 5 873 osôb v roku 2013 na 4 939 osôb v roku 2024, čo znamená zníženie o 934 osôb, teda približne o 16 %. Tento trend predstavuje významnú výzvu pre dlhodobú ekonomickú stabilitu mesta, keďže produktívne obyvateľstvo je rozhodujúce pre miestnu zamestnanosť, podnikateľský rozvoj a príjmovú základňu samosprávy.

Naopak, v poproduktívnom veku (65 a viac rokov) došlo k výraznému nárastu. Počet seniorov vzrástol z 653 osôb v roku 2013 na 1 242 osôb v roku 2024, čo predstavuje zvýšenie o 589 osôb, teda takmer o 90 %. Ide o najdynamickejšiu zmenu v rámci vekovej štruktúry mesta a jasný dôkaz prebiehajúceho procesu starnutia populácie. Tento trend bude zvyšovať nároky na rozvoj sociálnych a zdravotných služieb, podporu komunitnej starostlivosti, bezbariérovosť verejného priestoru a dostupnosť bývania prispôbeného potrebám starších obyvateľov.

Zásadnou zmenou je aj posun vo vekovej rovnováhe obyvateľstva. Kým v roku 2013 pripadalo na jedného seniora viac než dve deti, v roku 2024 už počet seniorov prevyšuje počet detí, čo predstavuje významný demografický zlom. Tento stav poukazuje na potrebu strategicky reagovať na vývoj populačnej štruktúry a zohľadniť tieto trendy v rozvojových politikách mesta.

Porovnanie vekovej štruktúry medzi rokmi 2013 a 2024 potvrdzuje, že mesto Námestovo čelí poklesu produktívnej a detskej populácie a súčasne výraznému rastu skupiny obyvateľov v poproduktívnom veku.

Prírodný prírastok – migrácia obyvateľstva

Demografický vývoj mesta Námestovo je v období rokov 2013 až 2024 ovplyvnený kombináciou prírodného pohybu obyvateľstva a migračných trendov. Z dostupných údajov vyplýva, že celkový počet obyvateľov mesta v sledovanom období postupne klesal, pričom hlavným dôvodom úbytku nebol prírodný pokles populácie, ale predovšetkým dlhodobé negatívne migračné saldo.

V oblasti prírodného pohybu obyvateľstva možno pozorovať postupný pokles počtu narodených detí. Kým v roku 2013 sa narodilo 94 detí, v roku 2024 už iba 64, čo predstavuje významný pokles pôrodnosti počas sledovaného obdobia. Súčasne sa počet zomretých v jednotlivých rokoch pohyboval na stabilnej úrovni, pričom v roku 2024 dosiahol hodnotu 68 osôb. Prírodný prírastok obyvateľstva bol počas väčšiny obdobia kladný, avšak postupne sa znižoval: z hodnoty +45 osôb v roku 2013 na -4 osoby v roku 2024. Tento vývoj naznačuje, že mesto sa približuje k prirodzenej demografickej stagnácii, resp. prechádza do fázy prírodného úbytku.

Rozhodujúcim faktorom celkového populačného vývoja mesta je však migrácia. Počet prisťahovaných sa v sledovanom období pohyboval medzi 58 až 98 osobami ročne, pričom v roku 2024 sa prisťahovalo 83 obyvateľov. Oveľa vyššie hodnoty však dosahuje počet vysťahovaných, ktorý dlhodobo prevyšuje prisťahovanie. Napríklad v roku 2024 sa z mesta vysťahovalo až 189 osôb. Výsledkom je stabilne negatívne migračné saldo počas celého obdobia, ktoré sa pohybuje od -21 osôb (2015) až po -142 osôb (2021). V roku 2024 bolo migračné saldo -106 osôb, čo potvrdzuje pokračujúci odliv obyvateľstva z mesta.

Celkový prírastok obyvateľstva bol preto v prevažnej väčšine rokov záporný. Najvýraznejší celkový úbytok bol zaznamenaný v roku 2024, keď mesto stratilo až 110 obyvateľov. Tento trend sa priamo premieta do celkového poklesu populácie mesta: z 7 915 obyvateľov v roku 2013 na 7 355 obyvateľov v roku 2024, čo predstavuje úbytok o 560 osôb (-7,1 %).

Demografická analýza potvrdzuje, že hlavným problémom mesta Námestovo nie je primárne prírodný úbytok obyvateľstva, ale najmä negatívna migrácia, teda odchod obyvateľov do iných miest alebo suburbanizovaných lokalít v okolí. Tento trend predstavuje významnú rozvojovú výzvu a zdôrazňuje potrebu strategických opatrení zameraných na zvyšovanie atraktivity mesta pre mladé rodiny, podporu dostupného bývania, vytváranie pracovných príležitostí a zlepšovanie kvality života. Zároveň je nevyhnutné posilňovať sociálnu stabilitu územia a reagovať na proces demografického starnutia populácie, ktorý sa v posledných rokoch začína prejavovať aj v prirodzenom poklese obyvateľstva.

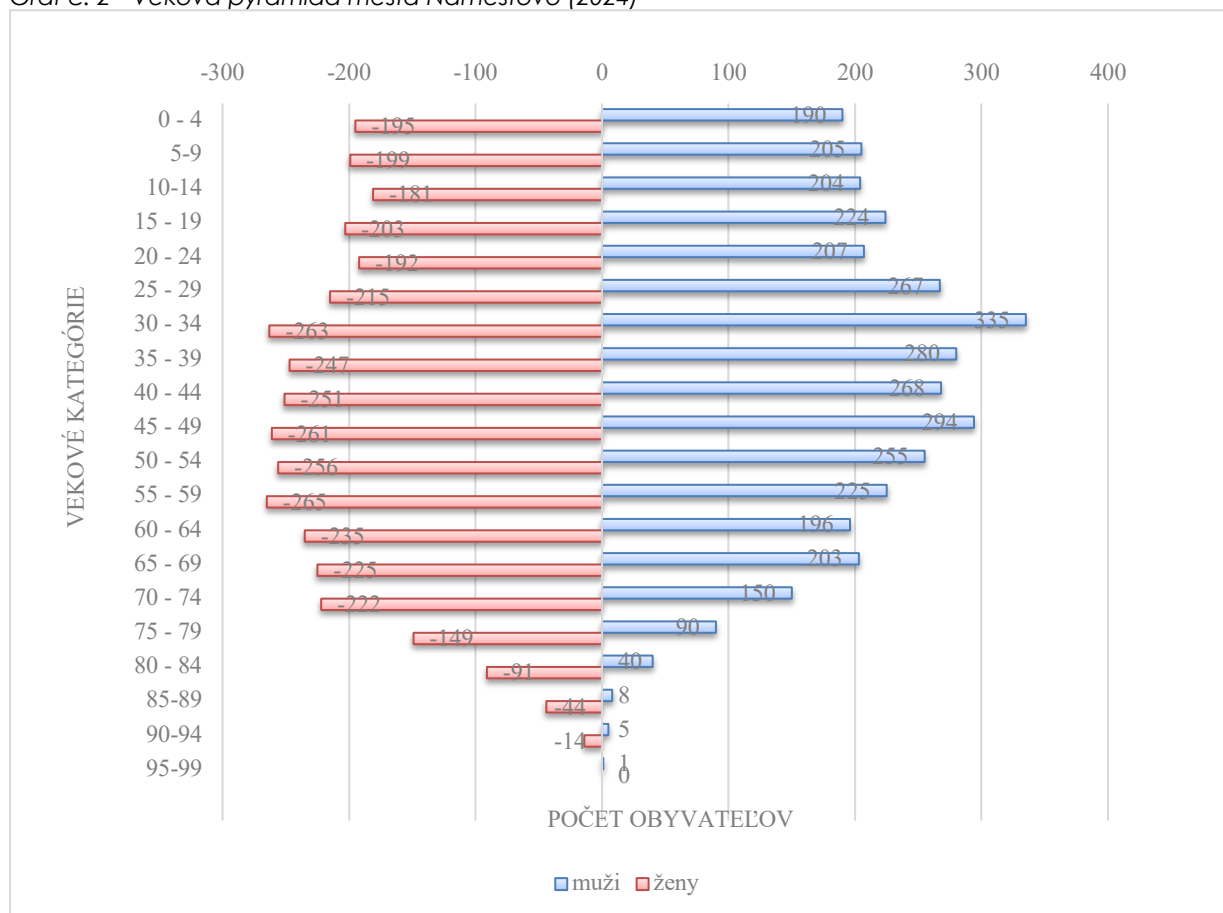
Tabuľka 4 - Mesto Námestovo – Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva

Námestovo	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Narodení	94	91	90	101	107	101	100	96	102	85	77	64
Zomretí	47	49	49	59	40	62	61	67	63	74	57	68
Prírodný prírastok obyvateľstva	45	41	41	42	66	39	39	28	38	11	20	-4
Prisťahovaní na trvalý pobyt	89	98	93	92	84	78	94	73	58	77	86	83
Vysťahovaní z trvalého pobytu	152	166	114	160	156	166	176	162	200	167	180	189
Migračné saldo	-63	-68	-21	-68	-72	-88	-82	-89	-142	-90	-94	-106
Celkový prírastok obyvateľstva	-18	-27	20	-26	-6	-49	-43	-61	-104	-79	-74	-110
Počet obyvateľov mesta	7915	7888	7908	7882	7876	7827	7784	7723	7618	7539	7465	7355

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf č. 2 - Veková pyramída mesta Námestovo (2024)

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva je dôležitým ukazovateľom sociálneho a ekonomického rozvoja mesta, keďže ovplyvňuje kvalitu pracovnej sily, konkurencieschopnosť územia a schopnosť reagovať na nové technologické a spoločenské výzvy.

Podľa údajov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 malo mesto Námestovo spolu 7 722 obyvateľov so zisteným vzdelaním. Najpočetnejšiu skupinu tvorili obyvatelia s úplným stredným vzdelaním s maturitou (2 095 osôb, približne 27 %). Významný je aj podiel vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov, ktorí predstavujú 1 731 osôb, teda viac než 22 % populácie, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj kvalifikovaných pracovných miest a znalostnej ekonomiky.

Stredné odborné vzdelanie bez maturity dosiahlo 1 283 obyvateľov (16,6 %) a základné vzdelanie 1 071 obyvateľov (13,9 %), čo zodpovedá štruktúre zamestnanosti v priemysle, stavebníctve a službách. Skupina detí vo veku 0–14 rokov bez ukončeného vzdelania predstavuje 932 osôb (12 %), čo poukazuje na význam školských kapacít v meste.

Podiel obyvateľov bez školského vzdelania nad 15 rokov je zanedbateľný (11 osôb), čo potvrdzuje stabilnú vzdelanostnú úroveň mesta. Celkovo má Námestovo priaznivý potenciál ľudského kapitálu, ktorý môže podporiť hospodársky rozvoj, inovácie a udržanie mladých kvalifikovaných obyvateľov v budúcom období.

Tabuľka 5 - Počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania v meste Námestovo k 1. 1. 2021

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania		
Námestovo	abs.	%
bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	932	12,07
základné vzdelanie	1 071	13,87
stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	1 283	16,61
úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	2 095	27,13
vyššie odborné vzdelanie	407	5,27
vysokoškolské vzdelanie	1 731	22,42
bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	11	0,14
nezistené	192	2,49
Spolu:	7 722	100,00

Zdroj: SODB 2021, www.scitanie.sk

1.3 Hospodárstvo

Hospodárstvo mesta Námestovo predstavuje kľúčový pilier jeho rozvojového potenciálu a zároveň jednu z rozhodujúcich oblastí strategického plánovania v rámci Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Mesto Námestovo ako okresné centrum regiónu Hornej Oravy plní významnú ekonomickú funkciu nielen pre vlastné územie, ale aj pre širšie zázemie okolitých obcí. Charakter hospodárstva mesta je determinovaný kombináciou priemyselnej výroby, rozvinutého sektora služieb, aktívneho podnikateľského prostredia a doplnkových činností v oblasti stavebníctva a poľnohospodárstva.

Ekonomický vývoj Námestova je historicky spojený s industrializáciou druhej polovice 20. storočia, ktorá vytvorila základ pre rozvoj výrobných podnikov a zamestnanosti. Po roku 1990 prešlo mesto hospodárskou transformáciou, pričom priemyselná základňa bola postupne dopĺňaná o nové formy podnikania, služby a súkromné investície. Súčasná ekonomická štruktúra mesta vykazuje stabilitu, avšak čelí výzvam súvisiacim s diverzifikáciou pracovných príležitostí, adaptáciou na technologické zmeny a udrzaním kvalifikovanej pracovnej sily.

Významným prvkom hospodárskej identity mesta je priemyselná výroba orientovaná najmä na automobilový sektor. Podstatná časť priemyselnej zamestnanosti je sústredená v oblasti CTPark Námestovo, ktorý predstavuje jeden z najvýznamnejších hospodárskych uzlov Hornej Oravy. Priemyselný park poskytuje kapacity pre spoločnosti zamerané na výrobu komponentov pre automobilový priemysel. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov pôsobiacich v tomto priestore patria spoločnosti Mahle Behr Námestovo, Yanfeng Slovakia Automotive Interior Systems a Visteon Electronics Slovakia. Tieto podniky zohrávajú zásadnú úlohu v tvorbe pracovných miest a ekonomickej výkonnosti mesta.

Okrem priemyselného parku pôsobí v meste viacero výrobných a technických podnikov, ktoré dopĺňajú hospodársku štruktúru Námestova. Spoločnosť Hern s.r.o. sa orientuje na výrobu detailov a zvarencov pre poľnohospodárske stroje a zemnú techniku. V meste pôsobia aj podniky z oblasti spracovania kovov, elektroinštalačných služieb a opravárenskej výroby, ako napríklad ELSPOL-SK, JAFFA s.r.o. či ORVEX s.r.o. Významné zastúpenie má aj stavebný sektor, ktorý zabezpečujú spoločnosti Stavebný podnik s.r.o. a Stavinec s.r.o., podieľajúce sa na miestnych investíciách a rozvoji infraštruktúry.

Rozvoj hospodárstva mesta je zároveň úzko prepojený so sektorom služieb a obchodnej vybavenosti. Námestovo disponuje rozvinutou sieťou maloobchodných prevádzok a poskytovateľov služieb, ktorá zabezpečuje obsluhu mesta aj širšieho okresu. Medzi významných poskytovateľov obchodných služieb patria COOP Jednota Námestovo, obchodný dom Klinec (Therimex s.r.o.), Lidl Slovenská republika, ako aj viaceré lokálne prevádzky a obchodné centrá ako OC Slanica či CBA Verex. Sektor služieb tak potvrdzuje postavenie Námestova ako prirodzeného centra regiónu.

Tabuľka 6 - Fyzické osoby a živnostníci

Námestovo	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Fyzické osoby - podnikatelia	888	889	843	898	879	867	907	919	1051	1111	1075	1066
Živnostníci	832	826	790	841	825	810	864	864	1003	1063	1019	1009

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka 7 - Právnické osoby

Námestovo	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
PO - ziskové	283	292	340	379	410	440	549	532	499	508	496	529
PO - neziskové	111	124	33	39	59	72	71	80	63	67	71	73
PO - spolu	394	416	373	418	469	512	620	612	562	575	567	602

Zdroj: Štatistický úrad SR

Podnikateľské prostredie mesta Námestovo sa vyznačuje rastúcim počtom podnikateľských subjektov. Podľa údajov Štatistického úradu SR počet fyzických osôb – podnikateľov v období rokov 2013 až 2024 dlhodobo rástol. Kým v roku 2013 bolo v meste evidovaných 888 podnikateľov, v roku 2024 ich počet predstavoval už 1 066 subjektov. Výrazný nárast nastal najmä po roku 2020, čo poukazuje na posilnenie ekonomickej aktivity obyvateľstva a rozvoj drobného podnikania.

Rovnaký trend je viditeľný aj pri živnostníkoch. Ich počet sa zvýšil z 832 v roku 2013 na 1 009 v roku 2024. Tento vývoj potvrdzuje význam malého a stredného podnikania ako dôležitej súčasti miestnej ekonomiky, najmä v oblasti služieb, obchodu, stavebníctva a remeselnej výroby.

Pozitívny vývoj zaznamenáva aj rast právnických osôb. Počet ziskových právnických subjektov vzrástol z 283 v roku 2013 na 529 v roku 2024. Najvýraznejší nárast bol zaznamenaný po roku 2016, pričom v roku 2019 dosiahol počet ziskových subjektov maximum 549. Neziskový sektor si zároveň udržiava stabilné zastúpenie – v roku 2024 bolo v meste evidovaných 73 neziskových právnických osôb, ktoré zohrávajú významnú úlohu najmä v oblasti športu, kultúry, sociálnych služieb a komunitných aktivít.

Celkový počet právnických osôb v meste vzrástol z 394 v roku 2013 na 602 v roku 2024. Tento trend poukazuje na rastúcu podnikateľskú a organizačnú aktivitu v Námestove, ktorá vytvára priaznivé predpoklady pre hospodársky rozvoj a zamestnanosť v rámci okresného centra Hornej Oravy.

Dôležitým doplnkovým prvkom hospodárstva mesta zostáva aj poľnohospodárska výroba. Najvýznamnejším subjektom je družstvo Dakna Námestovo, ktoré sa zameriava na chov hovädzieho dobytku, výrobu surového mlieka, chov oviec a pestovanie obilnín a kukurice. Poľnohospodárstvo má síce menší podiel na celkovej zamestnanosti mesta, no predstavuje tradičnú súčasť regionálnej ekonomiky a hospodárenia v krajine.

Trh práce v meste vykazuje v posledných rokoch relatívnu stabilitu. Evidovaná nezamestnanosť sa od roku 2014 postupne znižovala, pričom počet uchádzačov o zamestnanie sa významne znížil oproti hodnotám z predchádzajúceho desaťročia. Výzvou však ostáva udržanie mladých ľudí v meste a tvorba kvalifikovaných pracovných miest, keďže negatívne migračné saldo naznačuje odchod časti produktívnej populácie.

Z hľadiska budúceho rozvoja bude hospodárstvo mesta Námestovo determinované potrebou posilnenia ekonomickej odolnosti, diverzifikácie podnikateľskej základne a adaptácie na nové trendy digitálnej a zelenej transformácie. Mesto má potenciál rozvíjať priemyselnú výrobu vyššej pridanej hodnoty, podporovať malé a stredné podniky, zvyšovať investičnú atraktivitu územia a rozvíjať služby spojené s rekreačným potenciálom Oravskej priehrady.

Hospodárska politika mesta v rámci PHSR Námestovo 2026+ bude smerovať k podpore konkurencieschopnosti, stabilnej zamestnanosti, rozvoju lokálnych podnikateľských kapacít a vytváraní podmienok pre udržateľný ekonomický rast, ktorý bude zohľadňovať demografické výzvy aj potrebu zvyšovania kvality života obyvateľov mesta.

Významní poskytovatelia služieb v meste

- COOP Jednota Námestovo, SD (obchodná činnosť)
- Therimex s.r.o., obchodný dom Klinec (obchodná činnosť)
- Lidl Slovenská republika, v.o.s. (obchodná činnosť)
- Pekáreň- Ing. Ondrej Jackulík (obchodná činnosť)
- A-SHOP Námestovo (obchodná činnosť)
- OC Slanica (obchodná činnosť)
- CBA Verex (obchodná činnosť)

Zamestnanosť ovplyvňujú hlavne priemyselné firmy

- CT Park Námestovo, s.r.o. jej hlavnou činnosťou je prenájom nehnuteľností, ktoré prenajíma spoločnostiam Visteon Electronics Slovakia s.r.o., Mahle Behr Námestovo s.r.o., Yanfeng Slovakia Automotive Interior Systems s.r.o., ktoré sú zamerané na výrobu autosúčiastok pre automobilový priemysel.
- Hern s.r.o. ,hlavnou orientáciou je výroba detailov a zvarencov pre traktory, zemné a cestné stroje, kombajny a poľnohospodársku techniku.
- Jamel fashion s.r.o. (odevný priemysel)
- Stavebný podnik s.r.o. (stavebná činnosť)
- Stavinec s.r.o. (stavebná činnosť)
- Ekoray Peter Bolek (spracovateľ elektrodopadu)
- DSI DATA s.r.o (telekomunikačné a internetové služby)
- JAFFA s.r.o (spracovanie a predaj plechov)
- ELSPOL-SK, s.r.o (elektroinštalácie služby)
- ORVEX s.r.o. (výroba a vykonávanie generálnych opráv na lesných kolesových traktoroch)

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v meste

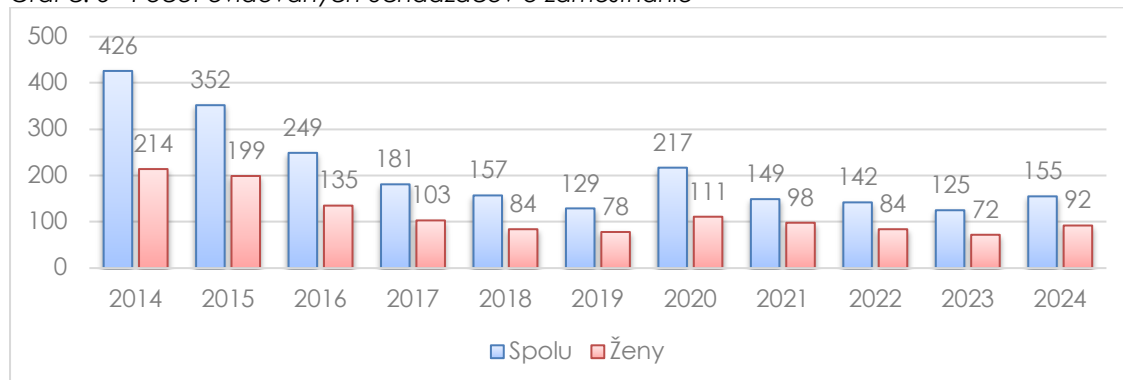
- Dakna Námestovo družstvo, ktorej činnosť je zameraná na chov hovädzieho dobytku v rámci neho výroba surového mlieka, chov oviec, pestovanie obilnín, kukurice.

Trh práce

Vývoj evidovanej nezamestnanosti v meste Námestovo v rokoch 2014 až 2024 poukazuje na výrazné zlepšenie situácie na trhu práce. Najvyšší počet uchádzačov bol evidovaný v roku 2014 (426 osôb, z toho 214 žien). Do roku 2019 nezamestnanosť postupne klesla na 129 uchádzačov, čo odráža rast ekonomickej aktivity v meste.

V roku 2020 došlo k dočasnému nárastu na 217 uchádzačov v súvislosti s dopadmi pandémie COVID-19. Následne trend opäť klesal a v roku 2023 bolo evidovaných iba 125 uchádzačov (72 žien). V roku 2024 sa počet mierne zvýšil na 155 osôb (92 žien), čo môže súvisieť so štrukturálnymi zmenami na trhu práce. Celkovo však Námestovo vykazuje stabilný a priaznivý vývoj zamestnanosti v porovnaní s predchádzajúcim desaťročím.

Graf č. 3 - Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie

Zdroj: Štatistický úrad SR

Odvetvová štruktúra ekonomickej činnosti obyvateľov mesta Námestovo poukazuje na priemyselnoslužbový charakter miestnej ekonomiky. Podľa údajov SODB 2021 pracovalo najviac obyvateľov v priemyselnej výrobe (699 osôb, 17,9 %), čo potvrdzuje význam výrobných podnikov a priemyselnej zóny mesta. Druhým najväčším sektorom bol veľkoobchod a maloobchod vrátane opráv motorových vozidiel (513 osôb, 13,2 %), čím sa potvrdzuje funkcia Námestova ako obchodného centra okresu.

Významné zastúpenie má aj stavebníctvo (464 osôb, 11,9 %) a vzdelávanie (379 osôb, 9,7 %), ktoré reflektuje úlohu mesta ako regionálneho centra školských služieb. Ďalšie dôležité sektory predstavujú doprava a skladovanie (5,4 %), zdravotníctvo a sociálna pomoc (4,5 %) a verejná správa (4,4 %). Poľnohospodárstvo má v meste len nízky podiel (1,6 %), čo zodpovedá mestskému charakteru územia.

Zároveň vysoký podiel nezistených údajov (14,5 %) naznačuje potrebu ďalšieho spresňovania pracovnej štruktúry v rámci aktualizácie analytickej časti PHSR. Celkovo však údaje potvrdzujú stabilnú ekonomickú základňu mesta založenú na priemysle, obchode a službách.

Tabuľka 8 - Počet obyvateľov podľa odvetvia ekonomickej činnosti v meste Námestovo k 1. 1. 2021

Námestovo	abs.	%
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	63	1,62
Ťažba a dobývanie	1	0,03
Priemyselná výroba	699	17,94
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	11	0,28
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	37	0,95
Stavebníctvo	464	11,91
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	513	13,17
Doprava a skladovanie	209	5,36
Ubytovacie a stravovacie služby	82	2,10
Informácie a komunikácia	71	1,82
Finančné a poisťovacie činnosti	48	1,23
Činnosti v oblasti nehnuteľností	17	0,44
Odborné, vedecké a technické činnosti	182	4,67
Administratívne a podporné služby	116	2,98
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	171	4,39
Vzdelávanie	379	9,73
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	176	4,52
Umenie, zábava a rekreácia	44	1,13
Ostatné činnosti	47	1,21
Činnosti domácností ako zamestnávateľov; nediferencované činnosti v domácnostiach produkujúce tovary a služby na vlastné použitie	0	0,00
Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení	1	0,03
Nezistené	565	14,50
Spolu:	3 896	100,00

Zdroj: SODB 2021, www.scitanie.sk

1.4 Občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra

Plochy občianskej vybavenosti a služieb sú v meste Námestovo sústredené najmä v centrálnej mestskej zóne, predovšetkým v obvode Stred a v lokalite Nábřežie. Tieto časti predstavujú hlavné funkčné jadro mesta, kde sa nachádzajú administratívne, obchodné, kultúrne a verejné služby. Územná poliklinika vytvára samostatný zdravotnícky areál v rámci obvodu Brehy, čím zabezpečuje dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre mesto aj širšie spádové územie okresu.

V obvode Stred sú situované aj školské areály a objekty základnej občianskej vybavenosti, zatiaľ čo lokalita Nábřežie zahŕňa plochy vyššej vybavenosti okresného významu. Disponibilné územia pre ďalší rozvoj občianskej vybavenosti predstavujú najmä nedostavané časti obvodu Nábřežie a rozvojová lokalita Vojenské, ktorá sa nachádza medzi obytným obvodom Studnička a priemyselnou zónou mesta.

V rekreačných strediskách Vojenské – Studnička, Predmostie a Slanická Osada je funkcia občianskej vybavenosti v súčasnosti zastúpená len v obmedzenom rozsahu, čo predstavuje výzvu najmä vzhľadom na rastúci význam cestovného ruchu a sezónne zaťaženie územia v okolí Oravskej priehrady. Do budúcnosti preto vzniká priestor pre doplnenie služieb a infraštruktúry aj v týchto rozvojových a rekreačných častiach mesta.

Výchova a vzdelávanie

Vzdelávacia infraštruktúra mesta Námestovo je stabilne rozvinutá a tvorí jednu z kľúčových súčastí občianskej vybavenosti. Mesto disponuje sieťou materských, základných aj stredných škôl, ktoré zabezpečujú výchovu a vzdelávanie detí a mládeže nielen z mesta, ale aj zo širšieho územia.

V oblasti základného školstva pôsobia v meste tri školy (ZŠ Komenského, ZŠ Slniečna a Cirkevná ZŠ sv. Gorazda). Údaje za rok 2024 potvrdzujú stabilnú kapacitu základného vzdelávania a dlhodobu vyrovnanosť dopytu zo strany obyvateľov.

Predprimárne vzdelávanie zabezpečujú tri mestské materské školy (Veterná, Bernoláková, Komenského), ktoré sú doplnené o súkromné zariadenia (Žabka, Rozprávko). Kombinácia verejných a súkromných kapacít umožňuje flexibilnejšie reagovať na potreby rodín a vývoj počtu detí v predškolskom veku.

Na území mesta pôsobia aj viaceré stredné školy regionálneho významu (Gymnázium Antona Bernoláka, SOŠ podnikania a služieb, SOŠ technická), ako aj špecializované zariadenia (Spojená škola internátna a súkromná spojená škola EDUCO). Tieto školy rozširujú ponuku štúdiá pre žiakov z Námestova aj okolitých obcí a vytvárajú predpoklady pre rozvoj kvalifikovanej pracovnej sily v regióne.

Významnou súčasťou vzdelávacieho systému sú aj umelecké školy a mimoškolské aktivity. Vysoký počet žiakov v ZUŠ (mestských aj súkromných) poukazuje na výrazný záujem detí a mládeže o kultúrne a umelecké vzdelávanie, ktoré zároveň posilňuje komunitný život a rozvoj talentov.

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v meste poskytujú:

- Základná škola, Komenského 495/33
- Základná škola, Slniečna 168/28
- Cirkevná základná škola sv. Gorazda, Komenského 1096

- Materská škola Veterná 150
- Materská škola, Bernoláková 252
- Materská škola Komenského 425
- Súkromná materská škola Žabka, Okružná 949
- Súkromná materská škola Rozprávko

- Gymnázium Antona Bernoláka, Mieru 307
- Stredná odborná škola podnikania a služieb, Hattalova 968/33
- Stredná odborná škola technická, Komenského 496/37
- Spojená škola internátna, Mila Urbana 160/45
- Súkromná spojená škola EDUCO, Slanická Osada 2178

Na mimoškolské aktivity je zriadená:

- Základná umelecká škola Ignáca Kolčáka
- Súkromná základná umelecká škola Fernezová
- Súkromná Základná umelecká škola PIERROT

Tabuľka 9 – Počet detí / žiakov navštevujúcich materské, základné a stredné školy v Námestove

Názov školského zariadenia	Rok 2024	Názov školského zariadenia	Rok 2024
ZŠ Komenského	340	ZUŠ Ignáca Kolčáka	597 individuálna / 454 skupinová
ZŠ Slnecná	303	ZUŠ Fernezová	425 individuálna / 267 skupinová
CZŠ sv. Gorazda	372	ZUŠ Babuliaková	315 individuálna / 287 skupinová
MŠ Veterná	117	Gymnázium Antona Bernoláka	819
MŠ Bernoláková	58	Stredná odborná škola technická	463
MŠ Komenského	71	Stredná odborná škola podnikania a služieb	372
MŠ Žabka	32	Spojená škola internátna	42 materská škola / 146 základná škola / 82 praktická škola a odborné učilište
MŠ Rozprávko	27	Súkromná spojená škola EDUCO	391

Zdroj: <https://skoly.ineko.sk/>

Zdravotníctvo

Zdravotná starostlivosť v meste Námestovo je zabezpečená najmä prostredníctvom Oravskej polikliniky Námestovo, ktorá predstavuje najvýznamnejšie ambulantné zdravotnícke zariadenie v okrese. Poliklinika poskytuje všeobecnú aj špecializovanú zdravotnú starostlivosť prostredníctvom siete odborných ambulancií a vyšetrovacích pracovísk. Jej význam presahuje samotné mesto, keďže zabezpečuje zdravotné služby pre širokú spádovú oblasť okresu Námestovo.

Sociálne služby

Sociálne služby v meste zabezpečuje Centrum sociálnych služieb Námestovo, ktoré poskytuje pobytové sociálne služby najmä pre seniorov. Kapacita zariadenia predstavuje 62 miest a jeho zriaďovateľom je mesto Námestovo. Doplnkové ambulantné služby poskytujú aj neverejní poskytovatelia, napríklad Spišská katolícka charita prostredníctvom denného stacionára.

Vzhľadom na rastúci podiel obyvateľov v poproduktívnom veku bude v budúcnosti potrebné venovať zvýšenú pozornosť rozvoju sociálnej infraštruktúry a podpore komunitnej starostlivosti.

Bezpečnosť a požiarne ochrana

Požiarne ochrana v meste je zabezpečená prostredníctvom Dobrovoľného hasičského zboru Námestovo a organizačných zložiek Hasičského a záchranného zboru SR. Modernizovaná hasičská zbrojnica v lokalite Roveň poskytuje technické zázemie pre zásahovú činnosť v meste a jeho okolí.

Požiarne ochrana

Vybavenosť pre ochranu pred požiarom v súčasnosti v meste Námestovo predstavuje nový areál požiarnej zbrojnice v časti Námestovo - Roveň. V návrhovom období nie je potrebné rozširovať objekt požiarnej zbrojnice, vzhľadom na štruktúru protipožiarnej ochrany v rámci okresu a dochádzkovej vzdialenosti mesta Námestovo. Všetky nové rozvody vody v rozvojových územiach dimenzovať aj pre protipožiarne účely.

Bytový fond

Námestovo má výrazne rodinnodominantnú štruktúru bývania (viac ako štyri pätiny bytových objektov tvoria rodinné domy). Táto skladba zástavby síce zodpovedá charakteru malého mesta, zároveň však v praxi znamená nedostatočný podiel bytového bývania – najmä pre mladé domácnosti, začínajúce rodiny, jednorodičovské domácnosti a pracovníkov dochádzajúcich za prácou. Mesto má v súčasnosti reálny deficit bytov a rozvoj bývania si vyžaduje vyššiu bytovú výstavbu (najmä vo forme menších a stredne veľkých bytových domov, nájomného a dostupného bývania), aby sa zlepšila dostupnosť bývania a stabilizoval demografický vývoj.

Tabuľka 10 - Počet domov podľa typu domu v meste Námestovo k 1. 1. 2021

Štruktúra domov podľa typu domu	abs.	%
rodinný dom	896	82,35
bytový dom	123	11,31
polyfunkčná budova	16	1,47
ostatné budovy na bývanie	24	2,21
neskolaudovaný rodinný dom	2	0,18
núdzový objekt, neurčený na bývanie	0	0,00
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	5	0,46
ostatné	20	1,84
nezistený	2	0,18
Spolu:	1 088	100,00

Zdroj: SODB 2021, www.scitanie.sk

Údaje o stavebnej aktivite (stavebné povolenia a kolaudácie 2021–2025) poukazujú, že dopyt po výstavbe je trvalý a v poslednom roku rastie, no zároveň platí, že výstavba domov a bytov by bola pravdepodobne vyššia, keby bolo územie v dostatočnej miere technicky pripravené a keby bol k dispozícii dostatok stavebných pozemkov. V tomto zmysle je rozvoj bývania brzdený najmä dvomi faktormi: (1) nedostatkom pripravených lokalít s dobudovanými inžinierskymi sieťami a dopravnou obsluhou a (2) obmedzenou ponukou pozemkov vhodných na výstavbu.

Tabuľka 11 – Prehľad počtu vydaných stavebných povolení a kolaudačných rozhodnutí 2021- 2024

Rok	Počet vydaných stavebných povolení	Počet vydaných kolaudačných rozhodnutí
2021	35	41
2022	45	36
2023	34	25
2024	41	52
2025	57	41

Zdroj: MsÚ Námestovo

Občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra mesta Námestovo sú na úrovni okresného centra dobre rozvinuté. Mesto disponuje komplexnou školskou sieťou, regionálne významným zdravotníckym zariadením a základným systémom sociálnych služieb. V budúcom programovom období bude potrebné reagovať na demografické zmeny, posilniť dostupnosť sociálnych služieb a podporovať rovnomerný rozvoj občianskej vybavenosti aj v rekreačných a rozvojových častiach mesta.

1.5 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra predstavuje jeden zo základných pilierov fungovania mesta Námestovo a zároveň významný limitujúci faktor jeho ďalšieho rozvoja. Súčasný územno-technický potenciál mesta je v niektorých oblastiach obmedzený kapacitami existujúcich technických systémov a ich technickým stavom. Vzhľadom na rastúce nároky na bývanie, občiansku vybavenosť, rozvoj podnikateľských aktivít a cestovného ruchu je nevyhnutné postupne modernizovať, rekonštruovať a kapacitne posilňovať kľúčové inžinierske siete, ako sú vodovod, kanalizácia a ČOV, rozvody elektrickej energie, plynovodné siete, zásobovanie teplom, verejné osvetlenie a telekomunikačná infraštruktúra.

Významnou témou do ďalšieho obdobia je tiež zvyšovanie odolnosti infraštruktúry voči haváriám, klimatickým extrémom a prevádzkovým špičkám, pričom mesto musí koordinovať rozvoj technických systémov s územným plánovaním a pripravovanými investíciami v rozvojových lokalitách.

Zásobovanie vodou

Rozvodná vodovodná sieť v meste Námestovo je budovaná prevažne gravitačne a je čiastočne zaokruhovaná, čiastočne vetvová. Zásobovanie obyvateľov mesta pitnou vodou je riešené systémom vodojemov a tlakových pásiem, do ktorých je voda dopravovaná z Oravského skupinového vodovodu (OSV). Tento systém je dopĺňaný lokálnymi zdrojmi, pričom historicky mesto disponovalo viacerými samostatnými vodárenskými sústavami. Medzi hlavné využívané pramenné zdroje patria: Tri mlynky; Jedličník; Košarec.

Niektoré staršie zdroje v Slanickej osade a v rámci ČSTV sa už v súčasnosti nevyužívajú. Voda z prameňov Tri mlynky, Jedličník a Košarec je privádzaná do vodojemov v lokalite Predmostie ($2 \times 150 \text{ m}^3$).

Tlakové pásma a vodojemy - v meste Námestovo sú vytvorené tri tlakové pásma. Každé tlakové pásmo tvorí samostatný vodojem s rozvodnou sieťou. Všetky vodojemy sú napojené na Oravský skupinový vodovod cez vodojem v katastri Slanica – Predmostie.

Hlavné vodojemy mesta sú: Predmostie – $1000 \text{ m}^3 + 2 \times 150 \text{ m}^3$; Pod Čerchľou – $2 \times 1000 \text{ m}^3$; Brehy – $2 \times 650 \text{ m}^3$

Vo vodojeme Pod Čerchľou je umiestnená automatická tlaková stanica (ATS) pre tretie tlakové pásmo. Tlakové pásma sú vzájomne prevádzkovo prepojené, čo umožňuje zásobovanie aj v prípade porúch, údržby alebo nedostatku vody v niektorom pásme. Do budúcnosti zostáva prioritou ďalšie prepojenie pásiem Čerchle a Brehy a rekonštrukcia starších úsekov siete.

Slanická osada

Rekreačná lokalita Slanická osada tvorí samostatný vodovodný systém. Historicky bola zásobovaná vodojemom $1 \times 50 \text{ m}^3$ a doplnkovými prameňmi, v súčasnosti je však stabilne zásobovaná z OSV. Vodovod v Slanici je podporený aj vodojemom $1 \times 100 \text{ m}^3$ vo Volarčickej doline (mimo katastra mesta, v správe OVS).

Podľa výsledkov SODB 2021 má mesto veľmi vysoký podiel napojenia na verejný vodovod: z verejnej siete v dome: 97,24 %. Významnou aktuálnou investíciou mesta je projekt výstavby inžinierskych sietí v lokalite IBV Vojenské 1, ktorý rieši komplexnú infraštruktúru pre rozšírenie individuálnej bytovej výstavby a polyfunkčných objektov v severnej časti mesta. V rámci projektu bude vybudované nové rozvody vodovodnej siete s dĺžkou viac ako 4,2 km.

Kanalizácia a ČOV

V meste Námestovo je vybudovaná verejná kanalizačná sieť, ktorá je prevažne jednotná (odvádzajú splaškové aj dažďové vody). V novších častiach sa miestami uplatňuje delený systém. Hlavným zberačom sú odvádzané všetky stoky mesta do ČOV Námestovo.

Na kanalizácii sa nachádza: 8 odľahčovacích komôr; 2 čerpacie stanice (Priemyselná zóna II, Nábrehie) dažďová zdrž; technologické objekty ČOV

ČOV Námestovo bola rekonštruovaná a má kapacitu: 46 000 ekvivalentných obyvateľov (EO)

$Q = 70 \text{ l/s}$. ČOV má regionálny význam a čistí odpadové vody z okolitých obcí okresu.

Podľa SODB 2021 je na verejnú kanalizáciu napojených: 94,03 % domov, septiky/žumpy: 3,58 % domov. V okrajových častiach (Vojenské, niektoré úseky Slanickej osady) sa ešte vyskytujú individuálne formy likvidácie odpadových vôd. V rámci projektu výstavby sietí v lokalite IBV Vojenské 1 bude vybudovaná kanalizačná sieť s celkovou dĺžkou viac ako 4,1 km.

Elektrická energia

Námestovo je napojené na elektrickú sústavu VN linkami z transformovne 110/22 kV vo Vavrečke. Transformátor má výkon 16 MVA. Z transformovne sú vyvedené štyri hlavné VN linky. V katastri mesta je situovaných približne 52 trafostaníc rôznych typov a výkonov do 630 kVA.

Existujúce NN rozvody mesta sú prevažne káblové. Tie sú umiestnené v chodníkoch a zelených pásoch jednotlivých ulíc, v súbehu s ďalšími inžinierskymi sieťami. Staršie rozvody sú ešte vzdušné, napájané z uvedených TS. Stĺpy sú betónové. Rekonštruované rozvody sú závesnými káblami.

Verejné osvetlenie

V starších častiach je verejné osvetlenie vedené po stožiaroch NN siete. V novších úsekoch a v centre mesta sú samostatné osvetľovacie stožiare napojené z rozvádzačov RVO s regulačným systémom a LED svetidlami.

Zásobovanie teplom

Bytový podnik Námestovo spravuje 7 plynových kotolní zabezpečujúcich dodávku tepla najmä pre bytové domy a väčších odberateľov. Celkový inštalovaný výkon: cca 14,42 MW.

Mesto Námestovo má vybudovaný systém centrálného zásobovania teplom (CZT), ktorý zabezpečuje dodávku tepla a teplej vody najmä pre bytové domy a objekty občianskej vybavenosti. Prevádzku systému zabezpečuje mestská spoločnosť Bytový podnik Námestovo, ktorá je v plnom vlastníctve mesta.

V súčasnosti mesto realizuje významný technologický posun v oblasti tepelného hospodárstva. V roku 2025 bol úspešne získaný nenávratný finančný príspevok z Modernizačného fondu, spravovaného Environmentálnym fondom Ministerstva životného prostredia SR, vo výške približne 3,3 milióna eur, ktorý umožní komplexnú modernizáciu výroby a distribúcie tepla v meste.

Modernizácia je zameraná najmä na technologický upgrade okruhu kotolne PK5 na sídlisku Brehy. Projekt zahŕňa: kompletnú výmenu rozvodov tepla, osadenie kompaktných odovzdávacích staníc do bytových domov, nové systémy merania, regulácie a riadenia, modernizáciu strojovne na výrobu tepla a teplej vody.

Významnou zmenou bude zvýšenie podielu ekologických zdrojov – viac ako polovica vyrobenej energie bude po realizácii projektu pochádzať z obnoviteľných zdrojov a kombinovanej výroby tepla a elektriny.

Zároveň bude Bytový podnik Námestovo popri výrobe tepla vyrábať aj elektrinu určenú na dodávku do siete, čo vytvorí dodatočný príjem na financovanie investície a stabilizáciu systému do budúcnosti.

Zásobovanie plynom

Mesto je plynifikované od roku 1999. Zásobovanie je zabezpečené cez VTL plynovod DN150 a regulačné stanice Brehy a ŽŤS. V súčasnosti má plynovú prípojku zriadených približne 43 % domácností.

Doprava a mobilita

Doprava a mobilita predstavujú jednu z kľúčových oblastí technickej infraštruktúry mesta Námestovo, ktorá významne ovplyvňuje kvalitu života obyvateľov, dostupnosť služieb, hospodársku aktivitu aj rozvoj územia. Význam mesta je posilnený jeho polohou ako prirodzeného centra hornej Oravy, pričom dopravná funkcia Námestova presahuje rámec samotného mesta a má regionálny aj cezhraničný charakter.

V posledných rokoch je dopravný systém mesta pod čoraz väčším tlakom v dôsledku rastúcej intenzity individuálnej automobilovej dopravy, koncentrácie pracovných príležitostí v priemyselných zónach a postupného rozširovania obytných území. Tieto vývojové trendy potvrdzuje aj Územný generel dopravy mesta Námestovo, ktorý bol spracovaný ako základný koncepčný dokument pre plánovanie dopravnej infraštruktúry a mobility mesta v časových horizontoch do rokov 2030 a 2050.

Cestná automobilová doprava

Z nadradenej cestnej siete majú pre mesto zásadný význam dve komunikácie: cesta I. triedy I/78; cesta II. triedy II/520.

Cesta I/78 zabezpečuje hlavné regionálne väzby a zároveň predstavuje dôležitý dopravný koridor smerom na sever k hraniciam s Poľskou republikou. V rámci mesta plní funkciu hlavného dopravného tahu, pričom významne ovplyvňuje dopravnú situáciu v centrálnnej zóne aj v rozvojových častiach mesta. Územný generel dopravy zároveň zdôrazňuje potrebu systematického odvedenia tranzitnej dopravy z vnútorných častí mesta, aby nedochádzalo k preťaženiu urbanizovaného priestoru a zhoršovaniu životného prostredia.

Miestne komunikácie a dopravná obsluha územia

Miestna komunikačná sieť v Námestove zabezpečuje dopravné napojenie obytných sídlisk, centrálnnej vybavenosti aj priemyselných zón. Kritickými úsekmi sú najmä komunikácie smerujúce do priemyselnej oblasti mesta, kde sa koncentruje nákladná doprava aj parkovacie nároky.

ÚGD identifikuje ako problematickú najmä dopravnú situáciu v priestore ulíc Hattalova, Miestneho priemyslu a Polom, ktoré sú zaťažené kombináciou automobilovej dopravy, statickej dopravy aj pohybu zamestnancov priemyselných podnikov.

Statická doprava (parkovanie)

Statická doprava patrí dlhodobu medzi najvýraznejšie urbanistické problémy mesta. Najvyšší dopyt po parkovacích miestach vzniká v centrálnnej mestskej zóne, kde sa sústreďujú administratívne, obchodné,

zdravotníckej a kultúrnej funkcie. Územný generel upozorňuje na potrebu regulácie parkovania a zavedenia orientačného a informačného systému statickej dopravy, ako aj na význam plánovania hromadných parkovacích kapacít. Rozvoj parkovacích kapacít bude zároveň nevyhnutný v sídliskových častiach Brehy, Čerchle a v okolí centrálnej vybavenosti.

Pešia doprava

Pešia mobilita tvorí prirodzený základ mestského pohybu, pričom Námestovo má podľa ÚGD veľmi dobré predpoklady pre rozvoj nemotorovej dopravy. Intravilán mesta má kompaktnú štruktúru a väčšina cieľov každodenného pohybu je dostupná v krátkej dochádzkovej vzdialenosti.

ÚGD konštatuje, že mesto má priaznivú pešiu dostupnosť a vhodné rozmiestnenie základnej vybavenosti, čo znižuje dopravnú náročnosť bežného života obyvateľov.

V budúcnosti je odporúčané pokračovať v rozširovaní súvislých peších trás, zlepšovaní bezpečnosti priechodov a vytváraní upokojených ulíc.

Cyklistická doprava

Cyklistická doprava má v meste významný potenciál, avšak jej reálne využívanie je obmedzené nedostatočne vybudovanou infraštruktúrou. V súčasnosti sa cyklisti pohybujú najmä v spoločnom dopravnom priestore s automobilmi, čo znižuje bezpečnosť aj atraktivitu cyklistickej mobility. ÚGD odporúča budovanie hlavných cyklistických trás v smere východ – západ, napojenie na Oravskú cyklomagistrálu a podporu bezpečných prepojení mestských častí.

Súčasťou projektu výstavby inžinierskych sietí v lokalite IBV Vojenské 1 je aj návrh nového cyklochodníka, ktorý sa bude napájať na komunikáciu smerujúcu do lokality Studnička a smerovať bude popri ceste I/78 k priemyselnému parku CTParku Námestovo.

Verejná hromadná doprava

Mesto Námestovo nemá zavedený mestský systém MHD. Dopravnú obsluhu zabezpečujú regionálne autobusové linky spájajúce mesto s obcami horného regiónu Oravy a diaľkové spoje smerujúce do významných centier Slovenska. Hlavnou zastávkou je autobusová stanica situovaná na ceste I/78 v blízkosti centra mesta. V budúcnosti je perspektívou rozvoj integrovaného dopravného systému ŽSK.

Územný generel dopravy formuluje základné smerovanie mesta k trvalo udržateľnej mobilite prostredníctvom:

- zvýhodňovania pešej a cyklistickej dopravy,
- minimalizácie dopravných výkonov vnútornej automobilovej dopravy,
- dôsledného riešenia tranzitnej dopravy,
- regulácie statickej dopravy,
- vytvárania upokojených ulíc a bezpečnejších verejných priestorov.

Doprava a mobilita v meste Námestovo predstavujú strategickú oblasť s vysokým významom pre ďalší rozvoj mesta. Výzvou zostáva najmä dopravné zafarbenie centra, nedostatok parkovacích kapacít, slabé cyklistické prepojenia a potreba posilnenia nemotorovej mobility.

1.6 Kultúra, šport, cestovný ruch

Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v meste je koncentrovaný najmä do Domu kultúry v Námestove, ktorý plní funkciu kľúčovej mestskej kultúrnej inštitúcie s regionálnym významom (organizácia podujatí, kino, divadlo, koncerty, výstavy, komunitné aktivity a prenájom priestorov).

Dom kultúry v Námestove (DKNO) predstavuje strategickú kultúrnu inštitúciu mesta a kľúčového aktéra v oblasti rozvoja kultúrneho života v celom regióne Oravy. Ako jediná komplexná kultúrna infraštruktúra v meste a okrese zabezpečuje dostupnosť širokého spektra kultúrnych, vzdelávacích a komunitných aktivít pre všetky vekové a sociálne skupiny obyvateľstva. Svojou činnosťou prispieva k budovaniu identity mesta, zvyšovaniu kvality života a posilňovaniu sociálnej súdržnosti.

Dôležitým aspektom fungovania DKNO je aj aktívna práca s publikom. Prostredníctvom naplňovania stratégie a systematických marketingových nástrojov a komunikácie sa darí dlhodobo rozširovať divácku základňu a zvyšovať návštevnosť podujatí, ktorá v priebehu posledných 5 rokov stúpala dvojnásobne.

Osobitne významné postavenie má Kino Kultúra, ktoré sa pravidelne umiestňuje na prvom mieste v rebríčku návštevnosti kín na Slovensku s najvyššou priemernou návštevnosťou na podujatie, čo potvrdzuje vysokú relevanciu a kvalitu jeho programovej ponuky.

DKNO zároveň zohráva významnú úlohu ako partner významných celoslovenských i medzinárodných podujatí, ako sú Tanečno – festival tanca a pohybu, Slanický ostrov divadla a OravaJazz. Je tiež dlhodobým partnerom divadelných súborov pôsobiacich v Námestove – Námestovský Ochoťnícky Súbore a nezávislé autorské divadlo dNO, ktoré patrí medzi najúspešnejšie súbory na Slovensku a pravidelne reprezentuje mesto Námestovo a Slovenskú republiku na medzinárodných festivaloch na celom svete. Tieto spolupráce posilňujú kultúrny kredit mesta a prepájajú lokálne prostredie s profesionálnou umeleckou scénou.

Z pohľadu infraštruktúry DKNO v uplynulom období úspešne realizovalo viacero modernizačných projektov financovaných z mimorozpočtových zdrojov. Vďaka nim došlo ku kompletnej obnove svetelnej a zvukovej techniky v divadelnej sále a po viac ako desiatich rokoch aj k redigitalizácii kina. Tieto investície výrazne zvýšili technickú úroveň poskytovaných služieb a umožnili realizáciu náročnejších umeleckých produkcií.

Napriek týmto pozitívnym krokom však pretrvávajúce nevyhovujúci technicko-stavebný stav budovy, ktorý predstavuje významné obmedzenie ďalšieho rozvoja. Absentuje komplexná modernizácia objektu – nevyhovujúci obvodový plášť spôsobuje vysokú energetickú náročnosť, potrebná je výmena okien a dverí, riešenie zatekajúcej strechy, ako aj modernizácia zastaraných elektroinštalácií, protipožiarnych systémov, vykurovania a celková renovácia interiérov. Z pohľadu rozšírenia programovej ponuky a oslošovania širšieho spektra užívateľov sa čoraz naliehavejšie ukazuje nedostatok druhej multifunkčnej sály určenej pre menšie javiskové formy, ale aj pre konferencie, oslavy a iné spoločenské podujatia. Potreba tohto priestoru je zároveň zohľadnená v architektonickej štúdii renovácie a rozšírenia Domu kultúry. Nedostatočné sú aj priestory pre galerijné a komunitné – záujmové činnosti, zázemie pre návštevníkov, najmä absencia bufetu / cateringových priestorov.

Súčasný trendy v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu zároveň kladú nové požiadavky na funkčné využitie priestorov. Pre ďalší rozvoj DKNO je nevyhnutné vytvoriť podmienky pre mladých ľudí a kreatívne komunity – napríklad formou hudobných skúšobní, kreatívnych laboratórií (podcastové štúdiá, cowork, digitálne technológie...) či multifunkčných priestorov pre neformálne vzdelávanie a tvorbu. Všetky tieto rozvojové zámery si však vyžadujú nielen investície do infraštruktúry, ale aj adekvátne personálne kapacity a stabilné finančné zabezpečenie.

Z pohľadu strategického rozvoja mesta je DKNO nositeľom potenciálu pre ďalší rozvoj kultúrneho turizmu, kreatívnej ekonomiky a kvalitného trávenia voľného času. Jeho činnosť má multiplikačný efekt – podporuje lokálnu ekonomiku, zvyšuje atraktivitu mesta pre návštevníkov aj nových obyvateľov a prispieva k udržateľnému rozvoju územia.

Z uvedených dôvodov je nevyhnutné vnímať Dom kultúry v Námestove ako strategickú inštitúciu mesta, ktorej stabilita, rozvoj a systematická podpora by mali byť integrálnou súčasťou dlhodobých rozvojových priorít samosprávy.

Súčasťou Domu kultúry je aj mestská knižnica ako verejná služba pre obyvateľov.

Pamiatky

Mesto Námestovo má bohaté historické a kultúrne dedičstvo, ktoré tvorí významnú súčasť identity územia a zároveň predstavuje dôležitý potenciál pre rozvoj kultúry a cestovného ruchu. Historické jadro mesta je späté s vývojom trhového centra hornej Oravy a s tradíciami sakrálnej architektúry, občianskej kultúry a regionálneho národného obrodenia.

Najvýznamnejšou sakrálnou stavbou v meste je Rímskokatolícky kostol sv. Šimona a Júdu, ktorého história siaha do obdobia 17. storočia. Kostol bol postupne prestavovaný a rozširovaný najmä po veľkom požiari na konci 18. storočia a dodnes patrí medzi dominanty centrálnej mestskej zóny. Významnú historickú hodnotu má aj kostol Povýšenia svätého kríža na Slanickom ostrove umenia, ktorý je zachovanou pamiatkou pôvodnej obce Slanica zatopenej pri budovaní Oravskej priehrady.

Na území mesta a jeho katastra sa nachádzajú viaceré objekty evidované ako národné kultúrne pamiatky v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok Slovenskej republiky (Ústredný zoznam

pamiatkového fondu SR). Ide najmä o sakrálne stavby, pamätníky, sochárske diela a pamätné miesta viazané na významné osobnosti regiónu. V roku 2025 bolo medzi národné kultúrne pamiatky zaradené aj Mauzóleum rodiny Murínovej (ÚZPF č. 13038), ktoré sa nachádza v centrálnej časti cintorína.

Osobitné postavenie v kultúrnom dedičstve má lokalita Slanický ostrov umenia, ktorý je jednou z najznámejších kultúrno-turistických atrakcií regiónu. Ostrov vznikol ako pozostatok historickej Slanice po napustení Oravskej priehrady a dnes slúži ako miesto prezentácie ľudového a moderného umenia, sakrálnej architektúry a kultúrnych podujatí. Kostol na ostrove je zároveň jednou z najcennejších zachovaných stavieb pôvodného osídlenia.

Kultúrnou tradíciou mesta dopĺňa aj pôsobenie významných osobností spätých s národným a kultúrnym životom Oravy, medzi ktorých patrí najmä Martin Hamuljak, organizátor kultúrneho života a predstaviteľ slovanskej vzájomnosti, ako aj ďalší regionálni literáti a kultúrne pracovníci.

Z hľadiska budúceho rozvoja predstavuje kultúrne dedičstvo Námestova dôležitý základ pre posilnenie kultúrnej ponuky mesta, ochranu pamiatok, rozvoj kultúrneho turizmu a podporu komunitnej identity obyvateľov.

Národné kultúrne pamiatky:

- Hrob s náhrobkom – Martin Hamuljak, náhrobok predstaviteľa slovanského národného obrozenia situovaný na mestskom cintoríne
- Pamätná tabuľa P. O. Hviezdoslava - umiestnená na budove, kde básnik vykonával advokátsku prax, Hviezdoslavova ulica
- Pomník so sochou Pavla Országha Hviezdoslava - situovaný na Hviezdoslavovom námestí vytvorený v roku 1959
- Socha Panny Márie – Immaculata, baroková plastika z roku 1785 situovaná pri rímskokatolíckom kostole súčasťou je pilier s reliéfmi a podstavcom
- Mauzóleum rodiny Murínovej (ÚZPF č. 13038) - dvojpodlažná tehlová stavba s podzemnou kryptou má pôdorys gréckeho kríža so severným vstupom a apsidálnym ukončením na južnej strane

NKP v katastrálnom území Slanica (Slanický ostrov umenia)

- Kostol svätého Kríža (Slanický ostrov) jednolodová sakrálna stavba z rokov 1766 – 1769 prestavaný v roku 1843 významná dominanta Slanického ostrova umenia
- Pomník so sochou Antona Bernoláka situovaný pri kostole na Slanickom ostrove dátum vzniku: 1938
- Dom ľudový - zrubová ľudová stavba z 2. polovice 19. storočia objekt premiestnený z Oravskej Poruby lokalita Studnička (k. ú. Slanica)

Významné osobnosti mesta

- Martin Hamuljak – vydávateľ, organizátor kultúrneho života, predstaviteľ slovanského obrozenia
- Ignác Grebáč-Orlov – básnik, dramatik, prozaik
- Augustín Način Borin (1900 – 1977) – básnik, redaktor, vydávateľ

Šport

Šport a rekreačné aktivity tvoria významnú súčasť kvality života obyvateľov mesta Námestovo a zároveň predstavujú dôležitý prvok komunitného rozvoja, voľnočasových aktivít mládeže a podpory zdravého životného štýlu. Mesto disponuje základnou športovou infraštruktúrou, ktorá je sústredená najmä v centrálnej časti mesta, na sídliskách a v rekreačných lokalitách pri Oravskej priehrade.

Kľúčovým nositeľom organizovaného športu v meste je Mestský športový klub Námestovo (MŠK Námestovo), ktorý bol založený v roku 1931 a patrí medzi tradičné futbalové kluby regiónu Oravy. Klub dlhodobo reprezentuje mesto v republikových súťažiach a systematicky sa venuje práci s deťmi a mládežou. Športový areál MŠK zahŕňa futbalový štadión, atletický ovál a futbalové ihrisko s umelou trávou a slúži nielen pre súťažný šport, ale aj pre podujatia a komunitné aktivity miestneho významu. Výnimočné postavenie klubu potvrdzuje skutočnosť, že MŠK Námestovo je jediným klubom na Orave so štatútom útvaru talentovanej mládeže Slovenského futbalového zväzu (SFZ). Klub tak predstavuje dôležitú platformu pre systematickú športovú prípravu a každoročne pripravuje hráčov aj pre vyššie súťaže a pre ďalšie slovenské kluby. Odborné zázemie posilňuje aj trénerská štruktúra – v klube pôsobí 16 licencovaných trénerov (UEFA A), čo vytvára predpoklady pre kvalitný a kontinuálny rozvoj mládeže.

Popri MŠK zohráva v športovom živote mesta významnú úlohu aj Telovýchovná jednota Oravan Námestovo, ktorá patrí medzi významné piliere športového a komunitného života v meste. Oficiálne bola založená v roku 1991, pričom viaceré jej športové oddiely pôsobili v Námestove už od 70. rokov minulého storočia, čím nadväzujú na dlhoročnú tradíciu organizovaného športu v meste. TJ Oravan Námestovo združuje oddiely so systematickou aj rekreačnou športovou činnosťou, teda kluby, ktoré aktívne reprezentujú mesto Námestovo na regionálnej, celoslovenskej aj medzinárodnej úrovni. Zároveň zastrešuje tréningovú, krúžkovú a voľnočasovú športovú činnosť, ktorá slúži ako doplnok a sporenie ponuky športových aktivít v meste a umožňuje zapojenie širokej verejnosti do pohybových aktivít.

Medzi dlhodobo fungujúce a stabilné oddiely TJ Oravan Námestovo patria najmä stolný tenis, vodné športy, otužilci, basketbal, cyklistika, hokej/hokejbal, florbal, kalnetika, ako aj ďalšie športové a rekreačné aktivity. Členovia jednotlivých oddielov sa pravidelne umiestňujú na popredných priečkach domácich aj zahraničných súťaží, kde úspešne reprezentujú mesto Námestovo a v niektorých prípadoch aj Slovenskú republiku. Spoločná činnosť oddielov vytvára platformu, ktorá združuje športovcov, trénerov, odborníkov a nadšencov športu a pohybu. TJ Oravan Námestovo tak významne prispieva k rozvoju výkonnostného aj rekreačného športu, k práci s mládežou a k podpore aktívneho a zdravého životného štýlu obyvateľov mesta.

Doplnkovú športovú vybavenosť tvoria športové plochy a telocvične pri základných školách, ktoré sú využívané na vyučovanie telesnej výchovy, krúžkovú činnosť a školské súťaže. Významnú úlohu zohrávajú aj otvorené športoviská na sídliskách, najmä v lokalite Brehy a v okolí školských zariadení, ktoré predstavujú dostupný priestor pre každodenné rekreačné športovanie obyvateľov. Do budúcnosti je tu priestor na modernizáciu, dopĺňanie herných prvkov a rozvoj multifunkčných ihrísk s dôrazom na bezpečnosť, údržbu a celoročné využitie.

Špecifickým prvkom športovo-rekreačnej štruktúry mesta je športový areál nachádzajúci sa v bezprostrednom kontakte s Oravskou priehradou (lodenica, skatepark, ihrisko pre plážový volejbal, zázemie pre otužilcov). Lokalita spája športové aktivity s oddychom a ponukou doplnkových služieb, ako sú športovo-zábavné prevádzky, vodné atrakcie či možnosti aktívnej rekreácie pri vodnej ploche. Umiestnenie skateparku zároveň posilňuje potenciál nábrežia ako priestoru pre mládežnícke športy, komunitné stretnutia a moderné formy cestovného ruchu s výhľadmi na Roháče, Oravskú Maguru a Slanický ostrov.

Rekreačné zóny Nábrežie, Vojenské-Studnička, Predmostie a Slanická Osada predstavujú významnú priestorovú rezervu pre ďalší rozvoj športu, vodných športov, cyklistiky a rekreačných aktivít. Tieto lokality majú dôležitý význam nielen pre obyvateľov mesta, ale aj pre návštevníkov regiónu, keďže prepájajú šport s cestovným ruchom a sezónnou rekreáciou. Mesto zároveň disponuje vhodnými prírodnými podmienkami pre rozvoj pešej turistiky, cykloturistiky a zimných športov v širšom zázemí hornej Oravy. V koncepčných dokumentoch sa dlhodobo uvažuje s posilnením športovo-rekreačného charakteru územia v okolí priehrady a s dobudovaním komplexnejšej vybavenosti pre obyvateľov aj návštevníkov.

Z hľadiska budúcich rozvojových potrieb je dôležité podporovať modernizáciu existujúcich športovísk, zvyšovanie dostupnosti športu pre všetky vekové skupiny, rozvoj komunitného športu a systematické prepojenie športovej infraštruktúry s rekreačným potenciálom mesta a jeho prírodného prostredia. Športový život mesta je významne podporovaný organizovaním verejných športových podujatí, ktoré zohrávajú dôležitú úlohu pri prepájaní komunity a podpore aktívneho a zdravého životného štýlu obyvateľov. Tieto podujatia sú prevažne organizované miestnymi občianskymi združeniami a športovými klubmi, najmä Telovýchovnou jednotou Oravan Námestovo, ŠKP Námestovo, ŠVK Námestovo a Jednotou dôchodcov Námestovo, a to aj s finančnou podporou mesta.

Medzi najznámejšie a tradičné športové podujatia patria Beh ulicami mesta, Deň mesta a športu, diaľkové plávanie na Oravskej priehrade, Pohár primátora mesta (jachting), charitatívne behy, 24-hodinový beh a ďalšie menšie športové a pohybové akcie. Tieto aktivity sú zamerané na široké spektrum obyvateľov – deti, mládež, dospelých aj seniorov – a významne prispievajú k rozvoju pohybových aktivít, podpore zdravého životného štýlu a posilňovaniu komunitného života v meste.

Cestovný ruch

Mesto Námestovo patrí medzi najvýznamnejšie centrá cestovného ruchu regiónu Horná Orava a zároveň medzi kľúčové rekreačné lokality severného Slovenska. Jeho poloha na brehu vodnej nádrže Oravská priehrada, funkcia okresného mesta a dobrá dopravná dostupnosť smerom k hranici s Poľskom vytvárajú veľmi priaznivé predpoklady pre rozvoj letného turizmu, vodných športov, cykloturistiky, kultúrno-poznávacieho cestovného ruchu a aktívnej rekreácie.

Rozvoj cestovného ruchu v meste úzko súvisí so vznikom Oravskej priehrady, ktorá bola vybudovaná v päťdesiatych rokoch 20. storočia a uvedená do prevádzky v roku 1953. Vodná plocha s rozlohou približne 35 km² patrí medzi najväčšie rekreačné destinácie Slovenska a každoročne priťahuje tisíce návštevníkov najmä počas letnej turistickej sezóny. Oravská priehrada je dlhodobou charakterizovaná ako stabilná a obľúbená turistická destinácia severného Slovenska s nadregionálnym významom.

Oravská priehrada ako hlavný rekreačný potenciál mesta

Oravská priehrada tvorí základný turistický produkt mesta Námestovo. V letných mesiacoch poskytuje široké spektrum rekreačných aktivít – kúpanie, pobrežnú rekreáciu, športové plavby, rybolov, paddleboarding, jachting a vodné športy. Zároveň predstavuje významné prírodné zázemie pre rozvoj športovo-rekreačných zón mesta, ktoré sa viažu najmä na Nábrehie, Studničku a Slanickú Osadu.

Významnou kultúrno-turistickou atrakciou priehrady je Slanický ostrov umenia, dostupný výletnou loďou z prístavu v Námestove. Ostrov predstavuje unikátny historický a kultúrny bod destinácie, s kostolom Povýšenia sv. Kríža, expozíciami ľudového umenia a pravidelnými podujatiami.

Slanický ostrov umenia patrí medzi najnavštevovanejšie kultúrne atrakcie Žilinského kraja. Podľa oficiálnych údajov Oravskej galérie zavítalo v sezóne 2023 na Slanický ostrov umenia 52 034 návštevníkov, pričom ide o stabilne rastúci trend oproti predchádzajúcim rokom. Sezóna trvala od konca apríla do začiatku októbra.

Tieto údaje potvrdzujú vysoký význam Námestova ako východiskového bodu pre kultúrny a rekreačný turizmus na Oravskej priehrade.

Ubytovacie a stravovacie služby

Ubytovacie a stravovacie kapacity predstavujú jednu zo základných zložiek infraštruktúry cestovného ruchu mesta Námestovo, ktoré plní funkciu prirodzeného turistického centra Horné Oravy a zároveň východiskového bodu pre rekreačnú oblasť Oravskej priehrady. Ubytovacie služby sú zabezpečované prostredníctvom menších hotelov, penziónov, apartmánových zariadení a rekreačných objektov situovaných najmä v lokalitách Nábrehie, Studnička, Predmostie a Slanická Osada. Medzi najvýznamnejšie ubytovacie zariadenia v meste a jeho rekreačnom zázemí patria napríklad Hotel Slanica v Slanickej Osade, Hotel Studnička v rekreačnej lokalite Vojenské-Studnička, ako aj viaceré penzióny a apartmánové domy v centrálnej zóne Námestova. Významnou súčasťou ponuky je zároveň Autokemping Betula v Slanickej Osade, ktorý poskytuje kapacity pre karavany, chatky a bungalovy v rozsahu približne 280–300 ubytovacích miest počas letnej sezóny.

Stravovacie služby sú koncentrované najmä v centrálnej mestskej zóne a v nábrežnej rekreačnej oblasti, kde pôsobia reštaurácie, kaviarne a sezónne prevádzky orientované na návštevníkov Oravskej priehrady. K známym gastronomickým bodom patria zariadenia ako Slanický dvor v priestore Slanickej Osady, stravovacie služby v rámci nábrežnej zóny pri prístave a amfiteátri, ako aj reštauračné prevádzky a kaviarne v centre mesta. Nábrehie plní funkciu hlavnej turistickej zóny Námestova, kde sa sústreďujú služby cestovného ruchu, voľnočasové aktivity a podujatia počas letnej sezóny. Doplnkovú ponuku poskytujú aj zariadenia v rekreačných lokalitách Studnička a Slanická Osada, vrátane športovo-rekreačných areálov, autokempingov a služieb pri pobreží priehrady.

Podľa regionálnych analytických dokumentov okres Námestovo zaznamenal v období rokov 2001 – 2022 najvyššiu rast ubytovacích zariadení v rámci regiónu Orava (+66,7 %), čo potvrdzuje rastúci význam mesta Námestovo ako turistického a rekreačného centra. Aj napriek tomu ostáva strategickou výzvou najmä rozšírenie celoročných ubytovacích kapacít vyššieho štandardu, posilnenie verejných stravovacích služieb mimo hlavnej sezóny a tvorba komplexných produktov cestovného ruchu s nadregionálnym a cezhraničným významom.

Investície do nábrežia a turistickej infraštruktúry

Najvýznamnejšou rozvojovou lokalitou mesta je priestor mestského Nábrežia, ktorý sa postupne formuje ako moderné centrum rekreácie, kultúry a cestovného ruchu. V posledných rokoch mesto realizuje viaceré investície zamerané na revitalizáciu verejných plôch a podporu udržateľného turizmu.

Významným impulzom je projekt revitalizácie nábrežia Oravskej priehrady spojený s rozšírením cyklistickej infraštruktúry. Projekt zahŕňa obnovu častí nábrežia, zvýšenie bezpečnosti pohybu a rozšírenie cyklotrás s dôrazom aj na potreby peších a rodín s deťmi. V roku 2025 bola zároveň vybudovaná nová turistická infraštruktúra v podobe plávajúceho móla a modernizácie prístavu, ktorá zlepšuje prístup k vodnej hladine, podporuje rekreačné aktivity a zvyšuje atraktivitu lokality.

Cykloturistika a aktívna mobilita

Cykloturistika sa v Námestove stáva jedným z najdynamickejších segmentov cestovného ruchu. Územím mesta prechádza regionálne významná Oravská cyklomagistrála, ktorá prepája obce v okolí priehrady smerom na Trstenú, Tvrdošín, Lokcu, Brezu a Dolný Kubín. Námestovo má potenciál fungovať ako prirodzený nástupný bod pre cykloturistiku okolo Oravskej priehrady a aktívny turizmus s cezhraničným presahom smerom do Poľska. V súčasnosti je mesto zapojené do prípravy novej cyklotrasy okolo Oravskej priehrady, ktorá zásadným spôsobom ovplyvní ďalší rozvoj cestovného ruchu nielen v samotnom Námestove, ale aj v celom regióne Bielej Oravy.

Pešie trasy a náučné chodníky

Popri cykloturistike mesto rozvíja aj infraštruktúru pre pešiu rekreáciu. V roku 2021 bol vybudovaný náučný chodník z Nábrežia smerom do rekreačnej lokality Studnička, ktorý sa stal obľúbenou trasou pre vychádzky obyvateľov aj návštevníkov.

V roku 2025 sa podarilo doasfaltovať chýbajúci úsek smerom k zariadeniu Ranč u Edyho, čím vzniklo bezpečné a súvislé prepojenie umožňujúce pohodlný pohyb aj pre rodiny s deťmi. Takéto projekty významne zvyšujú kvalitu rekreačného prostredia a podporujú udržateľné formy cestovného ruchu.

Partnerská spolupráca

Partnerská spolupráca je významnou súčasťou rozvoja mesta Námestovo, najmä v oblastiach cestovného ruchu, kultúry, športu a cezhraničných projektov. Mesto ako centrum Hornej Oravy rozvíja vzťahy so samosprávami v regióne Oravskej priehrady, so Žilinským samosprávnym krajom a zároveň využíva príležitosti spolupráce v rámci programov Európskej únie, najmä Interreg Slovensko – Poľsko.

Námestovo udržiava aj oficiálne partnerské vzťahy so zahraničnými mestami, ktoré podporujú výmenu skúseností a spoločné iniciatívy:

- Orlová (Česká republika) – spolupráca zameraná najmä na cestovný ruch a kultúru (od roku 2019),
- Humpolec (Česká republika) – dlhodobý partner v oblasti kultúrnych a spoločenských výmen,
- Myszków (Poľsko) – cezhraničná spolupráca v rámci európskych projektov,
- Czechowice-Dziedzice (Poľsko) – aktívna spolupráca v oblasti športu a mládeže (napr. projekt „Game, set, match“).

Tieto partnerstvá predstavujú dôležitý potenciál pre ďalší rozvoj mesta, najmä pri príprave spoločných projektov v cestovnom ruchu, športovej infraštruktúre a kultúrnych aktivitách v období 2025 – 2030.

1.7 Príroda a životné prostredie

Charakteristika prírodného prostredia

Geomorfologické členenie, reliéf a krajinný rámeč

Územie mesta Námestovo patrí podľa geomorfologického členenia Slovenska do alpsko-himalájskej sústavy, konkrétne do provincie Západné Karpaty a subprovincie vonkajšie Západné Karpaty. Severná časť riešeného územia v oblasti Námestovské Pílsko zasahuje do regiónu Stredných Beskýd, celku Oravské Beskydy a podcelku Pílsko. Vlastný kataster mesta Námestovo sa svojou severnou časťou rozkladá aj v celku Podbeskydskej vrchoviny, zatiaľ čo južná časť územia patrí do oblasti Podhůľno-magurskej, predovšetkým do celku Oravská kotlina. Menšie plochy v priestore Slanice zasahujú aj do Oravskej Magury a podcelku Budín.

Z hľadiska reliéfu sa v území stretávajú viaceré typy geomorfologických foriem. V horských polohách masívu Pilska sa vyskytuje glaciálno-hôľny a glaciálny reliéf, ktorý smerom do nižších nadmorských výšok prechádza do podhôrnych vysočinových a hornatinových foriem. V nižšie položených častiach katastra prevládajú pahorkatinové a kotlinové typy reliéfu Oravskej kotliny. Morfoštruktúrne ide najmä o zlomovo-vrásové štruktúry flyšových Karpát s prevahou erózo-denudačných procesov.

Geologické a inžiniersko-geologické pomery

Geologické podložie územia je charakteristické predovšetkým flyšovým pásmom vonkajších Karpát. Veľká časť územia je budovaná horninami magurského flyšu, ktoré vznikali v paleogénnom mori a pozostávajú zo striedania pieskovcov, ílovcov, slieňovcov a zlepencov. Tieto horniny vytvárajú typické flyšové pohoria Oravských Beskýd a Podbeskydskej vrchoviny.

Kataster Námestova je budovaný najmä jednotkou bystrického typu, ktorá tvorí masív Pilska, a belovežskými vrstvami na jeho úpätí. Na menších plochách sa vyskytujú aj zlínske vrstvy, ktoré sú najmenej zastúpené. V Oravskej kotline sa následne uplatňujú neogénne sedimenty – najmä íly, piesčité uloženiny a miestami aj lignitové vrstvy, ktorých mocnosť môže presiahnuť 300 m.

Z inžiniersko-geologického hľadiska sa územie nachádza prevažne v rajóne flyšoidných hornín, ktoré sú charakteristické striedaním priepustných pieskovcov a nepriepustných ílovcov. Tento typ podložja je náchylný na zosuvné procesy, najmä v svahových polohách pri vodnej nádrži Oravská priehrada. V okolí tokov sa nachádzajú údolné riečne náplavy so zvýšenou hladinou podzemnej vody, ktoré predstavujú zhoršené podmienky pre výstavbu.

Pôdne pomery

Pôdny kryt územia mesta je ovplyvnený reliéfom aj hydrologickými pomermi. V okolí vodných tokov sa nachádzajú fluvizeme glejové, miestami sprevádzané mokradnými glejmi. Na väčšine územia však dominujú kambizeme rôznych typov, najmä modálne a pseudoglejové pôdy. Vo vyšších horských polohách Pilska prevažujú podzoly a humusovo-železité pôdy s vysokou aciditou.

Pôdne druhy sú prevažne hlinité až ílovito-hlinité, s rôznym obsahom skeletu. Úrodnosť pôd sa pohybuje v nižších bonitných skupinách (6.–9.), čo je typické pre podhorské oblasti severného Slovenska.

Klimatické pomery

Územie Námestova patrí do chladnej klimatickej oblasti Slovenska, konkrétne do okrsku mierne chladného až chladného horského typu. Priemerná ročná teplota v regióne sa pohybuje približne okolo 6 °C a ročný úhrn zrážok dosahuje približne 780–800 mm, pričom významná časť zrážok pripadá na zimné obdobie.

Počet dní so snehovou pokrývkou presahuje 90 dní ročne, čo vytvára vhodné podmienky pre zimnú rekreáciu vo vyšších polohách územia.

Hydrologické a hydrogeologické pomery

Z hydrologického hľadiska patrí územie do povodia rieky Orava a má snehovo-dažďový režim odtoku. Najvyššia vodnosť tokov sa prejavuje v jarných mesiacoch, najnižšie prietoky sú typické pre zimné obdobie. Najvýznamnejšími vodnými tokmi v katastri mesta sú riečky a potoky ústiace do Oravskej priehrady, medzi nimi najmä Polhoranka, Michalovka, Klinec a Biela Orava.

Dominantným vodohospodárskym dielom je Oravská priehrada, vybudovaná na sútoku Bielej a Čiernej Oravy. Vodná plocha s rozlohou približne 35 km² predstavuje najväčšiu vodnú nádrž na Slovensku a je zároveň významným rekreačným aj ekologickým prvkom krajiny.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Fytogeograficky patrí územie do bukovej zóny flyšovej oblasti. Vo vyšších polohách Pilska sa vyskytujú subalpínske kosodrevinné a horské lúčne spoločenstvá, zatiaľ čo nižšie nadväzujú smrekové lesy čučoriedkové a jedľovo-bukové lesy kvetnatého typu.

V okolí tokov sú rozšírené lužné lesy horského charakteru, pričom významné sú aj mokradné biotopy Oravskej kotliny, vrátane Klinského rašeliniska.

Fauna územia je mimoriadne bohatá, najmä v súvislosti s vodným prostredím Oravskej priehrady. Oblasť je významným migračným aj hniezdným územím vtáctva. Podľa ŠOP SR je územie súčasťou Chráneného vtáčieho územia Horná Orava (SKCHVU008).

Ochrana prírody a chránené územia

Prevažná časť katastrálneho územia mesta Námestovo patrí do Chránenej krajinskej oblasti Horná Orava, kde v dotyku s intravilánom platí najmä 2. stupeň ochrany. Územie zároveň tvorí súčasť sústavy NATURA 2000 – najmä ako Chránené vtáčie územie Horná Orava a územia európskeho významu v oblasti mokradí a brehových biotopov Oravskej priehrady.

Ochrana prírody a krajiny

Územie mesta Námestovo patrí medzi ekologicky hodnotné oblasti severného Slovenska. Významná časť katastra je súčasťou veľkoplošne chránených území, najmä vzhľadom na prítomnosť Oravskej priehrady, mokradných biotopov, horských lesov a migračných trás vodného vtáctva. V území sa nachádzajú prvky národnej aj európskej sústavy ochrany prírody NATURA 2000, ako aj mokrade medzinárodného významu podľa Ramsarského dohovoru.

Chránená krajinná oblasť Horná Orava

Najvýznamnejším ochranným prvkom v katastri mesta je Chránená krajinná oblasť Horná Orava, ktorá zaberá približne 64 % katastrálneho územia Námestova. Mimo CHKO sa nachádza predovšetkým intravilán mesta a južné okrajové časti územia, kde platí všeobecný (1.) stupeň ochrany.

CHKO Horná Orava bola vyhlásená vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR č. 420/2003 Z. z. a je rozdelená na zóny A až D. V katastri Námestovo sa nachádza najmä zóna D, v ktorej platí 2. stupeň územnej ochrany, zameraný na zachovanie rozptýlených ekosystémov a krajinného rázu.

Chránené vtáčie územie Horná Orava (SKCHVU008)

Celá CHKO Horná Orava je zároveň vyhlásená ako Chránené vtáčie územie Horná Orava, ktoré je súčasťou siete **NATURA 2000** podľa smernice o vtákoch. Územie má mimoriadny význam pre ochranu vodného a mokradného vtáctva, ako aj lesných horských druhov.

V rámci územia sa chránia najmä druhy ako: hlucháň hôny, tetrov holník, bocian čierny, rybárik riečny, chrapkáč poľný, orol kriklavý. Oravská priehrada predstavuje významnú zastávku na migračnej trase vtáctva v západokarpatskom priestore.

Územia európskeho významu (SKUEV)

V rámci katastra mesta zasahujú aj územia európskeho významu vyhlásené podľa smernice o biotopoch: SKUEV0658 Ústie Bielej Oravy – predmetom ochrany sú najmä lužné vrbovo-topolové lesy, mokradné biotopy a výskyt vydry riečnej či kuniek.

V katastri mestskej časti Slanica zasahujú ďalšie významné lokality:

- SKUEV0191 Rašeliniská Bielej Oravy,
- SKUEV0304 Oravská vodná nádrž – vzácné vodné biotopy a pobrežné porasty.

Tieto územia patria medzi najvýznamnejšie prírodné lokality Slovenska z hľadiska ochrany mokradí a biodiverzity.

Ramsarská lokalita Mokrade Oravskej kotliny

Oravská priehrada je súčasťou Ramsarskej lokality Mokrade Oravskej kotliny, ktorá predstavuje komplex rašelinísk, močiarov, vodných tokov a umelých vodných plôch slovensko-poľského pohraničia.

Lokalita je významná nielen pre vtáctvo, ale aj pre výskyt vzácných rastlinných druhov, ako napríklad: rosička okrúhlostá, rojovník močiarny, kľukva močiarna, ostrica barinná. Najcennejšie časti mokradí sú osobitne chránené v rámci CHKO Horná Orava.

Genofondové lokality a významné biotopy

V katastri mesta Námestovo sa nachádzajú viaceré genofondové plochy evidované ŠOP SR, ktoré predstavujú lokality s vysokou biologickou hodnotou: Za Vahanovom, Brestovka, Riečka – pod poľovníckou chatou, Michalovka.

V Slanici sú evidované genofondové lokality: Ústie Polhoranky, Pri skládke TKO.

Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Z hľadiska regionálnej ekologickej stability je územie súčasťou viacerých nadregionálnych a regionálnych biokoridorov:

- nadregionálny biokoridor Podbeskydská vrchovina,
- biokoridor Oravské Beskydy v oblasti Pilska,
- hydrický biokoridor Polhoranka,
- regionálny biokoridor Ústie Bielej Oravy.

V katastrí sa nachádza viacero regionálnych biocentier, napr.: Belkovka, Grebáčovka, Brestovka, Vahanov vrch, Slanický grúň.

Odpadové hospodárstvo a systém nakladania s komunálnym odpadom v meste Námestovo

Mesto Námestovo zabezpečuje nakladanie s komunálnymi odpadmi v súlade s platnou legislatívou Slovenskej republiky, najmä podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a súvisiacich vykonávacích predpisov. Samospráva zodpovedá za organizáciu zberu, prepravy, zhodnocovania a zneškodňovania komunálneho odpadu vznikajúceho na jej území a zároveň vytvára podmienky pre efektívne triedenie odpadov a znižovanie množstva zmesového komunálneho odpadu.

Systém odpadového hospodárstva v Námestove je postavený na pravidelnom zbere zmesového komunálneho odpadu zo všetkých domácností a prevádzok zapojených do obecného systému. Odpad je zhromažďovaný v štandardizovaných zberných nádobách a následne odvázaný prostredníctvom zmluvného zberového subjektu na ďalšie spracovanie alebo zneškodnenie.

Významnou súčasťou systému je triedený zber jednotlivých zložiek odpadu, ktorý je v meste zavedený plošne. Obyvatelia majú zabezpečené možnosti separácie papiera, plastov, kovov, skla a viacvrstvových kombinovaných materiálov prostredníctvom farebne rozlíšených kontajnerov alebo zberných nádob rozmiestnených v obytných zónach a pri bytových domoch. Triedenie odpadu predstavuje kľúčový nástroj na znižovanie environmentálnej záťaže a zároveň umožňuje mestu plniť národné a európske ciele v oblasti recyklácie.

Osobitná pozornosť je venovaná biologicky rozložiteľnému komunálnemu odpadu. V Námestove je realizovaný zber kuchynského odpadu a zeleného odpadu zo záhrad, pričom obyvatelia môžu využívať zberné nádoby určené na bioodpad alebo zberný dvor. Tento systém prispieva k obmedzeniu skládkovania biologického odpadu a podporuje jeho ďalšie spracovanie formou kompostovania alebo energetického zhodnocovania.

Mesto zároveň zabezpečuje zber objemného odpadu a drobného stavebného odpadu, ktoré nie je možné ukladať do bežných zberných nádob. Zber je organizovaný buď prostredníctvom zberného dvora, alebo formou pravidelných sezónnych zberových akcií, čo umožňuje predchádzať vzniku nelegálnych skládok a zvyšuje úroveň čistoty verejných priestranstiev.

Súčasťou systému je aj nakladanie s nebezpečnými zložkami komunálneho odpadu, ako sú použité batérie, elektroodpad, žiarivky, farby, oleje či chemikálie. Ich zber prebieha oddelene, aby sa minimalizovalo riziko kontaminácie životného prostredia.

Z pohľadu rozvoja odpadového hospodárstva má mesto Námestovo vytvorené stabilné podmienky pre ďalšie zvyšovanie miery triedenia, modernizáciu zbernej infraštruktúry a posilňovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva. Efektívne fungujúci systém nakladania s komunálnym odpadom je dôležitou súčasťou ochrany životného prostredia a zároveň významným faktorom udržateľného rozvoja mesta.

Tabuľka 12: Komunálne a drobné stavebné odpady v meste Námestovo (rok 2024)

Druh odpadu	Katalógové číslo	Spôsob nakladania	Množstvo (t)
Zmesový komunálny odpad	20 03 01	D1 (zneškodnenie)	1 956,2
Objemný odpad	20 03 07	D1	108,0
Biologicky rozložiteľný odpad (záhrady, parky)	20 02 01	R3 (kompostovanie)	799,2
Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	20 01 08	R3	52,2
Drevo (iné ako nebezpečné)	20 01 38	R3	75,8

Jedlé oleje a tuky	20 01 25	R3	0,9
Drobný stavebný odpad	20 03 08	R5 (recyklácia)	146,7
Šatstvo	20 01 10	R3	45,8
Chlórfluórovane zariadenia (chladničky...) – nebezpečné	20 01 23	R4	3,2
Elektroodpad s nebezpečnými časťami	20 01 35	R4	5,4
Elektroodpad (ostatný)	20 01 36	R4	88,9
Žiarivky a odpad s ortuťou	20 01 21	R5	0,01
Nebezpečný elektroodpad	20 01 35	R4	0,9
Elektroodpad (ostatný)	20 01 36	R4	4,8
Zariadenia s CFC	20 01 23	R4	4,0
Batérie a akumulátory (iné)	20 01 34	R4	0,04
Nebezpečný elektroodpad	20 01 35	R4	0,5
Elektroodpad (ostatný)	20 01 36	R4	12,5
Obaly so zvyškami nebezpečných látok	20 01 05	D1	0,3
Rozpúšťadlá	20 01 13	R2	0,02
Kyseliny	20 01 14	D1	0,08
Jedlé oleje a tuky (iné množstvo)	20 01 25	R3	0,01
Nebezpečné oleje a tuky	20 01 26	R9	0,1
Farby, lepidlá, živice s nebezpečnými látkami	20 01 27	D1	1,0
Batérie a akumulátory (olovené a netriedené)	20 01 33	R4	17,9

Zdroj: Štatistický výkaz o komunálnom odpade 2024

Tabuľka 13: Vybrané vytriedené suroviny (2024)

Komodita	Kód odpadu	Spôsob nakladania	Množstvo (t)
Železo a oceľ	20 01 40 05	R4	229,2
Zmiešané kovy	20 01 40 07	R4	19,3
Sklo	20 01 02	R5	121,6
Papier a lepenka	20 01 01	R3	96,9
Plasty	20 01 39	R3	53,7
Kompozitné materiály (tetrapaky)	20 01 03	R3	4,2
Obaly z kovov	20 01 04	R4	1,2

Zdroj: Štatistický výkaz o komunálnom odpade 2024

Základné ukazovatele systému odpadového hospodárstva (2024)

- Miera triedenia komunálneho odpadu: 47,38 %
- Počet obyvateľov platiacich poplatkov: 7 877
- Paušálny poplatok za KO: 30,50 € na osobu / rok
- Náklady mesta na odpadové hospodárstvo: 388 449 €

Dostupné prevádzkové údaje a súvisiace podklady k roku 2024 naznačujú, že v komunálnom odpade naďalej dominuje zmesový komunálny odpad (1 956,280 t), čo znamená, že značná časť odpadu sa stále nedarí zachytiť v triedených zložkách. Významnú časť tvorí aj drobný stavebný odpad (632,380 t), ktoré sú typicky viazané na rekonštrukcie a stavebné úpravy domácností a zvyšujú tlak na kapacity zberného dvora a logistiku odvozu. Medzi objemnejšie prúdy patrí tiež objemný odpad (314,290 t), ktorý si vyžaduje pravidelný, dobre organizovaný režim zberu a jasnú komunikáciu pravidiel voči obyvateľom.

Dôležitou súčasťou systému je biologicky rozložiteľná zložka, najmä záhradný biologicky rozložiteľný odpad (445,528 t) a kuchynský biologicky rozložiteľný odpad (151,130 t). Tieto hodnoty potvrdzujú, že BRO je v meste významným prúdom a zároveň predstavuje najväčší potenciál na znížovanie množstva odpadu v čiernej nádobe. Pri takomto profile odpadových tokov je strategicky opodstatnené posilňovať najmä opatrenia, ktoré zvyšujú komfort a dostupnosť zberu BRO (sezónne režimy, rozšírenie zberu, domáce kompostovanie, kompostáreň), pretože práve biozložka býva v praxi jedným z hlavných „fahačov“ zmesového odpadu.

Úroveň triedenia sa pohybuje na úrovni približne 47,38 %, pričom zhodnotenie dosahuje približne 46,81 %. To signalizuje, že systém triedenia je funkčný, no pri stále vysokom objeme zmesového odpadu je priestor na zlepšenie najmä v dvoch smeroch:

- „vytlačenie“ recyklovateľných zložiek a bioodpadu zo zmesového odpadu,
- zvýšenie kvality triedenia (zníženie znečistenia triedených zložiek), aby sa maximalizovala reálna miera zhodnotenia.

Z uvedeného vyplýva, že rozvoj odpadového hospodárstva v Námestove by mal byť zameraný najmä na kapacity a technické zázemie zberu (zberný dvor, zberné miesta, komunálna technika), na dôslednejšie riešenie nelegálnych skládok a „čiernych stojísk“ a na systémové opatrenia v oblasti BRO. Takéto smerovanie je zároveň v súlade s logikou programovej časti PHSR – zvyšuje environmentálny prínos, zlepšuje poriadok v území a priamo cieľi na najobjemnejšie a problémové prúdy odpadu.

1.8 Samospráva a rozpočet

Samospráva mesta

Mesto Námestovo sa v súlade so zákonom SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení stala samostatným subjektom s vlastnými kompetenciami a príjmami.

Orgány mesta

Základnými výkonnými orgánmi mesta Námestovo sú: mestské zastupiteľstvo, primátor mesta.

Adresa mestského úradu: Mestský úrad, Cyrila a Metoda 329/6, 029 01 Námestovo

Primátor mesta - Predstaviteľom mesta a najvyšším výkonným orgánom mesta je primátor, ktorého volia obyvatelia mesta v priamych voľbách na 4 roky. Funkcia primátora je verejnou funkciou. Funkčné obdobie sa skončí zložením sľubu novozvoleného primátora.

Mestské zastupiteľstvo - Mestské zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor mesta zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi mesta na štyri roky. Funkčné obdobie mestského zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného mestského zastupiteľstva. Počet poslancov na príslušné volebné obdobie sa určuje podľa počtu obyvateľov.

Mestské zastupiteľstvo pozostáva z **12 poslancov**.

Komisie:

- Komisia pre rozpočet, financie, správu a hospodárenie s majetkom mesta
- Komisia výstavby, územného plánovania a životného prostredia
- Komisia pre sociálnu oblasť, zdravotnú starostlivosť a občianske záležitosti
- Komisia pre školstvo, výchovu, vzdelávanie a kultúru
- Komisia pre šport a voľný čas v meste
- Komisia pre legislatívu a dražbu, verejný poriadok a ochranu prostredia mesta
- Komisia pre cestovný ruch a regionálny rozvoj
- Komisia pre rozvoj podnikania v meste
- Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií mesta Námestovo

Rozpočtové organizácie mesta:

- Základná škola Námestovo - Komenského ul.
- Základná škola, Slnecná 168/28, Námestovo
- Základná umelecká škola Ignáca Kolčák

Príspevkové organizácie mesta:

- Dom kultúry v Námestove
- Technické služby mesta Námestovo
- Centrum sociálnych služieb Námestovo

Obchodné spoločnosti založené mestom:

- Bytový podnik Námestovo, s.r.o.

Rozpočet mesta

Rozpočet mesta je základným nástrojom financovania a regulovania činnosti samosprávy pri plnení úloh vyplývajúcich zo zákona a pri realizovaní svojich rozvojových plánov. Najväčší podiel na celkových príjmoch bežného rozpočtu mesta predstavujú podielové dane.

Tabuľka 14: Programový rozpočet mesta Námestovo na roky 2026-2028:

	2026	2027	2028
Bežné príjmy	13 040 959	13 428 907	13 673 603
Kapitálové príjmy	4 307 826	0	0
Príjmové finančné operácie	3 514 336	200 000	0
Príjmy spolu	20 863 121	13 628 907	13 673 603
Bežné výdavky	13 040 959	12 610 829	12 389 265
Kapitálové výdavky	7 842 162	1 038 078	1 304 338
Finančné výdavky	0	0	0
Výdavky spolu	20 883 121	13 648 907	13 693 603

Zdroj: Mestský úrad Námestovo

Rozpočtové hospodárenie mesta Námestovo v programovom období rokov 2026 – 2028 predstavuje stabilný rámec fungovania samosprávy, založený na kombinácii vlastných daňových príjmov, transferov zo štátneho rozpočtu a realizácie významných investičných projektov. Rozpočet mesta na rok 2026 bol schválený Mestským zastupiteľstvom uznesením č. 82/2025 dňa 18. novembra 2025, pričom rozpočty na roky 2027 a 2028 boli spracované ako výhľadové dokumenty.

Celkové bežné príjmy mesta sú v roku 2026 plánované na úrovni približne 13,04 mil. €, pričom v nasledujúcich rokoch sa predpokladá mierny rast až na približne 13,67 mil. € v roku 2028. Najvýznamnejším zdrojom príjmov sú daňové výnosy, predovšetkým podielové dane poukazované obciam zo štátneho rozpočtu, ktoré v roku 2026 predstavujú viac ako 6,1 mil. €. Dôležitú úlohu zohrávajú aj miestne dane a poplatky, najmä daň z nehnuteľností, poplatok za komunálny odpad či daň za ubytovanie, ktorá reflektuje význam cestovného ruchu v území.

Významnú časť rozpočtu tvoria tiež transfery zo štátneho rozpočtu, ktoré v roku 2026 dosahujú objem 4,63 mil. €, pričom smerujú najmä do oblasti školstva, sociálnych služieb a výkonu prenesených kompetencií mesta ako orgánu verejnej správy.

Na výdavkovej strane je rozpočet koncipovaný ako vyrovnaný, pričom bežné výdavky mesta v roku 2026 dosahujú rovnakú úroveň ako bežné príjmy, teda približne 13,04 mil. €. Výdavky smerujú predovšetkým do zabezpečenia základných samosprávnych funkcií mesta, najmä v oblasti školských zariadení, technických služieb, verejného osvetlenia, odpadového hospodárstva, sociálnej podpory a kultúrneho života. Mesto zároveň poskytuje pravidelné dotácie športovým organizáciám, ako sú Mestský športový klub Námestovo či Telovýchovná jednota Oravan Námestovo.

Osobitne významnou súčasťou rozpočtu je kapitálová stránka, ktorá poukazuje na rozvojové ambície samosprávy. Kapitálové výdavky na rok 2026 dosahujú vysokú úroveň 7,84 mil. €, čo dokumentuje investične aktívne obdobie mesta. Medzi najdôležitejšie projekty patrí výstavba inžinierskych sietí v lokalite IBV Vojenské 1, vrátane realizácie vodovodu a kanalizácie (SO04 a SO05), ako aj investície do revitalizácie nábrežia Oravskej priehrady a rozvoja cyklistickej infraštruktúry. Významným projektom je taktiež projekt vybudovania nových učební pre ZUŠ Ignáca Kolčáka formou nadstavby budovy ZŠ Slnecná a taktiež projekt modernizácie výroby a distribúcie tepla realizovaný mestskou obchodnou spoločnosťou. Významné finančné prostriedky sú zároveň smerované do znižovania energetickej náročnosti verejných budov, najmä Domu kultúry, ako aj do rozširovania kapacít predškolských zariadení.

Tabuľka 2 - Hospodárenie mesta Námestovo (rok 2024)

Indikátory	Mesto Námestovo	Priemer obcí
Hlavné indikátory		
Celkový dlh	0,0 %	20,3 %
Dlhová služba	0,0 %	4,8 %
Bilancia bežného účtu	2,6 %	5,1 %
Závazky po lehote splatnosti v pomere k bežným príjmom	0,0 %	0,3 %

Závázky neuhradené 60 a viac dní po lehote splatnosti k bežným príjmom	0,0 %	0,0 %
Indikátory na obyvateľa		
Základná bilancia na obyvateľa	-56 €	3 €
Celkový dlh na obyvateľa	0 €	277 €
Čistý majetok na obyvateľa	3 431 €	3 133 €
Výsledok hospodárenia za bežné účtovné obdobie na obyvateľa	-35 €	22 €
Ostatné indikátory		
Základná bilancia	-3,1 %	0,3 %
Intenzita investovania	5,9 %	4,8 %
Čistý majetok	194,6 %	254,8 %
Okamžitá likvidita	401,6 %	181,9 %
Pohotovosť likvidita	410,1 %	216,7 %
Úvery od ŠFRB v pomere k príjmom	0,0 %	8,5 %
Závázky a pohľadávky		
Závázky po lehote splatnosti	1 480 €	
Závázky neuhradené 60 a viac dní po lehote splatnosti	0 €	
Krátkodobé pohľadávky	57 449 €	
Dlhodobé záväzky	31 984 €	
Krátkodobé záväzky	676 683 €	

Zdroj: <http://www.hospodarenieobci.sk>

Celkové finančné zdravie – Výborné finančné zdravie (5,0 z max. 6).

Finančné ukazovatele mesta Námestovo poukazujú na veľmi stabilnú dlhovú pozíciu – mesto nevykazuje zadlženie ani dlhovú službu a v porovnaní s priemerom obcí má výrazne nižšie riziko splácania. Zároveň si udržiava mimoriadne vysokú likviditu, čo znamená veľmi dobrú schopnosť kryť krátkodobé záväzky z vlastných disponibilných zdrojov. Na druhej strane sa v bežnom hospodárení prejavuje napätie: bilancia bežného účtu je nižšia ako priemer a základná bilancia aj výsledok hospodárenia na obyvateľa sú v mínuse, čo znižuje priestor na financovanie rozvojových zámerov z prevádzkových prebytkov. Investičná aktivita je pritom nadpriemerná, preto je pre ďalšie obdobie dôležité zosúladiť tempo investícií s udržateľnosťou bežných výdavkov. Platobná disciplína mesta je dobrá – záväzky po lehote splatnosti sú nízke a po 60 dňoch neeviduje mesto žiadne neuhradené záväzky.

1.9 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza predstavuje komplexný pohľad na situáciu v meste vyjadrenú prostredníctvom jej štyroch zložiek: **silné stránky** (Strengths), **slabé stránky** (Weaknesses), **príležitosti** (Opportunities) a **ohrozenia** (Threats). Na základe tejto analýzy možno presne definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať. Faktory rozvoja mesta môžu mať pozitívny (silné stránky, príležitosti) resp. negatívny charakter (slabé stránky, ohrozenia).

SWOT analýza mesta Námestovo je členená do troch oblastí, ktoré sa neskôr preklápajú do rozvojových politík mesta:

- Hospodárska rozvojová politika
- Sociálna rozvojová politika
- Environmentálna rozvojová politika.

1. Hospodárska rozvojová politika

Oblasť	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Hrozby
Doprava, bezpečnosť, dostupnosť	Kompaktné malé mesto – krátke dochádzkové vzdialenosti. Existujúce jadro služieb (školy, úrady) tvorí prirodzené dopravné ciele. Potenciál zlepšiť bezpečnosť pri školách a v centre jednoduchými opatreniami.	Kolízne miesta pre chodcov/cyklistov na hlavných ťahoch a križovatkách. Nerovnomerná kvalita chodníkov a povrchov, lokálne problémy s odvodnením. Tlak na parkovanie v centre a pri službách, slabšia organizácia parkovania.	Bezpečné pešie prepojenia, nasvietené priechody, dopravné upokojenie pri školách. Modernizácia zastávok a bezbariérovosť pre seniorov a rodiny. Cyklo-prepojenia na okolité obce a atrakcie – podpora dochádzky aj rekreácie.	Rast automobilizácie a tranzitu zvyšuje nehodovosť a hluk. Extrémny počasie zhoršujú stav komunikácií a odvodnenie. Nedostatok investícií do údržby môže prehľbovať technický dlh.
Podnikanie, pracovné príležitosti, služby, cestovný ruch	Funkcia okresného/regionálneho centra – koncentrácia služieb a obchodu. Silné prírodné a rekreačné zázemie regiónu (voda, hory, cyklo, turistika). Lokálne remeslá a podniky – potenciál pre lokálne produkty a zážitky.	Časť podnikateľských priestorov a lokalít nevyužitá alebo zanedbaná. Sezónnosť návštevnosti v rekreačných lokalitách a nerovnomerná ponuka služieb. Limity územnej pripravenosti (pozemky, infraštruktúra) pre nové prevádzky.	Revitalizácia brownfieldov a menšie podnikateľské inkubátory/dielne. Rozvoj tematických okruhov (kultúra, gastro, rodiny) aj mimo témy priehrady. Partnerstvá verejného a súkromného sektora pre nábrevie a verejné priestory.	Konkurencia okolitých centier a nákupných lokalít pre maloobchod a služby. Dopyt po práci môže odchádzať mimo región, ak nebude ponuka kvalitných miest. Klimatické riziká (sucho, búrky) môžu znižovať komfort rekreácie a poškodzovať infraštruktúru.
Energetická bezpečnosť, inovácie, digitalizácia	Základná infraštruktúra pre digitalizáciu agend a komunikácie s občanmi. Možnosť cielene nasadiť jednoduché smart prvky (osvetlenie, monitoring porúch). Zlepšenie informovania občanov cez modernizované kanály. Nízka zadlženosť – priestor pre investície do úspor podľa návratnosti. Možnosť znižovať prevádzkové náklady budov cez postupné opatrenia.	Rôzna úroveň digitálnych kompetencií obyvateľov a personálne kapacity mesta. Roztrieštené informačné kanály, potreba zjednotiť a sprehľadniť služby. Riziká kybernetickej bezpečnosti a prevádzkových výpadkov. Energetická náročnosť časti budov a potreba systematického	Online objednávanie/platby a elektronické formuláre – úspora času pre občana aj úrad. Cielené Wi-Fi a informačné body v centre a pri službách. Dátové prehľady pre údržbu a plánovanie (poruchy, spotreby, podnety občanov). Energetické audity, monitoring spotrieb a etapové zatepľovanie/modernizácie. Fotovoltaika na vhodných verejných budovách, nabíjacie body na logických lokalitách.	Rast kybernetických hrozieb a požiadaviek na ochranu údajov. Technologické riešenia bez údržby môžu rýchlo zastarať. Nerovnosť prístupu k digitálnym službám (seniori, sociálne slabší). Volatilita cien energií a riziko energetickej chudoby domácností.

	Potenciál spolupráce so školami a podnikmi na pilotných riešeniach.	energetického manažmentu. Obmedzené kapacity na prípravu projektov a správu technológií. Nejasné lokálne podmienky pre väčšie OZE projekty (umiestnenie, sieť).	Komunitná energetika a zdieľanie energie podľa legislatívnych možností.	Legislatívne zmeny a kapacitné limity distribučných sietí. Extrémny počasie môžu zvyšovať spotrebu a poškadzovať technológie.
Regionálna, národná a medzinárodná spolupráca	Prirodzené väzby v regióne a potenciál partnerstiev pre projekty. Skúsenosti s organizovaním podujatí a kultúrno-športových aktivít. Možnosť spájať projekty s okolím (trasy, služby, kultúra).	Závislosť od externých výziev a projektových príležitostí. Náročnosť koordinácie viacerých partnerov a administratíva. Riziko duplicit aktivít bez jasného zamerania a merania prínosov.	Spoločné projekty pre mobilitu, CR, kultúru a adaptáciu na klímu. Získavanie externých zdrojov cez partnerstvá a výmenné aktivity. Spoločná propagácia regiónu a lokálnych produktov.	Nestabilita financovania a zmeny priorít partnerov. Nízka absorpčná kapacita menších organizácií v území. Externé krízy (pandémia, bezpečnostné riziká) obmedzia mobilitu a podujatia.
Kultúrne dedičstvo, história	Identita mesta a historické hodnoty ako základ miestnej spolupatričnosti. Potenciál prepájať pamiatky s turistikou a miestnymi podujatiami. Možnosť digitalizácie a lepšej interpretácie pamätihodností.	Časť objektov a verejných pietnych miest potrebuje obnovu a údržbu. Nerovnomerná prezentácia pamiatok a obmedzené kapacity na sprievodné služby. Finančná a technická náročnosť obnovy historických objektov.	Tematické okruhy a komunitné podujatia posilňujúce lokálnu identitu. Digitálne mapovanie a prístupnosť informácií (QR body, web). Prepojenie s cestovným ruchom a lokálnymi produktmi.	Degradácia objektov bez pravidelnej údržby a vandalizmus. Strata autenticity pri nevhodných zásahoch. Pokles záujmu mladých o tradície bez atraktívnej interpretácie.

2. Sociálna rozvojová politika

Opatrenie	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Hrozby
Školstvo	Stabilná sieť MŠ, ZŠ a stredných škôl regionálneho významu. Vysoká návštevnosť umeleckého vzdelávania a mimoškolských aktivít. Možnosť využívať školské areály aj pre komunitu.	Kapacitné tlaky v časti predškolských zariadení podľa vývoja populácie. Potrebná modernizácia areálov a zázemia (bezpečnosť, technický stav). Nerovnomerná kvalita športovísk pri školách.	Etapové rozširovanie kapacít a modernizácia areálov s prvkami klimateckej odolnosti. Prepojenie škôl so športom a komunitnými aktivitami po vyučovaní. Zlepšenie bezpečných prístupov ku školám (v súlade s 1.1).	Demografické výkyvy môžu spôsobiť preťaženie alebo neefektívne kapacity. Rast prevádzkových nákladov škôl (energie). Nedostatok kvalifikovaných pracovníkov v školstve a starostlivosti.
Kvalita vzdelávania, inovácie a celoživotné učenie	Existencia stredných škôl umožňuje prepojenie na prax a regionálne potreby. Záujem o digitálne a umelecké vzdelávanie. Skúsenosti škôl s projektmi a spoluprácou.	Nerovnomerné technické vybavenie odborných učební. Slabšie prepojenie časti odborov na lokálnych zamestnávateľov. Obmedzená ponuka pre rekvalifikácie a praktické kurzy pre dospelých.	Odborné učebne, exteriérové učebne a moderné metódy výučby. Celoživotné vzdelávanie (digitálne zručnosti, rekvalifikácie) viazané na dopyt trhu práce. Partnerstvá so zamestnávateľmi a tretím sektorom.	Ochod mladých za vzdelaním/prácou mimo región. Rýchle zmeny na trhu práce a technologické zastarávanie učební. Sociálne nerovnosti ovplyvňujúce prístup k vzdelávaniu.

Komunitné sociálne a zdravotné služby	Mesto ako prirodzené centrum služieb pre širšie územie. Možnosť využitia nevyužitých objektov pre sociálne a komunitné služby. Priestor pre programy prepájajúce generácie.	Rastúce potreby starostlivosti o seniorov a zraniteľné skupiny. Nedostatok dostupného bývania pre vybrané skupiny domácností. Bariéry v prístupnosti časti verejných budov a priestranstiev.	Debarierizácia a zlepšenie dostupnosti služieb v centre a pri inštitúciách. Komunitné centrá a nízkoprahové programy pre mládež. Podpora zázemia ambulancií a dostupnosti zdravotnej starostlivosti.	Starnutie populácie zvyšuje tlak na kapacity a financovanie služieb. Nedostatok personálu v sociálnych a zdravotníckych službách. Riziko sociálneho vylúčenia pri ekonomických šokoch.
Zamestnanosť a znevýhodnené skupiny	Potenciál sociálneho zamestnávania v mestských službách. Možnosť využívať aktívne opatrenia trhu práce. Komunitné iniciatívy a spolky ako partneri.	Obmedzené pracovné príležitosti pre niektoré skupiny (nízka kvalifikácia, zdravotné znevýhodnenie). Nedostatok chránených pracovísk a tréningových miest. Slabšie prepojenie sociálnych služieb s pracovnou integráciou.	Rozvoj sociálnych podnikov a chránených dielní podľa reálneho dopytu. Programy zosúladenia rodiny a práce (služby, poradenstvo). Spolupráca s podnikmi v regióne na tréningových miestach.	Cyklické výkyvy ekonomiky zvyšujú nezamestnanosť zraniteľných skupín. Nárast životných nákladov môže zhoršovať sociálnu situáciu domácností. Odchod pracovnej sily mimo región.
Bývanie	Prevažuje individuálne bývanie – stabilná rezidenčná štruktúra. Evidovaný rast stavebnej aktivity v posledných rokoch. Potenciál lokalít pre etapovú bytovú výstavbu (pozemkové úpravy).	Nedostatok bytov a tlak na dostupné bývanie (najmä pre mladé domácnosti). Limity pripravenosti infraštruktúry a pozemkov brzdia výstavbu. Potrebná obnova bytových domov a verejných priestranstiev v ich okolí.	Etapové budovanie infraštruktúry v rozvojových lokalitách a príprava území. Využitie nevyužitých objektov na nájomné bývanie pri ekonomickej udržateľnosti. Komplexné obnovy bytových domov s energetickými úsporami (väzba na 3.4).	Rast cien stavebných prác a úrokov znižuje dostupnosť bývania. Nedostatok pozemkov môže zvyšovať tlak na záber krajiny. Ak sa bytová výstavba nerozbehne, hrozí odchod mladých.
Kultúra, šport, voľný čas a komunitný život	Silné športové zázemie a tradícia (areál MŠK, školské športoviská). Atraktívne nábrežie a rekreačné lokality s potenciálom pre voľný čas. Aktívne spolky a podujatia podporujúce komunitu.	Časť športovísk a ihrísk vyžaduje modernizáciu a pravidelnú údržbu. Nedostatok priestorov pre mládežnícke aktivity mimo sezóny. Sezónnosť aktivít v okolí vody.	Menšie, dostupné športovo-voľnočasové prvky na sídliskách (workout, pumptrack). Modernizácia domu kultúry a knižnice ako multifunkčných komunitných uzlov. Prepojenie rekreačných okruhov s bezpečnými trasami (väzba na 1.1 a 1.2).	Vandalizmus a rýchle opotrebovanie prvkov bez správy a dohľadu. Konkurenčné ponuky voľného času mimo mesta. Extrémny počasie skracujú sezónu a zvyšujú náklady na údržbu.

3. Environmentálna rozvojová politika

Opatrenie	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Hrozby
Odpadové hospodárstvo, environmentálne záfaže	Funkčný základ systému zberu a potenciál rozvoja zberného dvora. Možnosť zlepšiť kvalitu separácie cez techniku, evidenciu a motiváciu. Priestor pre reuse a rozšírenie zberu vybraných prúdov.	Výskyt čiernych skládok/nevhodných stojísk a potreba systematickej kontroly. Obmedzené kapacity pre BRO a logistiku zberu v niektorých častiach. Nedostatok dát pre optimalizáciu zberu bez digitalizácie.	Čipovanie/QR evidencia nádob, optimalizácia trás, zníženie chybovosti triedenia. Rozšírenie kompostovania a spracovania BRO. Zber textilu, olejov a drobného elektroodpadu cez zberný dvor a kampane.	Rast množstva odpadu pri zvyšovaní spotreby a návštevnosti. Neochota časti domácností triediť – riziko stagnácie. Nelegálne skládky sa obnovujú bez dôsledného vymáhania pravidiel.

Protipovodňová ochrana, voda a odpadové vody	Možnosť kombinovať technické a prírodné opatrenia na tokoch. Priestor pre modernizáciu kanalizácie a zadržiavanie zrážok. Zvyšovanie monitoringu zlepšuje prevádzkovú istotu.	Lokálne kritické úseky (priepusty, mosty) a potreba pravidelnej údržby. Náročnosť investícií do kanalizácie a vodovodu. Koordínácia medzi správcami sietí a vlastníckymi pozemkov.	Modrá infraštruktúra (retenčné prvky, vsaky) v spojení s úpravami ulíc a námestí. Modernizácia riadenia a monitoringu (snímače, včasné varovanie). Preventívne zásahy na kritických miestach a vodozádržné opatrenia v území.	Nárast prívalových zrážok a povodňových epizód vplyvom zmeny klímy. Poruchy sietí môžu spôsobovať hygienické a environmentálne riziká. Erozné javy a splachy môžu zanášať korytá a kanalizáciu.
Verejné priestranstvá, biodiverzita, zelená a modrá infraštruktúra	Potenciál revitalizácie námestí a vytvorenia mestského parku. Možnosť zlepšiť mikroklimu sídlisk a verejných plôch. Prírodné zázemie podporuje biodiverzitu a rekreáciu.	Nedostatok tieňa a zadržiavania vody na časti spevnených plôch. Vyššie nároky na údržbu zelene pri extrémoch počasia. Lokálne konflikty medzi parkovaním a zelenými plochami.	Adaptačné opatrenia (dažďové záhrady, retenčné záhony, výsadby) v mestských lokalitách. Ekologizácia brehov a príľahlých území s prírodou blízkymi riešeniami. Opeľovače, hmyzie hotely, vtáčie búdky – zapojenie škôl a komunity.	Dlhšie vlny horúčav a sucha zvyšujú stres zelene a potrebu zavlažovania. Invázne druhy a choroby drevín môžu znižovať kvalitu porastov. Nedostatočná údržba vedie k degradácii verejných priestorov.
Obnoviteľné zdroje energie	Priestor pre úspory v budovách a modernizáciu verejného majetku. Možnosť rozširovať nabíjanie e-mobility na vhodných lokalitách. Energetický manažment zvyšuje kontrolu spotrieb.	Energetická náročnosť časti objektov a bytových domov. Závislosť od externých dotačných schém pri obnove domácností. Kapacitné limity pre rýchlu realizáciu a technickú správu technológií.	Kombinácia zateplovania, OZE a smart riadenia – vyššie úspory a stabilita. Poradenstvo pre domácnosti k dotačným schémam a technickým riešeniam. Pilotné komunitné energetické projekty v mestských objektoch.	Rast cien energií a materiálov môže brzdiť obnovu. Regulačné zmeny a limity pripojenia do siete. Negatívne reakcie na nové technológie bez komunikácie (NIMBY).
Environmentálne povedomie	Záujem škôl a komunity o environmentálne aktivity a praktické programy. Možnosť využiť miestne kanály komunikácie a podujatia. Priestor pre zlepšenie triedenia cez zrozumiteľné pravidlá.	Nerovnomerná úroveň povedomia a motivácie domácností. Únava z kampaní bez viditeľnej spätnej väzby. Slabšie cielenie na špecifické skupiny (mládež, seniori, chatové oblasti).	Pravidelný komunikačný kanál (odpadový kalendár, výsledky triedenia). Dni životného prostredia, workshopy, ukážky kompostovania a adaptačných opatrení. Prepojenie osvedy s konkrétnymi zmenami v systéme zberu a verejných priestoroch.	Dezinformácie a odpor k zmenám môžu znižovať účinnosť opatrení. Rast spotreby zvyšuje tlak na systém odpadov a emisie. Extrémy počasia môžu znižovať participáciu na komunitných aktivitách.

2. STRATEGICKÁ ČASŤ PHSR NÁMESTOVO 2026+

PHSR Námestovo 2026+ formuluje víziu mesta ako regionálneho centra s komplexnými službami, dôrazom na kvalitu života, zelenú transformáciu a inovácie; strategický cieľ: zvýšiť konkurencieschopnosť v kvalite života, podnikaní a ochrane ŽP. Implementácia prebieha cez tri politiky (hospodárska, sociálna, environmentálna) a široký balík opatrení/projektov (doprava, smart city, OZE a energetický manažment, podpora podnikania a CR, bývanie, školstvo, zdravotníctvo, protipovodňová ochrana, voda/kanalizácia, zeleň, elektromobilita, znižovanie emisií).

Základným východiskovým predpokladom pre úspešnú rozvojovú stratégiu je existencia spoločnej vízie o ďalšom smerovaní rozvoja mesta. Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, opisom ideálneho stavu. Dôležité nie je dosiahnuť ho za desať rokov, ale mať o budúcnosti spoločnú predstavu. Vízia je teda určitá predstava o tom ako má mesto v budúcnosti vyzeráť, tak aby vytváralo čo najlepšie životné podmienky pre svojich obyvateľov a jeho návštevníkov.

2.1 Rozvojová vízia mesta Námestovo

Mesto Námestovo je moderné a funkčné centrum regiónu Bielej Oravy, ktoré systematicky zvyšuje kvalitu života svojich obyvateľov. Obyvateľom poskytuje kvalitné podmienky na bývanie a každodenný život vďaka rozvoju bytovej výstavby, dobudovaniu technickej a dopravnej infraštruktúry, dostupným službám školstva, zdravotníctva a funkčným komunitným sociálnym službám. Unikátny prírodný a kultúrny potenciál Oravskej priehrady mesto rozvíja udržateľne – so zvyšovaním kvality verejných priestranstiev, bezpečnej mobility, cyklodopravy a s citlivým prístupom k ochrane prírody. Moderné zariadenia športu a kultúry vytvárajú zázemie pre podujatia regionálneho až nadregionálneho významu a podporujú aktívny životný štýl. Ekonomická základňa mesta je diverzifikovaná a vytvára stabilné pracovné príležitosti vo výrobe a službách. Námestovo zároveň systematicky zvyšuje energetickú bezpečnosť, využívanie obnoviteľných zdrojov a zavádza inovácie do správy mesta aj do verejných služieb.

Špecifické ciele rozvoja mesta budú naplňované prostredníctvom troch základných rozvojových politík:

- Hospodárska rozvojová politika
- Sociálna rozvojová politika
- Environmentálna rozvojová politika.

2.2 Komplementárnosť PHSR s nadradenými stratégiami a politikami

1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2021+

Prijatá stratégia PHSR mesta Námestovo je plne v súlade so stratégiou PHSR ŽSK 2021+. Strategický cieľ rozvoja mesta prispieva k plneniu hlavného cieľa stratégie rozvoja územia ŽSK ktorou je Zlepšiť kvalitu života obyvateľov, rešpektovať limity životného prostredia a zhodnocovať svoj potenciál. Zvýšiť inovačnú výkonnosť ekonomiky a využívať inovatívne a udržateľné riešenia pre zabezpečenie sociálnej stability. Ekonomické ukazovatele a indikátory kvality života v regiónoch kraja priblížia k priemeru EÚ. Hlavný cieľ PHSR ŽSK 2021+ bude naplňovaný prostredníctvom súboru strategických a špecifických cieľov, ktoré sú sústredené do piatich prioritných oblastí:

Prioritná oblasť 1. Inovácie a vzdelávanie

Strategický cieľ: Rozvíjať prostredie pre ekonomiku založenú na inováciách a podpore celoživotného vzdelávania

- Špecifický cieľ 1.1 Vytvoriť podmienky pre udržateľný ekonomický rozvoj kraja a jeho regiónov
- Špecifický cieľ 1.2 Podporiť inovačné prístupy a výskumno-inovačné aktivity
- Špecifický cieľ 1.3 Vybudovať flexibilný a adaptabilný systém celoživotného vzdelávania
- Špecifický cieľ 1.4 Vytvoriť priestor pre rozvoj talentu, nadania a kreativity

Prioritná oblasť 2. Životné prostredie

Strategický cieľ: *Zachovať prírodné hodnoty a biodiverzitu a podporiť adaptáciu nad dopady zmeny klímy*

- Špecifický cieľ 2.1 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a zlepšiť nakladanie s odpadom
- Špecifický cieľ 2.2 Podporiť adaptáciu na dopady zmeny klímy
- Špecifický cieľ 2.3 Zlepšiť kvalitu ovzdušia a znížiť produkciu skleníkových plynov
- Špecifický cieľ 2.4 Zabezpečiť ochranu prírodných hodnôt
- Špecifický cieľ 2.5 Rozvíjať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu

Prioritná oblasť 3. Infraštruktúra

Strategický cieľ: *Infraštruktúra podporujúca udržateľnú mobilitu a technická vybavenosť zlepšujúca kvalitu života*

- Špecifický cieľ 3.1 Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a zlepšiť podmienky pre prevádzku intermodálnych dopravných systémov prepravy nákladov
- Špecifický cieľ 3.2 Zvýšiť atraktivitu nízko emisnej cestnej dopravy a nemotorovej dopravy
- Špecifický cieľ 3.3 Zlepšiť dopravnú dostupnosť územia
- Špecifický cieľ 3.4 Zlepšiť dostupnosť k energetickej infraštruktúre
- Špecifický cieľ 3.5 Zlepšiť digitálnu dostupnosť územia

Prioritná oblasť 4. Sociálna stabilita

Strategický cieľ: *Dosiahnuť udržateľnú kvalitu života podporenú dostupnosťou služieb.*

- Špecifický cieľ 4.1 Udržať a vytvárať dobré pracovné príležitosti
- Špecifický cieľ 4.2 Zabezpečiť moderné, dostupné, kvalitné a efektívne služby zdravotnej starostlivosti a sociálne služby
- Špecifický cieľ 4.3 Posilniť rozvoj služieb pre komunitu

Prioritná oblasť 5. Identita a sebestačnosť

Strategický cieľ: *Atraktívne, konkurencieschopné, odolné a udržateľné regióny.*

- Špecifický cieľ 5.1 Rozvíjať miestnu ekonomiku založenú na udržateľnosti ekosystémových služieb
- Špecifický cieľ 5.2 Posilňovať identitu územia, zachovávať a zhodnocovať kultúrne dedičstvo, podporovať kreativitu a rozvíjať živú kultúru
- Špecifický cieľ 5.3 Rozvíjať aktívne komunity a posilňovať územnú spoluprácu

2) Slovensko 2030 / Agenda 2030

Rozvojovou víziou stratégie Slovensko do roku 2030 vychádzajúcou z Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, ktorú prijalo prijali všetky štáty OSN je „Slovensko ako krajina s vysokou životnou úrovňou, kvalitnými verejnými službami a zdravým životným prostredím pre všetkých obyvateľov. Rozvoj Slovenska sa opiera o vitálne regióny so vzdelaným a produktívnym ľudským kapitálom, fungujúcou ekonomikou a kvalitnou infraštruktúrou. Ekonomický rozvoj sa opiera o inovácie a odvetvia s vysokou pridanou hodnotou. To vedie k rastu životnej úrovne obyvateľov a vyváženému pomeru práce a rodinného (spoločenského) života.“

Slovensko 2030 stojí na šiestich národných prioritách implementácie Agendy 2030 (Vzdelanie pre dôstojný život; Smerovanie k znalostnej a environmentálnej udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí; Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia; Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy; Právny štát, demokracia a bezpečnosť; Dobré zdravie), ktoré sú integrované do troch rozvojových programov:

- A) **Ochrana a rozvoj zdrojov**, ktorého cieľom je rast a kvalitatívny rozvoj populácie, so špeciálnym dôrazom na vzdelanie, zdravie, kultúru, rozvoj občianskej spoločnosti a právneho štátu a ochrana a udržateľný manažment a rozvoj prírodných zdrojov. Rozvojový program má nasledovné parciálne ciele:

- Zastaviť pokles populácie a podporiť rast podielu ekonomicky aktívneho obyvateľstva
 - Zlepšiť dostupnosť a kvalitu výchovy a vzdelania populácie a harmonizovať ich s očakávaným dopytom trhu práce
 - Zlepšiť zdravotný stav a dĺžku aktívneho života populácie
 - Zabezpečiť plné uplatnenie princípov právneho štátu a zvyšovať bezpečnosť štátu a spoločnosti
 - Zabezpečiť efektívny a udržateľný manažment prírodných zdrojov
 - Zabezpečiť efektívny a udržateľný manažment kultúrnych zdrojov
- B) **Udržateľné využívanie zdrojov**, ktorého cieľom je premena hospodárstva SR na udržateľné, ktorého konkurenčná schopnosť sa zakladá na inovatívnom a efektívnom zhodnocovaní zdrojov a ktoré generuje dobré mzdy a prosperitu. Rozvojový program má nasledovné parciálne ciele:
- Podporiť rozvoj silných inovačne založených regionálnych ekonomík
 - Dobudovať infraštruktúru inovačne založenej zelenej ekonomiky
 - Zlepšiť udržateľnosť a odolnosť národnej a regionálnych ekonomík
- C) Rozvoj komunít, ktorého cieľom je rozvoj komunít a zvýšenie kvality života pre všetky sociálne skupiny prostredníctvom priblíženia správy vecí verejných občanom a sociálnej inklúzie a dostupných, kvalitných a efektívnych služieb. Rozvojový program má nasledovné parciálne ciele:
- Zlepšiť dostupnosť, transparentnosť a efektívnosť verejnej správy
 - Posilniť ekonomickú udržateľnosť komunít obcí, miest a regiónov
 - Zabezpečiť dostupnosť a udržateľnosť kvalitnej, modernej a efektívnej infraštruktúry, služieb a bývania pre zdravý a plnohodnotný život komunít

Centrálnym pilierom Slovensko 2030, v súlade s globálnou Agendou 2030, ako aj s Európskou zelenou dohodou je **udržateľnosť**: dôraz na ochranu životného prostredia na Slovensku, strategické plánovanie a udržateľný rozvoj, zosúladenie priorít s rozvojovým potenciálom regiónov a rozvoj priemyslu založeného na zelenej transformácii a vysokej pridanej hodnote, automatizácii, trhovách službách, digitálnej ekonomike, inováciách a výskume a vývoji.

Priority prijatej stratégie regionálneho rozvoja SR sú:

- udržateľná konkurencieschopná, environmentálne a inovačne orientovaná ekonomika regiónov,
- zvýšenie kvality života a využitie prírodného a ľudského kapitálu,
- harmonizácia regionálneho a územného rozvoja.

Integrované rozvojové programy prepájajú Agendu 2030 a regionálny rozvoj a sú kľúčovým nástrojom naplnenia Agendy 2030 naprieč národnou, regionálnou a lokálnou úrovňou v nasledujúcej štruktúre:

- a) Ochrana a udržateľný rozvoj prírodných a ľudských zdrojov, ako aj kultúrneho potenciálu, tak aby boli zachované pre ďalšie generácie a mohli byť využívané na ďalší rozvoj spoločnosti.
- b) Premena hospodárstva SR do roku 2030 na konkurencieschopnú, inovačne orientovanú nízkouhlíkovú obehovú ekonomiku, ktorá bude efektívne zhodnocovať vzdelanie, ľudský potenciál a zdroje a bude environmentálne aj sociálne udržateľná a odolná proti vonkajším aj vnútorným nepriaznivým vplyvom.
- c) Zefektívnenie a priblíženie správy verejných záležitostí občanom prostredníctvom vybudovania viacúrovňového integrovaného manažmentu rozvoja na národnej, regionálnej a miestnej úrovni²⁸. Zároveň je cieľom efektívne využívať územný potenciál regiónov.
- d) Zvýšenie kvality života pre všetky sociálne skupiny v jednotlivých strategicko-plánovacích regiónoch a zabezpečenie dostupnosti a kvality verejných služieb, práce a rovných príležitostí pre využitie potenciálu každého jednotlivca bez ohľadu na jeho sociálnoekonomické zázemie či znevýhodnenie.

3) **Nové ciele EK do roku 2029**

Európska komisia stanovuje na roky 2024 – 2029 ciele, ktoré vychádzajú zo siedmich hlavných priorít. Základným predpokladom tejto vízie je schopnosť Európskej únie riešiť komplexné výzvy vďaka spoločnému úsiliu:

- Priorita 1: Udržateľná prosperita a konkurencieschopnosť - posilnenie priemyslu EÚ; znižovanie byrokracie; podpora MSP a start-upov; jednotný digitálny trh
- Priorita 2: Európska obranná a bezpečnostná únia - spoločné obranné projekty; ochrana kritických infraštruktúr; bezpečné digitálne služby
- Priorita 3: Podpora ľudí a sociálny model - rovnosť príležitostí; dostupné verejné služby; mládež, rodiny, vzdelávanie
- Priorita 4: Potravinová bezpečnosť, voda, príroda, klíma – biodiverzita; adaptácia na extrémny počasie; retencia vody
- Priorita 5: Ochrana demokracie - boj proti dezinformáciám; transparentnosť
- Priorita 6: Globálna Európa - susedská spolupráca (PL-SK relevantné)
- Priorita 7: Efektívna EÚ - efektívne riadenie verejných zdrojov

Strategická časť PHSR Námestovo vykazuje vysokú mieru súladu s prioritami Európskej komisie na roky 2024 – 2029, a to najmä v oblastiach podpory udržateľného hospodárskeho rastu, posilňovania konkurencieschopnosti, zlepšovania kvality života obyvateľov a adaptácie na meniace sa klimatické podmienky. Dokument systematicky rozpracúva modernizáciu kľúčových sektorov mesta, rozvoj podnikateľského prostredia, digitálnu transformáciu verejnej správy, podporu vzdelávania, sociálnych služieb, kultúry a športu. Tieto tematické oblasti sú plne v súlade s európskym dôrazom na inovatívnu, inkluzívnu a zelenú ekonomiku.

Výrazný súlad je možné konštatovať aj v environmentálnej a klimatickej dimenzii, kde sa PHSR venuje ochrane prírodných zdrojov, energetickej efektívnosti, zeleným riešeniam a adaptácii na extrémny počasie, čo zodpovedá prioritám EÚ v oblasti udržania kvality života a ochrany prírody. Strategická časť PHSR zároveň reflektuje potrebu posilnenia odolnosti mesta voči novým výzvam a rizikám, vrátane modernizácie verejnej správy, krízového riadenia či zlepšovania pripravenosti na bezpečnostné a technologické hrozby, ktoré sú súčasťou novej agendy Európskej komisie v oblasti bezpečnosti a obrany. Strategická časť PHSR Námestovo je koncepčne kompatibilná s hlavnými európskymi prioritami do roku 2029. Dokument odráža smerovanie Európskej únie k vyššej odolnosti, udržateľnosti, digitalizácii a podpore inkluzívneho a kvalitného života obyvateľov. Zároveň vytvára priestor na ďalšie rozpracovanie tém, ktoré budú v budúcnosti zohrávať kľúčovú úlohu pri rozvoji miest a regiónov v kontexte európskych politík.

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ PHSR NÁMESTOVO 2026+

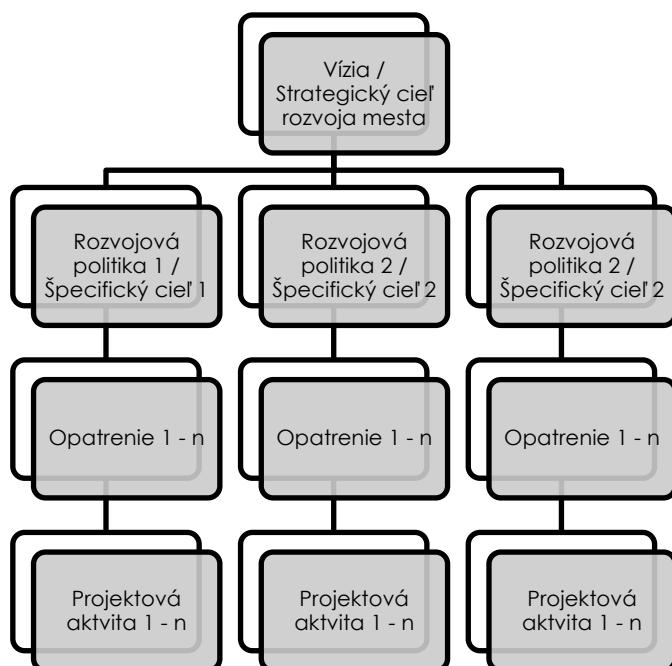
Programová časť nadväzuje na analytickú časť a predstavuje jadro rozvojovej stratégie mesta – definuje smerovanie Námestova na obdobie po roku 2026 v podobe jasne formulovanej vízie, strategického cieľa a troch vzájomne prepojených rozvojových politík (hospodárskej, sociálnej a environmentálnej). Na ich báze sú stanovené špecifické ciele rozvoja mesta, ktoré vychádzajú z potreby posilniť úlohu Námestova ako prirodzeného centra regiónu Bielej Oravy, zvýšiť kvalitu života obyvateľov a súčasne minimalizovať negatívne dopady rozvoja na životné prostredie. Programová časť zároveň zohľadňuje jedinečný potenciál Oravskej priehrady ako rozvojového priestoru pre udržateľný cestovný ruch, šport, kultúru a voľnočasové aktivity, pričom kladie dôraz aj na energetickú bezpečnosť, inovácie a modernú správu územia.

Strategický rámec je v programovej časti rozpracovaný do súboru opatrení a projektových aktivít, ktoré predstavujú konkrétne nástroje na napĺňanie stanovených cieľov. Opatrenia sú tematicky usporiadané podľa jednotlivých rozvojových politík a pokrývajú kľúčové oblasti rozvoja mesta – od dopravnej a technickej infraštruktúry, podpory podnikania, cestovného ruchu a SMART riešení, cez školstvo, zdravotníctvo, sociálne služby, bývanie a voľný čas, až po environmentálnu infraštruktúru, odpadové hospodárstvo, protipovodňovú ochranu, verejné priestranstvá, zeleň, energetiku a environmentálne povedomie. Takto vytvorená „mapa opatrení“ umožňuje mestu pripravovať a realizovať projekty systematicky, v logickej nadväznosti na identifikované potreby územia, a zároveň flexibilne reagovať na dostupnosť externých zdrojov financovania a aktuálne investičné priority.

Programová časť je zároveň koncipovaná tak, aby bola priamo prevoditeľná do realizačných nástrojov – najmä do akčných plánov, ktoré budú obsahovať vecný a časový harmonogram, zodpovednosti, zdroje financovania a merateľné ukazovatele výstupov, výsledkov a dopadov. Týmto spôsobom PHSR Námestovo 2026+ vytvára jednotný rámec pre riadenie rozvoja mesta, koordináciu projektov a priebežné vyhodnocovanie dosahovaných zmien v kvalite života, ekonomickej výkonnosti a stave životného prostredia.

Zvolená rozvojová stratégia mesta Námestovo bude realizovaná prostredníctvom troch rozvojových politík, členených na opatrenia a konkrétne projektové aktivity.

Programová štruktúra:

3.1 Rozvojová stratégia PHSR mesta Námestovo 2026+ v štruktúrovanej podobe

Vízia	Mesto Námestovo je moderné a funkčné centrum regiónu Bielej Oravy, ktoré systematicky zvyšuje kvalitu života svojich obyvateľov. Obyvateľom poskytuje kvalitné podmienky na bývanie a každodenný život vďaka rozvoju bytovej výstavby, dobudovaniu technickej a dopravnej infraštruktúry, dostupným službám školstva, zdravotníctva a funkčným komunitným sociálnym službám. Unikátny prírodný a kultúrny potenciál Oravskej priehrady mesto rozvíja udržateľne – so zvyšovaním kvality verejných priestranstiev, bezpečnej mobility, cyklo dopravy a s citlivým prístupom k ochrane prírody. Moderné zariadenia športu a kultúry vytvárajú zázemie pre podujatia regionálneho až nadregionálneho významu a podporujú aktívny životný štýl. Ekonomická základňa mesta je diverzifikovaná a vytvára stabilné pracovné príležitosti vo výrobe a službách. Námestovo zároveň systematicky zvyšuje energetickú bezpečnosť, využívanie obnoviteľných zdrojov a zavádza inovácie do správy mesta aj do verejných služieb.		
Strategický cieľ rozvoja mesta	Zvýšiť konkurencieschopnosť mesta v oblasti kvality života, rozvoja podnikania a ochrany životného prostredia.		
Uplatňované rozvojové politiky	1. Hospodárska rozvojová politika	2. Sociálna rozvojová politika	3. Environmentálna rozvojová politika
Špecifické ciele rozvoja mesta	Posilniť Námestovo ako prirodzené mestské centrum Bielej Oravy rozvojom mestskej mobility, dostupnosti a bezpečnosti, vytváraním podmienok pre podnikanie a pracovné miesta v službách, obchode, výrobe a udržateľnom cestovnom ruchu, zavádzaním inovácií a digitalizácie, posilňovaním energetickej bezpečnosti a odolnosti mesta a rozvojom regionálnej, národnej a medzinárodnej spolupráce.	Zvýšiť kvalitu života obyvateľov rozvojom dostupných a kvalitných mestských verejných služieb (školsťvo, zdravotníctvo, komunitné sociálne služby), podporou dostupného bývania a systematickou revitalizáciou obytných zón, ako aj skvalitňovaním kultúrnej, športovej a voľnočasovej infraštruktúry pre všetky vekové skupiny obyvateľov a návštevníkov mesta.	Znížiť environmentálnu záťaž a zlepšovať kvalitu životného prostredia v Námestove a jeho zázemí modernizáciou environmentálnej infraštruktúry, s dôrazom na efektívne odpadové hospodárstvo, ochranu vôd a prírody, podporu biodiverzity a zelenej/modrej infraštruktúry, a zároveň posilniť odolnosť mesta voči dopadom klimatických zmien vrátane znižovania emisií a zvyšovania environmentálneho povedomia obyvateľov.
Opatrenia na dosiahnutie špecifických cieľov, strategického cieľa na naplnenie rozvojovej vízie mesta	1.1 Dobudovanie a modernizácia dopravného systému mesta so zameraním na bezpečnosť a dostupnosť 1.2 Podmienky pre podnikanie a pracovné miesta v službách, obchode, výrobe a udržateľnom cestovnom ruchu 1.3 Digitalizácia služieb mesta a primerané SMART riešenia	2.1 Podpora modernizácie školskej infraštruktúry a materiálno-technického zabezpečenia vzdelávania 2.2 Podpora kvalitného vzdelávania, inovácií a celoživotného učenia 2.3 Rozvoj komunitných sociálnych a zdravotných služieb a prístupnosti	3.1 Skvalitňovanie a rozširovanie systému separovaného zberu, nové technológie a postupy, odstraňovanie environmentálnych záťaží a nelegálnych skládok 3.2 Protipovodňová ochrana, modernizácia zásobovania vodou a nakladania s odpadovou vodou

	1.4 Energetická bezpečnosť mesta, zavádzanie inovácií a inteligentných riešení 1.5 Regionálna, národná a medzinárodná spolupráca 1.6 Kultúrne dedičstvo, pamiatky a kultúrna identita mesta 1.7 Odolnosť kritickej infraštruktúry a pripravenosť na extrémny počasie	2.4 Zvyšovanie kvality ľudských zdrojov a podpora zamestnanosti znevýhodnených skupín 2.5 Podpora rozvoja bývania a obnovy bytového fondu 2.6 Kultúra, šport, voľný čas a komunitný život	3.3 Verejné priestranstvá, parky, biodiverzita, zelená a modrá infraštruktúra 3.4 Znižovanie emisií, energetická efektívnosť, OZE a inteligentné riešenia 3.5 Zvyšovanie environmentálneho povedomia
--	--	--	---

3.2 Prehľad opatrení a projektových aktivít podľa oblastí

Politika	Opatrenie	Projektová aktivita
1. Hospodárska rozvojová politika	1.1 Dobudovanie a modernizácia dopravného systému mesta so zameraním na bezpečnosť a dostupnosť	1.1.1 Rozširovanie a opravy chodníkov, doplnenie bezpečných peších prepojení v centre a k školám, službám a zastávkam 1.1.2 Oprava a údržba miestnych komunikácií, križovatiek a miestnych dopravných prvkov vrátane zlepšenia odvodnenia a povrchov 1.1.3 Budovanie a úprava parkovacích plôch pri verejných službách a v centre; zavedenie jednoduchých pravidiel parkovania a zlepšenie organizácie parkovania, budovanie siete záchytných parkovísk 1.1.4 Rekonštrukcie a výstavba mostov a lávok s dôrazom na bezpečné pešie a cyklistické prepojenia 1.1.5 Modernizácia verejného osvetlenia (LED), doplnenie osvetlenia na rizikových miestach a zlepšenie prevádzky a údržby osvetlenia 1.1.6 Skvalitnenie dopravného značenia a prvkov bezpečnosti (priechody, spomaľovacie prvky, nasvietenie priechodov) najmä pri školách, v centre a na hlavných ťahoch 1.1.7 Budovanie a prepájanie cyklistických trás a bezpečných cyklo-prepojení v rámci mesta a na okolité obce/atraktivitu; doplnenie stojanov a jednoduchého servisu 1.1.8 Modernizácia autobusových zastávok (prístrešky, bezbariérový prístup, informácie, bezpečnosť a osvetlenie) 1.1.9 Modernizácia vybavenia mestskej polície (vrátane dopravných prostriedkov) a zlepšenie dohľadu nad bezpečnosťou a dopravou v meste

1.2 Podmienky pre podnikanie a pracovné miesta v službách, obchode, výrobe a udržateľnom cestovnom ruchu	1.2.1 Sprístupňovanie nevyužitých budov a plôch pre malé prevádzky, služby a remeslá; podpora obnovy zanedbaných lokalít a podnikateľských priestorov 1.2.2 Podpora funkčného mixu obchod–služby–bývanie vo vybraných lokalitách; zlepšenie dostupnosti a technickej pripravenosti území po pozemkových úpravách 1.2.3 Podpora a propagácia miestnych podnikov, remesiel a služieb; tvorba spoločných informačných a marketingových výstupov mesta a partnerov 1.2.4 Vytvorenie menších priestorov pre remeslá, lokálne produkty a kreatívne aktivity (trhy, komunitné dielne, výstavné/propagačné miesta) 1.2.5 Rozvoj cyklotrasy okolo Oravskej priehrady a jej kvalitné napojenie na mesto, služby a bezpečné prístupy 1.2.6 Budovanie a údržba doplnkovej infraštruktúry pri cyklotrasách a trasách (odpočívadlá, značenie, stojany, malé servisné body) 1.2.7 Posilnenie turisticko-informačného servisu mesta (informácie, mapy, odporúčané okruhy, podujatia, lokálne produkty) 1.2.8 Postupná revitalizácia nábrežia a verejných priestorov pri vode ako celoročnej oddychovej a spoločenskej zóny pre obyvateľov aj návštevníkov 1.2.9 Zlepšenie prístupov k vode a rekreačných plôch vrátane poriadku, bezpečnosti a základného vybavenia 1.2.10 Rozšírenie siete tematických trás a okruhov v meste a okolí (kultúrne, prírodné, rodinné, športové) vrátane značenia 1.2.11 Tvorba jednoduchých propagačných a informačných výstupov (tlač, web, mapy, kalendár podujatí) 1.2.12 Podpora spolupráce subjektov cestovného ruchu a služieb v meste; rozvoj ponuky celoročne (kultúra, šport, gastro, podujatia) aj mimo témy priehrady 1.2.13 Zavádzanie primeraných digitálnych riešení pre informovanie návštevníkov (online mapy, značenie trás, QR info body) 1.2.14 Budovanie menších turisticky a komunitne atraktívnych prvkov v meste a okolí (vyhliadky, oddychové miesta, ohniská, drobná infraštruktúra) s dôrazom na údržbu a prevádzku 1.2.15 Podpora spoločných projektov mesta a súkromného sektora na skvalitnenie služieb, verejných priestorov a ponuky podujatí
---	---

	1.3 Digitalizácia služieb mesta a primerané SMART riešenia	1.3.1 Budovanie menšej siete verejných Wi-Fi bodov a informačných prvkov v centre a pri dôležitých službách 1.3.2 Rozširovanie a modernizácia kamerového a monitorovacieho systému na zvyšovanie bezpečnosti a ochranu majetku 1.3.3 Modernizácia webu a informačných kanálov mesta a organizácií; zlepšenie prehľadnosti služieb pre občanov 1.3.4 Digitalizácia vybraných agend a objednávacích/platobných možností (tam, kde prinesie úsporu času) 1.3.5 Zavedenie primeraných „smart“ prvkov v správe mesta (osvetlenie, monitoring porúch, jednoduché dátové prehľady) 1.3.6 Aktualizácia rozvojových koncepcií a územných podkladov ako opora riadenia rozvoja 1.3.7 Modernizácia mestského rozhlasu a komunikačných kanálov pre informovanie obyvateľov 1.3.8 Zvyšovanie kybernetickej bezpečnosti systémov mesta a jeho organizácií
	1.4 Energetická bezpečnosť mesta, zavádzanie inovácií a inteligentných riešení	1.4.1 Realizácia úsporných opatrení a využívanie obnoviteľných zdrojov energie v majetku mesta podľa reálnych možností a návratnosti 1.4.2 Zavedenie základného energetického manažmentu v budovách mesta (monitoring spotrieb, plán úspor, postupná modernizácia) 1.4.3 Podpora spolupráce mesta so školami, podnikmi a partnermi pri inovatívnych riešeniach v službách a správe územia 1.4.4 Postupné budovanie nabíjacích bodov pre e-mobilitu na vhodných miestach s prepojením na služby a parkovanie
	1.5 Regionálna, národná a medzinárodná spolupráca	1.5.1 Spoločné kultúrne a športové podujatia a výmenné aktivity s partnerskými mestami a obcami 1.5.2 Prezentácia mesta a miestnych aktérov na podujatiach partnerov a v rámci regiónu 1.5.3 Rozvoj partnerstiev pre prípravu a realizáciu projektov a získavanie externých zdrojov 1.5.4 Realizácia spoločných projektov spolupráce podľa aktuálnych výziev a potrieb územia

	1.6 Kultúrne dedičstvo, pamiatky a kultúrna identita mesta	1.6.1 Obnova kultúrnych a historicky hodnotných objektov a verejných pietnych miest 1.6.2 Evidencia pamätihodností, ich základná ochrana, digitalizácia a sprístupňovanie informácií 1.6.3 Zlepšenie propagácie a informovanosti o miestnych pamiatkach a historických hodnotách 1.6.4 Výstavba domu smútku, úpravy cintorína vrátane rozšírenia, doplnenie kolumbária 1.6.5 Mestská kronika, monografia a aktivity podporujúce lokálnu identitu a komunitný život 1.6.6 Výstavba a modernizácia objektov pre výstavnú a muzeálnu činnosť
	1.7 Odolnosť kritической infraštruktúry a pripravenosť na extrémny počasie	1.7.1 Modernizácia a ochrana vodohospodárskej infraštruktúry a riešenie kritických miest (odvodnenie, priepusty, rizikové úseky) 1.7.2 Zvyšovanie energetickej odolnosti verejných budov (úspory, technické zázemie, prevádzková stabilita) 1.7.3 Záložná dátová a komunikačná infraštruktúra pre chod mesta v krízových situáciách 1.7.4 Opatrenia pripravenosti na extrémny počasie (preventívne zásahy, technika, koordinácia, komunikácia s obyvateľmi)

Politika	Opatrenie	Projektová aktivita
2. Sociálna rozvojová politika	2.1 Podpora modernizácie školskej infraštruktúry a materiálno-technického zabezpečenia vzdelávania	2.1.1 Revitalizácia objektov a areálov MŠ, ZŠ a ZUŠ vrátane jedální, klubov a zázemia; modernizácia vybavenia a učebných pomôcok 2.1.2 Zvyšovanie kapacít predškolských a školských zariadení podľa demografického vývoja a potrieb rodín 2.1.3 Rozšírenie služieb starostlivosti o deti do 3 rokov podľa reálneho dopytu a personálnych možností 2.1.4 Modernizácia a dopĺňanie športovej infraštruktúry pre školy a komunitu (telocvične, ihriská, športová hala, plaváreň, areál MŠK) s dôrazom na každodenné využitie a regionálne podujatia 2.1.5 Úpravy školských areálov na bezpečné a klimaticky odolné priestory (zeleň, tieň, hospodárenie s dažďovou vodou, bezpečné prístupy) 2.1.6 Podpora mimoškolských aktivít detí a mládeže (krúžky, klubovne, zázemie, vybavenie, spolupráca so športovými a kultúrnymi subjektmi)

	2.2 Podpora kvalitného vzdelávania, inovácií a celoživotného učenia	2.2.1 Modernizácia školských programov a metód výučby s dôrazom na praktické zručnosti, digitálnu gramotnosť, environmentálne témy a spoluprácu s praxou 2.2.2 Budovanie a modernizácia odborných učební a vybavenia (prírodovedné, technické, jazykové, digitálne), vrátane jednoduchých exteriérových učební 2.2.3 Podpora programov celoživotného vzdelávania pre verejnosť (digitálne zručnosti, finančná gramotnosť, rodičovské zručnosti, rekvalifikácie podľa dopytu) 2.2.4 Spolupráca so subjektmi tretieho sektora a komunitnými organizáciami pri vzdelávacích aktivitách pre rôzne skupiny obyvateľov
	2.3 Rozvoj komunitných sociálnych a zdravotných služieb a prístupnosti	2.3.1 Rozširovanie dostupných komunitných sociálnych služieb pre znevýhodnené skupiny; modernizácia priestorov a vybavenia existujúcich zariadení 2.3.2 Budovanie sociálneho a dostupného nájomného bývania pre mladé rodiny, jednorodičovské domácnosti a osoby v nepriaznivej sociálnej situácii 2.3.3 Premena nevyužitých objektov na zariadenia sociálnych služieb alebo zázemie komunitných služieb podľa potrieb územia 2.3.4 Programy prepájajúce generácie (seniori–deti–mládež), komunitné centrá, spoločné aktivity 2.3.5 Prevencia sociálneho vylúčenia a rizikového správania mládeže (nízkoprahové služby, poradenstvo, klubové aktivity) 2.3.6 Spolupráca s tretím sektorom pri komunitných programoch a projektoch v sociálnej oblasti 2.3.7 Podpora zlepšenia dostupnosti zdravotných služieb v meste (zázemie ambulancií, podpora prevádzky, projekty zvyšujúce dostupnosť starostlivosti) 2.3.8 Debarierizácia a zlepšovanie prístupnosti verejných budov a verejných priestranstiev
	2.4 Zvyšovanie kvality ľudských zdrojov a podpora zamestnanosti znevýhodnených skupín	2.4.1 Zriaďovanie chránených dielní a pracovísk v spolupráci s partnermi podľa reálneho dopytu a možností mesta 2.4.2 Využívanie aktívnych opatrení trhu práce na zamestnávanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie 2.4.3 Projekty na zosúladienie rodinného a pracovného života (služby pre rodiny, flexibilné formy podpory, komunitné programy)

		2.4.4 Rozvoj sociálnych podnikov alebo sociálneho zamestnávania v mestských službách a v spolupráci s regiónom
	2.5 Podpora rozvoja bývania a obnovy bytového fondu	2.5.1 Budovanie a rozširovanie verejnej infraštruktúry v lokalitách bytovej výstavby (Vojenské, Čerchle, Brehy) podľa etapizácie a kapacít mesta 2.5.2 Realizácia jednoduchých pozemkových úprav a podpora prípravy komplexných pozemkových úprav ako nástroja usporiadania územia 2.5.3 Podpora nájomného bývania a dostupného bývania; využitie nevyužitých objektov na nájomné byty podľa ekonomickej udržateľnosti 2.5.4 Revitalizácia bytových domov a ich okolia vrátane obslužných priestorov a verejných priestranstiev pre obyvateľov
	2.6 Kultúra, šport, voľný čas a komunitný život	2.6.1 Budovanie a obnova menších ihrísk, oddychových zón a športovísk pre bežné využitie obyvateľmi (workout, pumptrack, outdoor prvky) 2.6.2 Vytváranie priestorov pre mládež (klubovne, komunitné priestory, zázemie pre aktivity) 2.6.3 Zavedenie grantovej schémy mesta na podporu mládežníckych a komunitných aktivít 2.6.4 Modernizácia vybavenia pre kultúrne podujatia a komunitné akcie (technika, zázemie, mobiliár) 2.6.5 Budovanie a modernizácia detských ihrísk a dopravných ihrísk s dôrazom na bezpečnosť a dostupnosť 2.6.6 Rozvoj vodných športov a rekreácie ako súčasti ponuky voľného času (pri Oravskej priehrade aj v spolupráci s okolím) 2.6.7 Modernizácia a rozšírenie/nadstavba domu kultúry a jeho energetické úspory; rozšírenie využiteľnosti priestorov pre komunitu a podujatia 2.6.8 Modernizácia mestskej knižnice a obnova knižničného fondu vrátane komunitných a vzdelávacích aktivít 2.6.9 Revitalizácia športovísk a voľnočasových priestorov, dopĺňanie vybavenia športových klubov a spolkov podľa potrieb 2.6.10 Dobudovanie a modernizácia areálu MŠK s dôrazom na každodenné využitie mládežou a verejnosťou 2.6.11 Budovanie a údržba tratí a trás pre beh a zimné aktivity v katastri mesta, vrátane značenia a drobnej infraštruktúry

	2.6.12 Rozširovanie náučných chodníkov a rekreačných okruhov v okolí mesta (pešie/cyklo), vrátane doplnkových prvkov a orientácie 2.6.13 Zlepšenie materiálno-technického vybavenia DHZ a spolkov pôsobiacich v meste 2.6.14 Obnova nevyužitých objektov na komunitné, kultúrne, športové a voľnočasové využitie (zázemie pre spolky, mládež, komunitu) 2.6.15 Obnova areálu amfiteátra, vrátane zlepšovania ponuky služieb, technického vybavenia a zvyšovania bezpečnosti
--	---

Politika	Opatrenie	Projektová aktivita
3. Environmen- tálna rozvojová politika	3.1 Skvalitňovanie a rozširovanie systému separovaného zberu, nové technológie a postupy, odstraňovanie environmentálnych záťaží a nelegálnych skládok	3.1.1 Dobudovanie a technické zhodnotenie zberného dvora vrátane rozšírenia kapacít a zlepšenia logistiky zberu (váženie, evidenčné systémy, manipulačné plochy) 3.1.2 Obstaranie modernej komunálnej techniky a zberných nádob pre domácnosti a organizácie (zvýšenie efektivity zberu a kvality separácie) 3.1.3 Modernizácia komunálnej techniky Technických služieb mesta Námestovo (zberové vozidlá, kontajnery, lisovacie/prenosné prvky) 3.1.4 Zriaďovanie a optimalizácia zberných miest na separované zložky odpadu (vrátane úprav stanovišťa a dostupnosti) 3.1.5 Systematické odstraňovanie nelegálnych skládok a čiernych stojísk na území mesta a mestských častí 3.1.6 Zavedenie a rozšírenie opatrení pre BRO (kuchynský a záhradný) vrátane zberu, spracovania a motivácie domácností 3.1.7 Dobudovanie / rozšírenie kompostárne v areáli skládky TKO Zubrohlava (navýšenie kapacity a kvality spracovania BRO) 3.1.8 Zavedenie jednotného systému evidencie a kontroly zberu (digitalizácia, čipovanie/QR evidovanie nádob, optimalizácia trás zberu) 3.1.9 Zriadenie systému opätovného použitia a zberu vybraných prúdov (reuse zóna na zbernom dvore, zber textilu, drobných elektrospotrebičov, jedlých olejov)

	3.2 Protipovodňová ochrana, modernizácia zásobovania vodou a nakladania s odpadovou vodou	3.2.1 Realizácia protipovodňových opatrení na tokoch v intraviláne aj extraviláne 3.2.2 Rozširovanie a modernizácia dažďovej kanalizácie vrátane zadržiavania zrážkových vôd a prvkov modrej infraštruktúry 3.2.3 Rozširovanie a modernizácia splaškovej kanalizácie a technických objektov kanalizačnej siete 3.2.4 Rozširovanie a modernizácia vodovodnej siete vrátane zdrojov, objektov a technológie zachytávania a úpravy vody 3.2.5 Modernizácia monitoringu a riadenia vodohospodárskej infraštruktúry 3.2.6 Preventívne opatrenia na zníženie povodňových škôd (údržba priepustov a mostných objektov, čistenie kritických úsekov, lokálne vodozádržné opatrenia)
	3.3 Verejné priestranstvá, parky, biodiverzita, zelená a modrá infraštruktúra	3.3.1 Realizácia adaptačných opatrení na zmenu klímy (zelené strechy a steny, výsadby, tieniace prvky, prvky zadržiavania vody, využívanie dažďovej vody) 3.3.2 Komplexná obnova a úprava verejnej zelene (najmä sídliská a verejné plochy) vrátane obstarania technického vybavenia pre údržbu 3.3.3 Revitalizácia Hviezdoslavovho a Bernolákovho námestia s dôrazom na rozšírenie zelene, vodné prvky a prírode blízke riešenia 3.3.4 Opatrenia na ochranu a zlepšenie stavu biotopov a biodiverzity (obnova vegetácie, ochrana cenných lokalít, podpora opeľovačov) 3.3.5 Vytvorenie a postupné dobudovanie mestského parku ako kvalitného oddychového a rekreačného priestoru 3.3.6 Revitalizácia a ekologizácia brehových a priľahlých území vodných plôch a tokov (prírode blízke brehy, výsadby, protierózne opatrenia) 3.3.7 Umiestňovanie drobnej prírody blízkej infraštruktúry (vtáčie búdky, hmyzie hotely, retenčné záhony, dažďové záhrady) v mestských lokalitách

	3.4 Znižovanie emisií, energetická efektívnosť, OZE a inteligentné riešenia	3.4.1 Znižovanie energetickej náročnosti verejných objektov, bytových domov a ďalších objektov (zateplenie, technológie, zmena palivovej základne s využitím OZE) 3.4.2 Podpora zateplovania bytových a rodinných domov vrátane poradenstva a koordinácie s dotačnými schémami 3.4.3 Podpora a realizácia OZE projektov (fotovoltaika na verejných budovách a objektoch v správe mesta; využitie solárnej/vodnej energie podľa možností územia) 3.4.4 Podpora elektromobility a budovanie nabíjacích bodov pre elektromobily, e-bicykle a e-kolobežky v primeraných lokalitách 3.4.5 Modernizácia vozového parku mesta a jeho organizácií smerom k nízkoemisným / bezemisným vozidlám 3.4.6 Zavádzanie inteligentných riešení pre optimalizáciu spotreby energií (energetický manažment, monitoring, automatizácia) 3.4.7 Energetické audity a zavedenie systematického energetického manažmentu pre budovy v správe mesta (vrátane plánov úspor) 3.4.8 Pilotné komunitné energetické riešenia v mestských objektoch (zdieľanie energie, lokálne mikrozdroje – podľa legislatívnych možností)
	3.5 Zvyšovanie environmentálneho povedomia	3.5.1 Informačné aktivity a kampane k separovanému zberu a nakladaniu s BRO (zrozumiteľné pravidlá, zníženie chýb v triedení) 3.5.2 Zvyšovanie povedomia o možnostiach znižovania energetickej náročnosti domácností a využívania energie z OZE 3.5.3 Informačné aktivity k elektromobilite a udržateľnej mobilite v podmienkach malého mesta 3.5.4 Podpora informačných a vzdelávacích programov v ochrane prírody, biodiverzity a znižovania negatívnych dopadov ľudskej činnosti 3.5.5 Edukačné programy pre školy a komunitu (workshopy, dni životného prostredia, súťaže v triedení, praktické ukážky kompostovania) 3.5.6 Zriadenie pravidelného komunikačného kanála k ŽP (rubrika na webe/sociálne siete, „odpadový kalendár“, spätná väzba k výsledkom triedenia).

3.3 Ukazovatele úspešnosti naplňovania stratégie

Pre sledovanie úspešnosti naplňovania stratégie boli k jednotlivým opatreniam stanovené ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu. Tie umožnia zodpovednými útvarom pravidelne vyhodnocovať plnenie cieľov PSHR mesta Námestovo a na základe sledovania vývoja jednotlivých ukazovateľov aktualizovať program.

- **Indikátor výstupu** – vzťahuje sa k aktivitám, konkrétnym projektom. Meria sa vo fyzických, resp. peňažných jednotkách (napr. dĺžka vybudovaných ciest, počet podporených subjektov a pod.)
- **Indikátor výsledku** – vzťahuje sa k priamym a okamžitým účinkom, ktoré projekt, opatrenie prináša. Poskytuje informácie napríklad o kapacite, ploche alebo počte aktivít, projektov.
- **Indikátor dopadu** – vzťahuje sa k následkom realizovaných aktivít, projektov, ktoré prekračujú rámec bezprostredných účinkov na ich subjekty ktoré tieto aktivity, resp. projekty realizovali. Dopad môže mať podobu špecifickú, alebo globálnu. Špecifické dopady sú účinky, ktoré nastanú po uplynutí určitého časového obdobia, avšak priamo súvisia s uskutočnenými aktivitami, zrealizovanými projektami. Globálne dopady sú dlhodobé účinky ovplyvňujúce širšiu skupinu obyvateľov a inštitúcií.

Tabuľka ukazovateľov, výsledkov a dosahov vrátane návrhu merateľných ukazovateľov a zdrojov overenia údajov

Opatrenie	Úroveň	Ukazovatele	Zdroj údajov	Merateľná jednotka
1.1 Dobudovanie a modernizácia dopravného systému mesta so zameraním na bezpečnosť a dostupnosť	Výstup	• Dĺžka novovybudovaných / zrekonštruovaných chodníkov a peších prepojení • Dĺžka opravených / modernizovaných miestnych komunikácií • Plocha nových / zrekonštruovaných parkovacích plôch • Počet modernizovaných autobusových zastávok • Počet modernizovaných svietidiel verejného osvetlenia (LED) • Počet realizovaných bezpečnostných prvkov (priechody, značenie, spomaľovanie) • Dĺžka cyklistických trás a cyklo-prepojení • Počet zrekonštruovaných / vybudovaných lávok a mostov	• Projektová dokumentácia • MsÚ Námestovo • Správa a údržba komunikácií	km; km; m²; počet; počet; počet; km; počet
	Výsledok	• Počet realizovaných dopravných projektov • Počet nových alebo reorganizovaných parkovacích miest • Počet lokalít so zlepšenou pešou dostupnosťou k školám / službám / zastávkam	• MsÚ Námestovo	počet; počet; počet
	Dopad	• Zníženie počtu dopravných nehôd v intraviláne (najmä pri školách a v centre) • Zlepšenie pocitu bezpečnosti a spokojnosti s dopravou	• Polícia SR Prieskum spokojnosti	počet; %
1.2 Podmienky pre podnikanie a pracovné miesta v službách, obchode,	Výstup	• Počet sprístupnených / obnovených priestorov pre malé prevádzky, služby a remeslá	• MsÚ Námestovo Projektová dokumentácia	počet;

Opatrenie	Úroveň	Ukazovatele	Zdroj údajov	Merateľná jednotka
výrobe a udržateľnom cestovnom ruchu		- Plocha pripravených území / objektov pre podnikanie a funkčný mix - Počet marketingových a informačných výstupov mesta a partnerov - Dĺžka a počet tematických trás / okruhov so značením - Počet doplnkových prvkov infraštruktúry pri trasách - Plocha revitalizovaných verejných priestorov pri vode	Partneri CR a podnikatelia (vybrané údaje)	m ² ; počet; km / počet; počet; m ²
	Výsledok	- Počet spoločných projektov mesta a súkromného sektora - Počet sprístupnených / aktualizovaných atraktivít a informačných bodov (vrátane digitálnych)	MsÚ Námestovo	počet; počet
	Dopad	- Zmena počtu prenocovaní (ak je dostupné sledovanie) - Zmena počtu ekonomických subjektov v meste	- Štatistiky CR (ak dostupné) - ŠÚ SR / registre	% ; %
1.3 Digitalizácia služieb mesta a primerané SMART riešenia	Výstup	- Počet verejných Wi-Fi bodov / informačných prvkov - Počet rozšírených / modernizovaných prvkov kamerového systému - Počet elektronických služieb (podania, objednávanie, platby) - Počet modernizovaných komunikačných kanálov mesta (web, rozhlas, krízové info) - Počet zavedených „smart“ prvkov správy (monitoring porúch, dátové prehľady) - Počet opatrení kybernetickej bezpečnosti	- MsÚ Námestovo - Mestská polícia (vybrané údaje) - Poskytovatelia IKT (vybrané údaje)	počet; počet; počet; počet; počet
	Výsledok	- Podiel vybraných agend riešených elektronicky - Počet podaní / používateľov e-služieb	MsÚ Námestovo	%; počet
	Dopad	Zníženie času vybavenia vybraných služieb alebo zvýšenie spokojnosti so službami	- MsÚ Námestovo - Prieskum spokojnosti	%
1.4 Energetická bezpečnosť mesta, zavádzanie inovácií a inteligentných riešení	Výstup	- Počet realizovaných úsporných opatrení v majetku mesta - Inštalovaný výkon OZE na mestských objektoch - Počet budov so zavedeným energetickým monitoringom / manažmentom - Počet nabíjacích bodov pre e-mobilitu	- MsÚ Námestovo - Projektová dokumentácia - Energetické audity (ak sú)	počet; kWp; počet; počet
	Výsledok	Zníženie spotreby energií v budovách mesta	- MsÚ Námestovo - Dodávatelia energií (vybrané údaje)	%; MWh

Opatrenie	Úroveň	Ukazovatele	Zdroj údajov	Merateľná jednotka
1.5 Regionálna, národná a medzinárodná spolupráca		Vyrobená energia z OZE v majetku mesta		
	Dopad	Zníženie energetickej závislosti mesta (podiel OZE na spotrebe mestských objektov)	MsÚ Námestovo	%
	Výstup	- Počet spoločných podujatí a výmenných aktivít - Počet pripravených projektových zámerov / žiadostí v partnerstve	- MsÚ Námestovo - Partnerské subjekty	počet; počet
	Výsledok	Počet realizovaných projektov spolupráce	MsÚ Námestovo	počet
1.6 Kultúrne dedičstvo, pamiatky a kultúrna identita mesta	Dopad	Zvýšenie intenzity spolupráce (proxy: počet aktívnych partnerstiev)	MsÚ Námestovo	% / počet
	Výstup	- Počet obnovených historicky hodnotných objektov a pietnych miest - Počet zdigitalizovaných / evidovaných pamätihodností a sprístupnených informácií - Počet modernizácií objektov (dom smútku, cintorín, kolumbárium)	- MsÚ Námestovo - Odborné inštitúcie (vybrané údaje)	počet; počet; počet
	Výsledok	Plocha obnovených objektov / verejných pietnych priestorov	- MsÚ Námestovo - Projektová dokumentácia	m ²
	Dopad	Nárust účasti / návštevnosti aktivít podporujúcich lokálnu identitu (ak sa sleduje)	- MsÚ Námestovo - Organizátori podujatí	%
1.7 Odolnosť kritickej infraštruktúry a pripravenosť na extrémny počasie	Výstup	- Počet odstránených kritických miest (odvodnenie, priepusty, rizikové úseky) - Počet verejných budov so zvýšenou prevádzkovou odolnosťou - Počet zavedených záložných IT / komunikačných riešení - Počet realizovaných preventívnych opatrení a cvičení pripravenosti	- MsÚ Námestovo - DHZ / krízové riadenie (vybrané údaje)	počet; počet; počet; počet
	Výsledok	Počet krízových udalostí riešených podľa nastavených postupov (ak sa eviduje)	- MsÚ Námestovo - Záznamy o udalostiach	počet
	Dopad	Zníženie škôd alebo incidentov spôsobených extrémami počasia (ak sa eviduje)	- MsÚ Námestovo - Evidencie udalostí	% / počet
	Výstup	- Počet zrekonštruovaných / modernizovaných školských objektov a areálov - Plocha upravených školských areálov (bezpečnosť, zeleň, hospodárenie s dažďovou vodou) - Počet podporených mimoškolských aktivít (zázemie, vybavenie)	- MsÚ Námestovo - Školy / CVČ - Projektová dokumentácia	počet; m ² ; počet

Opatrenie	Úroveň	Ukazovatele	Zdroj údajov	Merateľná jednotka
	Výsledok	Kapacita zariadení (MŠ / ZŠ) po úpravách (ak relevantné)	- Školy - MsÚ Námestovo	počet miest
	Dopad	Zvýšenie spokojnosti rodičov a žiakov so školským prostredím	- Prieskum spokojnosti - Školy / MsÚ Námestovo	%
2.2 Kvalitné vzdelávanie, inovácie a celoživotné učenie	Výstup	- Počet modernizovaných odborných učební a vybavenia - Počet programov celoživotného vzdelávania pre verejnosť	- Školy - MsÚ Námestovo - Partneri	počet; počet
	Výsledok	Počet účastníkov celoživotného vzdelávania	Poskytovatelia vzdelávania	počet
	Dopad	Zvýšenie zručností (proxy: počet absolvovaní / ukončení programov)	Poskytovatelia vzdelávania	% / počet
2.3 Komunitné sociálne a zdravotné služby a prístupnosť	Výstup	- Počet rozšírených / modernizovaných kapacít sociálnych služieb - Počet vytvorených / obnovených priestorov pre komunitné služby - Počet debarierizovaných verejných budov a verejných priestranstiev	- MsÚ Námestovo - Poskytovatelia sociálnych služieb - Zdravotnícke zariadenia Tretí sektor	počet; počet; počet
	Výsledok	- Počet prijímateľov sociálnych služieb - Kapacita podporených zariadení (sociálne / zdravotné)	- Poskytovatelia služieb - MsÚ Námestovo	počet; počet miest
	Dopad	Zlepšenie dostupnosti služieb (proxy: využívanie služieb, účasť na programoch)	- MsÚ Námestovo - Poskytovatelia služieb	%
2.4 Zamestnanosť znevýhodnených skupín	Výstup	Počet podporených aktivít / chránených pracovísk / projektov sociálneho zamestnávania	- MsÚ Námestovo - Partneri - ÚPSVaR (vybrané údaje)	počet
	Výsledok	Počet osôb zo znevýhodnených skupín zapojených do podpory	- MsÚ Námestovo - ÚPSVaR	počet
	Dopad	Zníženie počtu znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie (ak dostupné)	ÚPSVaR	%
2.5 Bývanie a obnova bytového fondu	Výstup	- Počet projektov prípravy územia pre bývanie (JPÚ/KPÚ, infraštruktúra) - Dĺžka vybudovanej technickej infraštruktúry v lokalitách bývania	- MsÚ Námestovo - Projektová dokumentácia	počet; km
	Výsledok	Počet vydaných stavebných povolení (IBV/BV)	MsÚ Námestovo	počet
	Dopad	Prírastok bytov a domov (kolaudácie)	MsÚ Námestovo	% / počet
2.6 Kultúra, šport, voľný čas a komunitný život	Výstup	- Počet vybudovaných / obnovených ihrísk, športovísk a oddychových zón - Plocha modernizovaných verejných priestorov pre kultúru a komunitu	- MsÚ Námestovo - Organizátori a spolky - DHZ	počet; m²; km;

Opatrenie	Úroveň	Ukazovatele	Zdroj údajov	Merateľná jednotka
		- Dĺžka upravených tratí / okruhov (beh, zimné aktivity, rekreačné trasy) - Počet podporených spolkov / DHZ (vybavenie)		počet
	Výsledok	Počet zrealizovaných kultúrnych a športových podujatí	- MsÚ Námestovo - Organizátori	počet
	Dopad	Nárast účasti obyvateľov na komunitných aktivitách (proxy: návštevnosť)	- Organizátori - MsÚ Námestovo	%
3.1 Separovaný zber, technológie a postupy, odstránenie environmentálnych záťaží a nelegálnych skládok	Výstup	- Zhodnotenie / rozšírenie zberného dvora (kapacity, logistika) - Počet obstaraných zberných nádob a kusov komunálnej techniky - Počet optimalizovaných zberných miest - Počet odstránených nelegálnych skládok - Rozšírenie opatrení pre BRO (zber a spracovanie) - Zavedenie reuse systému / zber vybraných prúdov	- MsÚ Námestovo - Technické služby - OZV / OÚ ŽP (vybrané údaje)	m ² / počet; počet; počet; počet; počet
	Výsledok	- Množstvo vytriedených zložiek komunálneho odpadu - Množstvo zmesového komunálneho odpadu	- MsÚ Námestovo - Technické služby - OZV	t; t
	Dopad	Zvýšenie miery triedenia (podiel separovaného zberu)	- MsÚ Námestovo - OZV	%
3.2 Protipovodňová ochrana, modernizácia zásobovania vodou a nakladania s odpadovou vodou	Výstup	- Dĺžka zmodernizovanej / vybudovanej vodovodnej siete - Dĺžka zmodernizovanej / vybudovanej splaškovej kanalizácie - Dĺžka zmodernizovanej / vybudovanej dažďovej kanalizácie a počet prvkov zadržiavania vôd - Počet protipovodňových opatrení na tokoch a kritických úsekoch	- MsÚ Námestovo - Prevádzkovateľ vodovodu/kanalizácie - OVS, a.s. (vybrané údaje) - Projektová dokumentácia	km; km; km / počet; počet
	Výsledok	- Počet obyvateľov napojených na verejný vodovod / kanalizáciu - Počet lokalít so zníženým povodňovým rizikom	- MsÚ Námestovo - Prevádzkovateľ - OVS, a.s. (vybrané údaje)	počet; počet
	Dopad	Zníženie škôd alebo počtu incidentov pri prílavových dažďoch / povodniach (ak sa eviduje)	- MsÚ Námestovo - Evidencie udalostí	% / počet
3.3 Verejné priestranstvá, parky, biodiverzita, zelená a modrá infraštruktúra	Výstup	- Počet revitalizovaných verejných priestranstiev (námestia, parky, sídliská) - Plocha obnovennej verejnej zelene - Počet adaptačných opatrení na zmenu klímy (dažďové záhrady, retenčné prvky, výsadby, tieň)	- MsÚ Námestovo - Projektová dokumentácia - Správa verejnej zelene	počet; m ² ; počet;

Opatrenie	Úroveň	Ukazovatele	Zdroj údajov	Merateľná jednotka
		- Plocha vybudovaného / dobudovaného mestského parku - Počet opatrení na podporu biodiverzity (biotopy, brehy, opelovače)		m ² ; počet
	Výsledok	Plocha prvkov zelenej a modrej infraštruktúry	- MsÚ Námestovo - Projektová dokumentácia	m ²
	Dopad	Zlepšenie klimatekovej odolnosti a kvality verejných priestranstiev (proxy: plocha/počet opatrení)	MsÚ Námestovo	%
3.4 Znižovanie emisií, energetická efektívnosť, OZE a inteligentné riešenia	Výstup	- Plocha zateplených / obnovených verejných budov a bytových domov - Počet inštalácií OZE na verejných budovách - Počet nabíjajúcich bodov pre e-mobilitu - Počet budov zapojených do energetického manažmentu - Počet nízkoemisných / bezemisných vozidiel v správe mesta	- MsÚ Námestovo - Projektová dokumentácia	m ² ; počet; počet; počet; počet
	Výsledok	- Zníženie spotreby energie v budovách mesta - Vyrobená energia z OZE (mestské objekty)	- MsÚ Námestovo - Dodávateľia energií (vybrané údaje)	%; MWh
	Dopad	Zníženie emisií z prevádzky mestských budov a služieb (proxy)	MsÚ Námestovo	%
3.5 Zvyšovanie environmentálneho povedomia	Výstup	- Počet informačných kampaní/aktivít (separácia, BRO, úspory energie, udržateľná mobilita) - Počet edukačných aktivít pre školy a komunitu - Zavedenie pravidelného komunikačného kanála k ŽP (odpadový kalendár, rubrika)	- MsÚ Námestovo - Školy - OZV / partneri	počet; počet; áno/nie
	Výsledok	Počet účastníkov / škôl / organizácií zapojených do aktivít	- MsÚ Námestovo - Školy - Organizátori	počet
	Dopad	Zvýšenie miery triedenia / zníženie chýb v triedení (proxy)	- MsÚ Námestovo - OZV	%

4. REALIZAČNÁ ČASŤ PHSR NÁMESTOVO 2026+

Realizačná časť PHSR mesta Námestovo je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia jeho implementácie, systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR, ako aj vecný a časový harmonogram realizácie prostredníctvom akčných plánov a merateľných ukazovateľov.

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Podstatná časť zodpovednosti za prípravu, implementáciu, monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu PHSR prislúcha Mestskému úradu Námestovo, jeho pracovníkom, poslancom a členom komisií Mestského zastupiteľstva mesta Námestovo.

Garant PHSR – zodpovedný za koordináciu implementácie PHSR a akčného plánu, hodnotenie a aktualizáciu rozvojových politík (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej). Podporuje vznik projektových tímov na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít. Spoločne s koordinátorom PHSR pripravuje a zavádza procesy nevyhnutné na realizáciu, monitorovanie a vyhodnocovanie PHSR a akčného plánu.

Zodpovedný: primátor mesta Námestovo

Odborný garant rozvojových politík/prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej a environmentálnej) – zodpovedný za monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov rozvojových politík a ich aktualizáciu. Úzko spolupracuje s koordinátorom PHSR pri aktualizácii akčného plánu, zabezpečuje kontrolu súladu aktivít akčného plánu s prioritami a strategickým cieľom PHSR.

Zodpovedný: komisie Mestského zastupiteľstva mesta Námestovo

Koordinátor PHSR – na pokyn garanta PHSR vedie a kontroluje proces realizácie, monitorovania a hodnotenia PHSR a akčného plánu. Dbá na dodržiavanie termínov plnenia PHSR, pripravuje štruktúru a obsah monitorovacích a hodnotiacich správ. Pripravuje stretnutia odborných pracovných skupín/komisií, koordinuje aktualizáciu akčného plánu. Zabezpečuje aktivity komunikačnej stratégie realizácie PHSR.

Zodpovedný: určené organizačné oddelenie Mestského úradu Námestovo

4.2 Systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR

Monitorovanie, hodnotenie a následná aktualizácia PHSR sú kľúčovou súčasťou jeho realizácie. Umožňujú identifikovať a vyhodnotiť stupeň napĺňania cieľov prostredníctvom realizácie opatrení a aktivít (projektov). Na základe pravidelne vyhodnocovaných ukazovateľov „úspešnosti“ napĺňania stratégie riadiaci tím v prípade potreby uskutočňuje jej aktualizáciu. Zároveň sa každoročne aktualizuje akčný plán PHSR vo väzbe na programový rozpočet mesta.

1. Monitorovanie plnenia akčného plánu

- **Popis:** samospráva raz ročne získa a spracuje pripomienky úradu, pracovných skupín, poslancov a verejnosti. Monitorovanie predstavuje pravidelné sledovanie ukazovateľov akčného plánu. Výsledkom je monitorovacia správa akčného plánu.
- **Termín vykonania:** k 30.6. príslušného roka
- **Zodpovednosť:** koordinátor PHSR + odborné pracovné skupiny
- **Zdroje informácií a údajov:** odbory mestského úradu
- **Výstup:** monitorovacia správa (Formulár R4 – Monitorovacia správa)
- **Postup:** pracovníci organizačného odboru získajú informácie a údaje od príslušných odborov mestského úradu, ktoré zapracujú do návrhu monitorovacej správy. Následne prebehne prerokovanie výsledkov monitorovania akčného plánu v rámci odborných pracovných skupín/komisií zriadených pre účely spracovania a realizácie PHSR. Výstupy z prerokovania monitorovacej správy na odborných pracovných skupinách budú následne pracovníkmi organizačného odboru zapracované do aktualizácie akčného plánu pre nasledujúci rok.

2. Hodnotenie plnenia strategického plánu PHSR

- **Popis:** samospráva vyhodnotí dosiahnuté výsledky a dosahy realizovaných opatrení k 31.12. predchádzajúceho roka. Hodnotenie strategického plánu je činnosť, ktorá na základe monitorovania pomenováva vplyvy jednotlivých častí strategického plánu pre rozvoj územia a jeho ľudí.
- **Termín vykonania:** k 31.3. príslušného roka za predchádzajúci rok (t.j. k 31.12.)

- **Zodpovednosť:** Koordinátor PHSR
- **Zdroje informácií a údajov:** monitorovacia správa akčného plánu
- **Výstup:** Hodnotiaca správa plnenia strategického plánu PHSR s návrhmi na aktualizáciu stratégie (v prípade potreby)
- **Postup:** na základe výsledkov monitoringu akčného plánu organizačný odbor každoročne k 31.3. vypracuje hodnotiacu správu za predchádzajúci rok. Následne je táto správa prerokovaná na zasadnutí mestského zastupiteľstva. Prerokovaná a schválená hodnotiaca správa sa každoročne k 31.5. zasiela VÚC Žilina.

3. Aktualizácia PHSR

- **Popis:** samospráva na základe podkladov z monitorovacích a hodnotiacich správ uskutoční aktualizáciu PHSR v intervale 3 – 4 roky. Aktualizácia sa uskutoční na základe zozbieraných podnetov a požiadaviek odborov mestského úradu, odborných pracovných skupín, poslancov, občanov a socioekonomických partnerov. Verejnosť bude informovaná prostredníctvom web stránky a miestnych periodík.
- **Zodpovednosť:** Koordinátor PHSR a odborné pracovné skupiny.

Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnôt PHSR na programové obdobie 2026+		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2029	podľa rozhodnutia mesta/koordinátora PHSR a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	-	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť v hodnotiacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Tematické hodnotenie časti PHSR	-	pri značnom odklone od stanovených cieľov
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	-	pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	-	na základe rozhodnutia primátora, kontrolného orgánu mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu a pod.
Hodnotenie plnenia strategického plánu PHSR	k 31.3.2027	Pravidelné ročné hodnotenie. Každoročne k 31.3. za predchádzajúci kalendárny rok (k 31.12.). Hodnotiaca správa je zasielaná do 31.5. na VÚC Žilina
Monitorovanie akčného plánu	k 30.6.2027	Pravidelné plánované monitorovanie

Komunikačná stratégia PHSR

Komunikačná stratégia je zameraná na internú aj externú komunikáciu a na získavanie zainteresovaných skupín pre realizáciu PHSR. Cieľové skupiny komunikačnej stratégie:

- obyvatelia mesta,
- poslanci Mestského zastupiteľstva mesta Námestovo,
- zamestnanci Mestského úradu Námestovo a organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta,
- socioekonomickí partneri,
- odborné pracovné skupiny/komisie,
- zástupcovia súkromného a neziskového sektora.

Základným princípom komunikačnej stratégie je pravidelné a komplexné poskytovanie informácií cieľovým skupinám o realizácii, monitorovaní, hodnotení a aktualizácii PHSR. Medzi základné komunikačné nástroje mesta patria najmä:

- webové sídlo mesta Námestovo,
- úradná tabuľa,
- miestny rozhlas,
- miestne periodiká a informačné materiály,

- rokovania Mestského zastupiteľstva mesta Námestovo,
- komunikačné kanály mesta (podľa aktuálne využívaných nástrojov samosprávy).

4.3 Akčné plány PHSR

Realizácia PHSR mesta Námestovo sa zabezpečuje prostredníctvom akčných plánov, ktoré predstavujú základný realizačný nástroj stratégie. Akčný plán konkretizuje strategický plán do podoby vecne, časovo a organizačne definovaných aktivít a projektov, pričom vytvára priamu väzbu medzi strategickými cieľmi PHSR, opatreniami a projektovými aktivitami na jednej strane a programovým rozpočtom mesta na strane druhej.

Akčný plán má spravidla ročný (resp. viacročný) horizont, pričom sa každoročne aktualizuje podľa:

- reálnych investičných možností mesta,
- pripravenosti projektov (projektová dokumentácia, povoľovacie procesy, majetkovo-právne vzťahy),
- dostupnosti externých zdrojov financovania (EŠIF/Program Slovensko, štátne dotácie, VÚC, Envirofond, Plán obnovy a odolnosti SR a pod.),
- aktuálnych potrieb obyvateľov a rozvojových priorít územia.

Obsah akčného plánu

Akčný plán PHSR mesta Námestovo obsahuje najmä:

- nadväznosť na rozvojové politiky a opatrenia PHSR,
- zoznam projektových aktivít (projektov),
- určenie gestora (zodpovedného oddelenia/organizácie),
- harmonogram realizácie (časové obdobie),
- predbežný rozpočet a zdroje financovania,
- merateľné ukazovatele výstupov, výsledkov a dopadov,
- stav pripravenosti projektu a identifikáciu rizík realizácie.

Aktualizácia akčného plánu

Akčný plán sa aktualizuje každoročne na základe monitorovania a hodnotenia, a to najmä z dôvodu:

- zmeny podmienok financovania,
- posunu v projektovej pripravenosti,
- zmeny cien a rozpočtových možností,
- identifikácie nových potrieb alebo mimoriadnych udalostí (napr. extrémny počasie, havarijné stavy infraštruktúry a pod.).

Aktualizácia akčného plánu sa prerokúva v odborných pracovných skupinách/komisiách a následne v Mestskom zastupiteľstve mesta Námestovo, aby bola zabezpečená:

- vecná správnosť,
- transparentnosť,
- súlad s dlhodobou stratégiou PHSR.

4.4 Riziká realizácie PHSR a opatrenia na ich manažment

Realizácia PHSR mesta Námestovo je viazaná na viacero interných aj externých faktorov. Systematické riadenie rizík je dôležité najmä z dôvodu zachovania kontinuity implementácie, včasného plnenia akčného plánu a efektívneho čerpania externých zdrojov. Identifikované riziká a návrh opatrení na ich minimalizáciu sú nasledovné:

a) Finančné riziká

Riziká:	Opatrenia:
• nedostatok vlastných zdrojov na spolufinancovanie projektov, • rast cien stavebných prác a materiálov (inflačné tlaky), • časové posuny výziev a zmeny pravidiel financovania, • výpadky príjmov mesta (daňové príjmy, podielové dane).	• viaczdrojové financovanie projektov (kombinácia rozpočtu mesta, dotácií, fondov EÚ), • prioritizácia projektov podľa pripravenosti a dopadu, • tvorba projektového zásobníka a etapizácia investícií, • priebežná aktualizácia rozpočtových rámcov akčných plánov, • zohľadňovanie rezerv a indexácie cien v rozpočtoch projektov.

b) Projektová pripravenosť a povoľovacie procesy

Riziká:	Opatrenia:
• nedostatočná projektová dokumentácia alebo neukončené povoľovacie konania, • nevysporiadané majetkovo-právne vzťahy, • časové sklzy v príprave verejných obstarávaní.	• systematická príprava projektovej dokumentácie (DSP/DRS, rozpočty, inžiniering), • majetkovo-právne riešenie lokalít v predstihu (pozemky, vecné bremená), • harmonogram prípravy projektov naviazaný na plán výziev, • interná kontrola pripravenosti projektov pred zaradením do akčného plánu.

c) Kapacitné a personálne riziká

Riziká:	Opatrenia:
• nedostatočné personálne kapacity na projektové riadenie a administráciu, • vysoká administratívna náročnosť projektov a reporting, • fluktuácia zamestnancov alebo nedostatok špecializovaných pozícií.	• jasné určenie gestorov projektov (oddelenia MsÚ, mestské organizácie), • vytváranie projektových tímov podľa tém (investície, sociálna oblasť, ŽP), • priebežné vzdelávanie zamestnancov v oblasti projektového riadenia a VO, • využívanie externých odborných kapacít (procesy VO, žiadosti o NFP, kontrola).

d) Riziká verejného obstarávania a realizácie stavieb

Riziká:	Opatrenia:
• neúspešné alebo napadnuté verejné obstarávanie, • nízka konkurencia dodávateľov v regióne, • nedodržanie termínov a kvality realizácie, • zmeny v rozsahu prác a dodatky k zmluvám.	• dôsledná príprava súťažných podkladov a projektových rozpočtov, • priebežné konzultácie s trhom pri príprave zákaziek (v medziach legislatívy), • nastavenie kontrolných mechanizmov (stavebný dozor, autorský dozor), • zmluvné zabezpečenie termínov, sankcií a kvalitatívnych štandardov.

4.5 Udržateľnosť realizácie PHSR

Udržateľnosť PHSR mesta Námestovo je zabezpečená najmä:

- väzbou na programový rozpočet mesta a každoročnou aktualizáciou akčného plánu,
- merateľným systémom ukazovateľov výstupov, výsledkov a dopadov,
- inštitucionálnym zabezpečením (garant, koordinátor, komisie/pracovné skupiny),
- dôrazom na prevádzkovú udržateľnosť investícií (budúce náklady na údržbu a prevádzku),
- využívaním externých zdrojov a rozvojom partnerskej spolupráce.

Zároveň platí, že pri každom významnom investičnom projekte bude mesto posudzovať aj jeho dlhodobú prevádzku a dopady na rozpočet mesta (energetická náročnosť, personálne zabezpečenie, servis a obnova).

5. FINANČNÁ ČASŤ

Financovanie PHSR mesta Námestovo je zabezpečované kombináciou vlastných a externých zdrojov. Vlastné zdroje tvoria najmä príjmy rozpočtu mesta a jeho organizácií. Externé zdroje predstavujú doplnkové a rozvojové financovanie, ktoré umožňuje realizovať investične náročné projekty a urýchliť napĺňanie strategických cieľov.

Medzi hlavné zdroje financovania patria:

- rozpočet mesta Námestovo (bežné a kapitálové výdavky),
- dotácie zo štátneho rozpočtu SR (rezortné schémy, výzvy ministerstiev),
- Program Slovensko (EÚ fondy) a ďalšie zdroje EÚ,
- Žilinský samosprávny kraj (VÚC) – dotačné mechanizmy a regionálne programy,
- Environmentálny fond (projekty ŽP, voda, odpady, energetika),
- Plán obnovy a odolnosti SR (energetika, verejné budovy, mobilita a pod.),
- verejno-súkromné partnerstvá a spolupráca so súkromným sektorom,
- grantové schémy a nadácie (komunitné, kultúrne, športové projekty).

Financovanie opatrení, resp. aktivít a projektov obsiahnutých v strategickom dokumente bude viaczdrojové. Prioritou mesta je získať na ich realizáciu hlavne externé zdroje: fondy politiky súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 – 2027, Plán obnovy a ostatné dotačné a grantové programy. Základné financovanie sa opiera o rozpočet mesta, ktorý však nie je schopný financovať investične náročné projekty.

5.1 Hlavné externé zdroje financovania projektových aktivít

Operačný program Slovensko 2021 – 2027

Celková alokácia Programu Slovensko na programové obdobie 2021 - 2027 činí 12,59 mld. eur, ktorá je v programe rozdelená v rámci piatich cieľov politik a ich jednotlivých priorít. Najväčšia alokácia presahujúca 2 mld. eur je pridelená na prioritu Dopava (2,18 mld. eur) a prioritu Životné prostredie (2,12 mld. eur).

- v rámci cieľa 1 „Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa“ - vďaka presadzovaniu inovatívnej a inteligentnej transformácie hospodárstva a regionálnej prepojenosti IKT, prostredníctvom investícií na rozvoj vedy, výskumu, budovanie inteligentných miest a regiónov, digitálne riešenia pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy, rozvoj malého a stredného podnikania, rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie a zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti:
 - 1P1: Veda, výskum a inovácie: 1 778 050 000 €
 - 1P2: Digitálna pripojiteľnosť: 112 100 000 €
- v rámci cieľa 2 „Zeleňšia, nízkouhlíková Európa“ - prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility, prostredníctvom investícií na zlepšenie energetickej efektívnosti, OZE, dostupnosť pitnej vody a dobudovanie kanalizácie, zlepšenie odpadového hospodárstva, podporu mestskej mobility vr. cyklodopravy, ochranu prírody;
 - 2P1: Energetická efektívnosť a dekarbonizácia: 1 306 549 999 €
 - 2P2: Životné prostredie: 2 030 497 280 €
 - 2P3: Udržateľná mestská mobilita: 890 600 000 €
- v rámci cieľa 3 „Prepojenejšia Európa“ - vďaka posilneniu mobility, prostredníctvom investícií na dobudovanie diaľnic a rýchlostných ciest, modernizáciu železníc, vodnej infraštruktúry a zlepšenie regionálnej dostupnosti;
 - 3P1: Doprava: 1 999 903 170 €
- v rámci cieľa 4 „Sociálnejšia Európa“ - sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa implementujúca Európsky pilier sociálnych práv, prostredníctvom investícií na podporu vzdelávania, zdravotníctva, trhu práce, sociálnych služieb;

- 4P1: Adaptabilný a prístupný trh práce: 527 471 548 €
 - 4P2: Kvalitné inkluzívne vzdelávanie: 623 293 550 €
 - 4P3: Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu: 241 606 000 €
 - 4P4: Záruka pre mladých: 283 969 292 €
 - 4P5: Aktívne začlenenie a dostupné služby: 1 169 957 946 €
 - 4P6: Aktívne začlenenie rómskych komunít: 269 000 000 €
 - 4P7: Sociálne inovácie a experimenty: 68 153 000 €
 - 4P8: Potravinová a materiálna deprivácia: 68 153 000 €
- v rámci cieľa 5 „Európa bližšie k občanom“ - vďaka podpore udržateľného a integrovaného rozvoja všetkých typov území a miestnych iniciatív, prostredníctvom investícií na podporu udržateľného cestovného ruchu, regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity, zveladenie kultúrneho dedičstva.
 - 5P1: Moderné regióny: 403 637 715 €

Program cezhraničnej spolupráce Interreg 2021 – 2027 Poľsko – Slovensko

Programová oblasť sa rozprestiera na oboch stranách Karpát. Horské oblasti predstavujú jedinečné bohatstvo pohraničia. Niekedy však obyvateľom pohraničia a turistom sťažujú rýchle a pohodlné cestovanie. Rozloha programovej oblasti je viac ako 39 tisíc km², z čoho sa takmer 60 % nachádza na poľskej strane. Na Slovensku programová oblasť zahŕňa – Žilinský samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj a okres Spišská Nová Ves v Košickom samosprávnom kraji. V roku 2018 dosiahol počet obyvateľov programovej oblasti takmer 5,2 milióna, z ktorých približne 70 % žilo na poľskej strane. V programovom období 2021 - 2027 bude riadiacim orgánom programu Ministerstvo fondov a regionálnej politiky Poľskej republiky. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (MIRRI SR) bude Národným orgánom. Celková alokácia EÚ na program bez financií na technickú pomoc činí 120 828 471 eur. Miera spolufinancovania bude 80 %.

Program sa sústreďí na štyri najdôležitejšie témy pre spoluprácu:

1. životné prostredie a prispôsobenie zmene klímy,
2. kultúrne a prírodné dedičstvo, udržateľný cestovný ruch,
3. cezhraničná mobilita,
4. spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia.

Priorita	Špecifický cieľ	Vybrané typy aktivít
K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničia Alokácia: 24 830 251,00 €	Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy	1. zmiernenie negatívnych následkov zmeny klímy v cezhraničnom meradle vrátane živelných pohrôm, 2. zlepšenie spolupráce v oblasti krízového riadenia vrátane výmeny skúseností/spoločných školení záchranných zložiek/štandardizácie vybavenia záchranných zložiek na území pohraničia, 3. analýzy a stratégie zamerané na vypracovanie akčných plánov a pilotné riešenia, ktorých cieľom je predchádzať negatívnym následkom zmeny klímy v cezhraničnom meradle, najmä v podobe živelných pohrôm, 4. edukačno-propagačné aktivity zvyšujúce povedomie obyvateľov o aktivitách v oblasti adaptačných a mitigačných opatrení voči zmene klímy, ktoré sa budú realizovať výlučne ako doplnkové aktivity pre prvé tri typy aktivít.
	Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach a zníženie všetkých foriem znečistenia	1. ochrana a zlepšenie stavu území vzácných z prírodného hľadiska, 2. predchádzanie šíreniu a výskytu inváznych druhov, 3. analýzy, stratégie, pilotné riešenia v rámci spracovania akčných plánov na ochranu alebo tvorenie foriem ochrany prírody a zachovanie cezhraničných ekologických koridorov, 4. edukačno-informačné aktivity zamerané na zvýšenie verejného povedomia o biodiverzite (len ako doplnenie prvých troch typov aktivít).
Prepojenejšie pohraničia Alokácia: 23 005 741,00 €	Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility	1. zlepšenie kvality cestnej infraštruktúry cezhraničného charakteru so zohľadnením aspektov udržateľnej dopravy, 2. zlepšenie dostupnosti atraktivít cestovného ruchu s cezhraničným významom zavedením verejnej dopravy a/alebo ekologických dopravných prostriedkov.

Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie Alokácia: 62 649 562,00 €	Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie	1. podpora rozvoja cezhraničných konkurencieschopných/inovatívnych / integrovaných produktov/služieb/ponúk cestovného ruchu s cieľom zvýšiť úlohu kultúry a cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji a sociálnom začlenení, 2. zachovanie, sprístupnenie a propagácia hmotného a nehmotného kultúrneho a prírodného dedičstva s cezhraničným významom, 3. tvorba systémov informácie a propagácie cestovného ruchu popularizujúcich PO ako atraktívnu destináciu cestovného ruchu, 4. tvorba ľudského kapitálu a zlepšovanie informovanosti predovšetkým propagáciou riešení z oblasti udržateľného cestovného ruchu a požiadaviek Európskej zelenej dohody (vrátane Nového európskeho Bauhausu) a digitálnych zručností.
Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia Alokácia: 62 649 562,00 €	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú oprávnené riadiť osobitné územie, ako aj zainteresovaných strán	1. budovanie inštitucionálnych kapacít verejných inštitúcií, 2. posilňovanie spolupráce a kapacít inštitúcií ponúkajúcich služby v pohraničí, 3. cezhraničné analýzy, stratégie a akčné plány.
	Budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“	1. podpora spolupráce pre budovanie cezhraničných partnerstiev, 2. podpora miestnych cezhraničných iniciatív vyvíjaných pre zlepšenie kvality života v pohraničí, 3. posilňovanie cezhraničnej integrácie a budovanie spoločnej identity obyvateľov pohraničia, 4. výmena dobrej praxe, propagácia spolupráce zameranej na spoločné riešenia v oblasti životného prostredia a nízkouhlíkového hospodárstva, 5. zvyšovanie povedomia a propagácia proekologického správania obyvateľov pohraničia.

Program cezhraničnej spolupráce Interreg 2021 – 2027 Slovensko – Česko

Programovou oblasťou sú na Slovensku regióny NUTS III Trnavský samosprávny kraj, Trenčiansky samosprávny kraj a Žilinský samosprávny kraj, v Českej republike Juhomoravský kraj, Zlínsky kraj a Moravskosliezsky kraj. V programovom období 2021 - 2027 bude program riadiť Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (MIRRI SR), ktoré pôsobí ako riadiaci orgán a Spoločný technický sekretariát v úzkej spolupráci so zástupcami oboch členských štátov. Celková alokácia EÚ na program (bez financií na technickú pomoc) činí 79 741 680 eur. Miera spolufinancovania bude 80 %.

Kľúčové problémy, na ktoré sa program zameria, sú:

- Životné prostredie o manažment katastrof
 - prispôsobenie ekosystémov na klimatické zmeny
 - zachovanie a obnova biodiverzity
 - znižovanie znečistenia
- Vzdelávanie
 - výmena vedomostí, skúseností, odborných poznatkov a dobrej praxe medzi vzdelávacími inštitúciami na všetkých stupňoch vzdelávania od predprimárneho až po vysoké školstvo
- Kultúra a cestovný ruch
 - zachovanie a obnova kultúrneho a prírodného dedičstva
 - produkty cestovného ruchu a ich propagácia
- Inštitucionálna spolupráca
 - spolupráca verejnej správy a spolupracujúcich subjektov na oboch stranách prihraničného územia
- Miestne iniciatívy – Fond malých projektov
 - vytváranie nových a upevňovanie existujúcich partnerstiev, sietí a cezhraničných štruktúr vrátane činností zameraných na voľnočasové a záujmové aktivity

Tabuľka: Priority a špecifické ciele programu cezhraničnej spolupráce Interreg 2021 - 2027 Slovensko – Česko

Priorita	Špecifický cieľ	Vybrané typy aktivít
Životné prostredie Alokácia: 19 935 420,00 €	Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy	1. Zber a výmena dát, informácií a skúseností 2. Realizácia spoločných stratégií a akčných plánov 3. Zvyšovanie povedomia o zmierňovaní a prispôbovaní sa zmene klímy
	Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach a zníženie všetkých foriem znečistenia	1. Zber a výmena dát, informácií a skúseností 2. Realizácia spoločných stratégií a akčných plánov 3. Osvetové aktivity o potrebe zachovania biodiverzity
Vzdelávanie Alokácia: 7 176 751,00 €	Zlepšenie rovného prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu	1. Výmena vedomostí, skúseností, odborných poznatkov a dobrej praxe medzi vzdelávacími inštitúciami na všetkých stupňoch vzdelávania od predprimárneho až po vysoké školstvo
Kultúra a cestovný ruch Alokácia: 43 060 507,00 €	Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie	1. Zachovanie a obnova kultúrneho a prírodného dedičstva 2. Spolupráca a výmena skúseností pri vytváraní a propagácii komplexných produktov cestovného ruchu
Inštitucionálna spolupráca Alokácia: 4 784 501,00 €	Zvyšovanie efektivity verejnej správy podporou právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s ohľadom na riešenie právnych a iných prekážok v pohraničných regiónoch	1. Spolupráca verejnej správy a spolupracujúcich subjektov na oboch stranách pohraničného územia
Miestne iniciatívy Alokácia: 4 784 501,00 €	Budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“	1. Vytváranie nových a upevňovanie existujúcich partnerstiev, sietí a cezhraničných štruktúr vrátane činností zameraných na voľnočasové a záujmové aktivity

Plán obnovy

Plán obnovy je spoločnou reakciou krajín EÚ na silný pokles ekonomiky v dôsledku pandémie COVID - 19. Jeho hlavným cieľom je podporiť reformy a investície, ktoré Slovensku umožnia začať opäť dobiehať životnú úroveň priemeru EÚ. Plán obnovy je postavený na nasledujúcich piatich oblastiach:

1. Zelená ekonomika (obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra; obnova budov; udržateľná doprava; dekarbonizácia priemyslu; adaptácia na zmenu klímy)
2. Vzdelávanie (dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch; vzdelávanie pre 21. storočie; zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl)
3. Veda, výskum, inovácia (efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania výskumu, vývoja, inovácie a digitálnej ekonomiky; lákanie a udržanie talentov)
4. Zdravie (moderná a dostupná zdravotnícka starostlivosť; humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie; dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť)
5. Efektívna verejná správa a digitalizácia (zlepšenie podnikateľského prostredia; reforma justície; boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva; zdravé verejné financie; digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika)

OBLASŤ	KOMPONENT / INVESTÍCIA	PLÁNOVANÁ ALOKÁCIA
ZELENÁ EKONOMIKA	Komponent: Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra Podporované investície: • Investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE • Investície do modernizácie existujúcich zdrojov elektriny z OZE	232 mil. eur

OBLASŤ	KOMPONENT / INVESTÍCIA	PLÁNOVANÁ ALOKÁCIA
	Investície do zvyšovania flexibility energetických sústav pre vyššiu integráciu OZE	
	Komponent: Obnova budov Podporované investície: - Zlepšenie energetickej hospodárnosti rodinných domov - Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov	741 mil. eur
	Komponent: Udržateľná doprava Podporované investície: - Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy - Podpora ekologickej osobnej dopravy - Rozvoj intermodálnej nákladnej dopravy - Podpora budovania infraštruktúry pre alternatívne pohony	801 mil. eur
	Komponent: Dekarbonizácia priemyslu Podporované investície: - Dekarbonizácia priemyslu - Zabezpečenie fungovania procesov Slovenskej inšpekcie životného prostredia naviazaných na dekarbonizáciu	368 mil. eur
	Komponent: Adaptácia na zmenu klímy Podporované investície: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity	159 mil. eur
VZDELÁVANIE	Komponent: Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch Podporované investície: Debarierizácia školských budov na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému	210 mil. eur
	Komponent: Vzdelávanie pre 21. storočie Podporované investície: - Investície do digitalizácie v školách - Dobudovanie školskej infraštruktúry	469 mil. eur
	Komponent: Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl Podporované investície: Investičná podpora pri strategickom rozvoji vysokých škôl	213 mil. eur
VEDA, VÝSKUM, INOVÁCIE	Komponent: Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania výskumu, vývoja, inovácií a digitálnej ekonomiky Podporované investície: - Podpora medzinárodnej spolupráce a zapájania sa do projektov Horizont Európa a Európsky inovačný a technologický inštitút - Podpora spolupráce firiem, akademického sektora a organizácií výskumu a vývoja - Excelentná veda - Výskum a inovácie pre dekarbonizáciu ekonomiky - Výskum a inovácie pre digitalizáciu ekonomiky - Finančné nástroje na podporu inovácií - IT podpora jednotného grantového systému výskumu a vývoja	633 mil. eur
	Komponent: Lákanie a udržanie talentov Podporované investície: - Podporné nástroje a asistencie pre návratcov, vysokoškolských zamestnancov z tretích krajín a ich rodinných príslušníkov a zahraničných vysokoškolských študentov študujúcich na Slovensku - Posilnenie vzťahov s diasporou, podpora Slovak Global Network a ďalších iniciatív - Štipendiá pre talentovaných domácich a zahraničných študentov - Podpora internacionalizácie v akademickom prostredí	106 mil. eur
ZDRAVIE	Komponent: Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť Podporované investície: Projektová príprava a projektové riadenie investícií	1 163 mil. eur

OBLASŤ	KOMPONENT / INVESTÍCIA	PLÁNOVANÁ ALOKÁCIA
	- Nová sieť nemocníc – výstavba, rekonštrukcie a vybavenie - Digitalizácia v zdravotníctve - Výstavba a obnova staníc záchrannej zdravotnej služby - Obnova vozového parku záchrannej zdravotnej služby - Podpora otvárania nových ambulancií primárnej starostlivosti v nedostatkových oblastiach	
	Komponent: Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie Podporované investície: - Vytvorenie detenčných zariadení - Vybudovanie psycho-sociálnych centier - Doplnenie siete psychiatrických stacionárov - Vybudovanie špecializovaných centier pre poruchy autistického spektra - Vykonanie prvej epidemiologickej štúdie v oblasti duševných porúch - Zriadenie fondu psychodiagnostických metód - Humanizácia oddelení v ústavnej starostlivosti - Obnova materiálno-technického vybavenia pre vykonávanie štandardných postupov - Vzdelávanie odborníkov v rezorte a mimo rezortu zdravotníctva - Národná linka podpory duševného zdravia	105 mil. eur
	Komponent: Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť Podporované investície: - Rozšírenie kapacít komunitnej sociálnej starostlivosti - Rozšírenie a obnova kapacít následnej a ošetrovateľskej starostlivosti - Rozšírenie a obnova kapacít paliatívnej starostlivosti	265 mil. eur
EFEKTÍVNA VEREJNÁ SPRÁVA A DIGITALIZÁCIA	Komponent: Zlepšenie podnikateľského prostredia Podporované investície: - Investície spojené s opatreniami na zníženia regulačného zafarbenia podnikania - Digitalizácia procesov insolvenčného konania - Profesionalizácia vo verejnom obstarávaní	11 mil. eur
	Komponent: Reforma justice Podporované investície: - Investície do budov a reorganizácie súdov (reforma súdnej mapy) - Podporné nástroje reformy súdnej mapy - digitalizácia nástrojov, modernizácia IT vybavenia a analytické kapacity	255 mil. eur
	Komponent: Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva Podporované investície: - Zefektívnenie boja proti korupcii a praniu špinavých peňazí - Modernizácia a budovanie odborných kapacít Policajného zboru - Modernizácia hasičského a záchranného systému - Posilnenie administratívnych kapacít na rôznych úrovniach verejnej správy	229 mil. eur
	Komponent: Zdravé verejné financie Podporované investície: - Lepšie služby pre občanov a podnikateľov - Digitálna transformácia poskytovania služieb verejnej správy - Zapojenie sa do cezhraničných európskych projektov vedúcich k budovaniu digitálnej ekonomiky - Podpora projektov zameraných na vývoj a aplikáciu top digitálnych technológií - Granty so zjednodušenou administratívou – Hackathony - Posilnenie preventívnych opatrení, zvýšenie rýchlosti detekcie a riešenia incidentov IT vo verejnej správe - Rekonštrukcia a dobudovanie zabezpečených priestorov kritickej infraštruktúry IT vo verejnej správe - Zlepšovanie digitálnych zručností seniorov a distribúcia senior tabletov	0 mil. eur
	Komponent: Digitálne Slovensko (Štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika)	615 mil. eur

ZÁVER

Formulár - Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	Názov: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Námestovo 2026+ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, spolu s územným plánom, je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie.
Spracovanie	Forma spracovania: Kombinácia (spolupráca interných zamestnancov s externou firmou) Externá odborná spolupráca: Agentúra pre regionálny rozvoj SEVER Obdobie spracovania: 2025 Riadiaci tím: Garant: Ing. Ján Kadera Zástupca spracovávateľa: Ing. Michal Strnál, riaditeľ agentúry Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zverejnenie na webovej stránke, realizácia dotazníkového prieskumu
Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy: komisie mestského zastupiteľstva a pracovné skupiny
Schválenie	Návrh uznesenia: Mestské zastupiteľstvo mesta Námestovo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Námestovo 2026+ Dátum schválenia mestským zastupiteľstvom: Pečiatka a podpis hlavného garanta:

Akčný plán PHSR 2026 - 2028

Akčný plán predstavuje štruktúrovaný vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých projektov a aktivít plánovaných na obdobie 2-3 rokov. Akčný plán sa každoročne vyhodnocuje a aktualizuje. Podstatou akčného plánu je jeho prepojenosť na programový rozpočet mesta, ktorý zabezpečuje základné finančné krytie jeho naplňovania. Prezentovaný akčný plán obsahuje aktivity/projekty dlhšieho časového harmonogramu ako dva roky z dôvodu informovania o dlhodobých zámeroch/projektoch mesta investičného, prípadne neinvestičného charakteru.

P. č.	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Zatriedenie projektu v rámci programovej štruktúry PHSR			Stav pripravenosti a zdroje financovania			Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady v EUR
		Politika	Opatrenie	Aktivita	Stav	Zodpovedný subjekt	Zdroj financovania		
1	Vybudovanie a modernizácia učební pre ZUŠ I. Kolčáka v ZŠ Slnčná	2	2.1	2.1.1	Stavebné povolenie	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ	2026	900 000
2	Dobudovanie areálu MŠK Námestovo	2	2.6 2.1	2.6.10 2.1.4	Zámer	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ, štátny rozpočet vlastné zdroje	2026-2028	200 000
3	Vybudovanie centra pre otužilcov v rámci revitalizácie Mlynských sádov	2 1	2.6 1.2	2.6.1 1.2.14	Architektonická štúdia	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ, vlastné zdroje	2027-2028	70 000
4	Zníženie energetickej náročnosti Domu kultúry	2 3	2.6 3.4	2.6.7 3.4.1	Projektová dokumentácia	MsÚ Námestovo	Modernizačný fond, alt. Fondy EÚ, vlastné zdroje	2026-2028	1 862 000
5	Rekonštrukcia MŠ Komenského	2	2.1	2.1.1.	Projektová dokumentácia	MsÚ Námestovo	Modernizačný fond, alt. Fondy EÚ, vlastné zdroje	2026-2027	900 000
6	Vybudovanie cyklochodníka pri ceste I/78 do priemyselného parku a k Edyho ranču	1 2	1.1 2.6	1.1.7 2.6.12	Projektová dokumentácia	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ	2026-2028	300 000

7	Vybudovanie inžinierskych sietí a miestnych komunikácií v lokalite Vojenské 1 – vodovod, splašková kanalizácia	2 3	2.5 3.2	2.5.1 3.2.3 3.2.4	Projektová dokumentácia	MsÚ Námestovo	Štátny rozpočet, vlastné zdroje	2026-2027	2 200 000
8	Dobudovanie kompostárne v areáli skládky TKO Zubrohlava	3	3.1	3.1.6	Projektová dokumentácia	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ	2026-2028	3 000 000
9	Výstavba športovej haly s revitalizáciou školského areálu ZŠ Komenského a CZŠ sv. Gorazda	2	2.1	2.1.4	Zámer	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ, štátny rozpočet vlastné zdroje	2027-2028	8 500 000
10	Inštalácia fotovoltických panelov na verejných budovách	1 3	1.4 3.4	1.4.1 3.4.3	Zámer	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ, štátny rozpočet vlastné zdroje	2026-2027	60 000
11	Rozšírenie Domu kultúry	2	2.6	2.6.7	Architektonická štúdia	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ, štátny rozpočet vlastné zdroje	2027-2028	3 000 000
12	Dobudovanie centra vodných športov na Or. Priehrade	2	2.6	2.6.6	Architektonická štúdia	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ, štátny rozpočet vlastné zdroje	2027-2028	500 000
13	Vybudovanie kolumbária na cintoríne	1	1.6	1.6.4	Architektonická štúdia	MsÚ Námestovo	Štátny rozpočet, vlastné zdroje	2027-2028	300 000

Dlhodobý investičný plán 2029+

1	Mestské detské jasle v priestoroch MŠ Bernolákova	2	2.1	2.1.3	Zámer	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ	2029+	800 000
2	Rekonštrukcia križovatiek – dopravné napojenie území Vojenské 1 a Vojenské 2	1	1.1	1.1.2	Zámer	MsÚ Námestovo	Štátny rozpočet, vlastné zdroje	2029+	700 000
3	Revitalizácia nábrežia	1	1.2	1.2.8	Urbanistická štúdia	MsÚ Námestovo	Štátny rozpočet, vlastné zdroje, súkromné zdroje	2029+	1 000 000
4	Vybudovanie inžinierskych sietí a miestnych komunikácií v lokalite Vojenské 1 – miestne komunikácie, dažďová kanalizácia, verejné osvetlenie, internet, rozhlas	2 1 3	2.5 1.1 3.2	2.5.1 1.1.2 3.2.2	Projektová dokumentácia	MsÚ Námestovo	Štátny rozpočet, vlastné zdroje	2029+	7 500 000
5	Vybudovanie inžinierskych sietí a miestnych komunikácií v lokalite Brehy	2 1 3	2.5 1.1 3.2	2.5.1 1.1.2 3.2.2 3.2.3 3.2.4	Zámer	MsÚ Námestovo	Štátny rozpočet, vlastné zdroje	2029+	8 000 000
6	Výstavba plavárne	2 1	2.1 1.2	2.1.4 1.2.8	Urbanistická štúdia	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ, štátny rozpočet vlastné zdroje	2029+	7 000 000
7	Vybudovanie inžinierskych sietí a miestnych komunikácií v lokalitách Čerchle	2 1 3	2.5 1.1 3.2	2.5.1 1.1.2 3.2.2 3.2.3 3.2.4	Zámer	MsÚ Námestovo	Štátny rozpočet, vlastné zdroje	2029+	12 000 000
8	Múzeum Námestovskej histórie	1	1.6	1.6.6	Zámer	MsÚ Námestovo	Fondy EÚ, štátny rozpočet vlastné zdroje	2029+	5 000 000

9	Spracovanie nového Územného plánu mesta	1	1.3	1.3.6	Zámer	MsÚ Námestovo	Štátny rozpočet, vlastné zdroje	2029+	50 000
10	Vybudovanie vyhliadkovej veže	1	1.2	1.2.14	Zámer	Mesto Námestovo	EÚ fondy, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2029+	300 000
11	Revitalizácia lokality „bazén za tempom“ s prepojením na cyklochodník smer Oravská Jasenica	1 2	1.2 2.6	1.2.5 1.2.8 1.2.9 2.6.6	Zámer	Mesto Námestovo	EÚ fondy, Plán obnovy, vlastné zdroje	2029+	1 000 000
12	Vyhliadkové mólo na nábreží Oravskej priehrady	1	1.2	1.2.9 1.2.14	Zámer	Mesto Námestovo	EÚ fondy, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2029+	500 000
13	Komunitné centrum v terajšej budove ZUŠ Kolčáka na Hatalovej ulici pre organizácie 3. sektoru pôsobiace v meste Námestovo	2	2.3	2.3.1 2.3.4	Zámer	Mesto Námestovo	EÚ fondy, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2029+	1 500 000
14	Vybudovanie klubového zázemia pre krúžkové činnosti a auly ZŠ Slnecná	2	2.1	2.1.1 2.1.6	Zámer	Mesto Námestovo	EÚ fondy, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2029+	500 000
15	Revitalizácia amfiteátra na nábreží Oravskej Priehrady	2	2.6	2.6.15	Zámer	Mesto Námestovo	EÚ fondy, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2029+	1 000 000